

Pannon Egyetem

Humántudományi kar

Osztatlan tanári mesterszak

A helynevek vizsgálata a közoktatás különböző szintjein

Készítette: Réger László Dániel

Témavezető: Dr. Pelczéder Katalin

Veszprém

2025

Nyilatkozat

Alulírott Réger László Dániel hallgató (Neptun kód: E20BF3) kijelentem, és a dolgozat feltöltésével egyidejűleg nyilatkozom, hogy *A helynevek vizsgálata a közoktatás különböző szintjein* című *szakdolgozatot (a továbbiakban: dolgozat)* a Pannon Egyetem Humántudományi Karán készítettem az *Osztatlan tanárképzés (angol nyelv és kultúra tanára; magyartanár)* oklevél megszerzése érdekében.

Kijelentem, hogy a dolgozatban csak a megadott és hivatkozott forrásokat használtam fel, és ezekre a vonatkozó idézési szabályok szerint hivatkoztam.

Nyilatkozom, hogy a dolgozat érdemi része saját szellemi alkotásom eredménye, és azt más intézményben, szakon, vagy felsőfokú képesítés megszerzésére nem nyújtottam be. Tudomásul veszem, hogy a plágium vagy szerzői jogsértés esetén a dolgozatom elutasításra kerülhet, és ellenem fegyelmi eljárás indulhat. Tudomásul veszem továbbá, hogy szerzői jogsértés esetén az Egyetem jogosult a dolgozat elérhetőségét korlátozni, valamint eltávolítani a dokumentumot a dolgozatok tárolására szolgáló, a témát vezető szervezeti egység által meghatározott elektronikus zárt rendszerből.

Tudomásul veszem továbbá, hogy a Pannon Egyetem a dolgozat eredményeit saját céljaira – titkosított dolgozat esetén kizárólag a titkosításra vonatkozó időszak lejártát követően – eltérő írásbeli megállapodás hiányában a Pannon Egyetem Szellemi Tulajdon Kezelési Szabályzatában foglaltaknak megfelelően szabadon felhasználhatja.

Nyilatkozom, hogy a dolgozat elkészítése során mesterséges intelligencia eszközöket *nem használtam*.

Nyilatkozom, hogy a dolgozat elkészítése során az alábbi táblázatban feltüntetett mesterséges intelligencia eszközöket kizárólag a kutatási, illetve fejlesztési feladat támogatására használtam fel, az érdemi munka, elemzés és következtetések teljes mértékben saját szellemi alkotásomat képezik.

Veszprém, 2025. április 28.

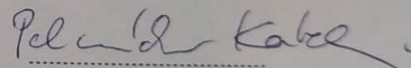

hallgató aláírása

TÉMAVEZETŐI NYILATKOZAT

Alulírott dr. habil. Pelczéder Katalin kijelentem, hogy Réger László Dániel az általam meghatározott gyakorisággal és szakmai-tudományos követelményeknek megfelelően vette igénybe a konzultációs lehetőségeket.

Az osztatlan tanári mesterképzés befejezéseként elkészült szakdolgozat benyújtásához hozzájárulok és egyúttal igazolom, hogy az a formai és tartalmi követelményeknek megfelel.

Kelt: Veszprém, 2025. 04. 24.

.....
(a témavezető aláírása)

Pannon Egyetem
Humántudományi Kar

Osztatlan tanári mesterképzés
Angol nyelv és kultúra tanára – magyartanár szak

A helynevek vizsgálata a közoktatás különböző szintjein

Réger László Dániel

Témavezető:
Dr. Pelczéder Katalin

Veszprém
2025

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	2
2. Szakirodalmi áttekintés.....	3
3. Anyag és minta.....	6
4. Módszertan.....	7
5. Kerettantervek	9
5.1 Irodalom	9
5.2 Történelem	11
5.3 Földrajz	12
6. Eredmények	13
6.1 Évfolyamonkénti különbségek.....	18
6.1.1 Irodalom.....	21
6.1.2 Történelem	25
6.1.3 Földrajz.....	30
6.2 A tantárgyak összehasonlítása.....	35
7. Konklúzió	38
8. Hivatkozások	42
Függelék	45
1. A felhasznált helynevek listája és forrásai betűrendben	45

1. Bevezetés

A helynevek vizsgálata a névtan egyik központi kutatási területe. Az e témában született munkák egyaránt foglalkoznak nagyobb tájegységek (régiók, hegységek stb.) nevének elemzésével, valamint kisebb területekre fókuszáló, például települések mikrotoponimáit összehasonlító vizsgálatokkal. Más tudományágakkal való viszonyát vizsgálva jól kirajzolódnak a névtan interdiszciplináris kapcsolatai: Angyal László (2011) például rámutat, hogy egy-egy régió helynévkészletének elemzésekor nem elegendő pusztán nyelvészeti forrásokra hagyatkoznunk, hanem a történettudomány különböző ágainak (pl. településtörténet, nyelv földrajz) adatait is vizsgálnunk kell. Megalapítja továbbá, hogy a névtan és több más tudományterület kiegészíti egymás munkáját, így például egy történész feltárhat bizonyos történeti adatokat, egy névtanos pedig elemezheti a bennük megjelenő nevek nyelvi sajátosságait.

A helynévadás társadalmi aktus, melynek fő motivációja a névszükséglet (E. Nagy et al. 2022). A térbeli tájékozódás mellett kiemelt szerepe van a kommunikációs szándéknak is. Ebből kifolyólag a névtani kutatásokból számos olyan következtetést is levonhatunk, melyek hasznosak lehetnek a néprajz, a szociolingvisztika vagy a helytörténet kutatói számára is. Ez utóbbit jól példázzák azok a névtani kutatások is, melyek egy-egy település névkészletének változásait vetették össze a nyelven kívüli környezet változásaival. Így például Inczeffi Géza (1967) rámutatott arra, hogy a Makó-környéki víznevek 20. századi bővüléseért nagy mértékben a Tisza szabályozása, és az ezzel járó csatornázási munkálatok voltak felelősek.

A helynévtan tehát mind történeti, mind jelenkori szemléletben fontos része az emberek mindennapjainak: a földrajzi nevek megnevezhetik kontinensünket, országunkat, lakóhelyünket, a várost, ahol tanulunk vagy dolgozunk. Ezeket a nagy kiterjedésű, egy-egy települést vagy nagyobb denotátumot jelölő neveket a helynévtan makrotoponimának nevezi. Az ezekkel szemben álló, egy-egy kisebb településrészt megnevező mikrotoponimák szintén részei mindennapi kommunikációnknak: ezzel nevezzük meg az utcát, ahol élünk, az erdőt, ahová kirándulni járunk és a tavat is, aminek partján nyaranta kikapcsolódunk. Ebből is látható az E. Nagy által bemutatott névszükséglet: az embernek alapvető igénye van arra, hogy a környezetében lévő dolgokat – így különösen a földrajzi helyeket – elnevezze.

Kutatásomban azt vizsgálom, hogy miként jelennek meg a helynevek életünk egy olyan területén, melyben minannyian részt veszünk: az oktatásban. A pedagógia és a névtan kapcsolatát bemutató

szakirodalmak jellemzően valamilyen didaktikai célnak rendelik alá magukat, így például bemutatnak a diákok névismeretének bővítésére alkalmas módszertanokat, óraterveket. Ezek a munkák azonban csak ritkán foglalkoznak az oktatás során használt tankönyvekkel és segédanyagokkal, annak ellenére, hogy gyakran előfordul, hogy egy-egy tanóra (vagy akár tantárgy) nagy mértékben gazdagítja a diákok névismeretét akkor is, ha a pedagógiai célok között ez nem jelenik meg elsődlegesen. Így például egy történelemtankönyv célja elsődlegesen a különböző politikai, gazdasági és társadalmi folyamatok bemutatása, ezekhez azonban elengedhetetlen a nagy mennyiségű helynév használata. Dolgozatom központjába éppen ezért azt a kérdést állítom, miként járulhatnak hozzá a tankönyvek a diákok névismeretének bővítéséhez.

2. Szakirodalmi áttekintés

Az alábbi fejezetben arra kívánok rámutatni, hogy a pedagógia jelentős kapcsolatban áll a névtannal, hiszen a két diszciplína összefüggéseinek vizsgálatára számos tanulmány született az elmúlt évtizedekben. Raátz Judit (2015) munkájában rámutat, hogy a névtan oktatása a hazai iskolarendszerben többnyire csak indirekt módon kap teret, például a szófajok megismerésénél vagy a tulajdonnevek helyesírásának gyakorlásánál. Megfigyelése szerint ritka, hogy egy pedagógus konkrét névtani ismereteket tanítson; a tulajdonnevek sokkal inkább komplementerei az iskolai anyagnak. Ez lényeges megfigyelés, hiszen előrevetíti, hogy a diákok névismeretét elsősorban az adott tantárgy tematikája fogja befolyásolni, amely nem tudatos névtani alapú tervezés eredménye, hanem pusztán az adott diszciplína saját ismeretanyagából származó névkincs kivetülése.

A névtan jóval tudatosabb oktatását elősegítendő, Fercsik Erzsébet (2014) összeállított egy névtani munkafüzetet, melyben a diákok különböző feladatok révén bővíthetik névtani ismeretüket. Bár a mű több szempontból segíti a diákok ismereteinek bővítését, fontos kiemelni, hogy témáját a személynevek körére korlátozza, így a diákok más tulajdonnevekkel kapcsolatos ismereteit nem bővíti.

A taneszközök mellett fontos szempont a diákok attitűdjének, meglévő ismereteinek felmérése is, hiszen ezek nagyban hozzájárulhatnak a névtani ismeretek tudatosabb átadásához, valamint az ezt célzó pedagógiai munka sikeresebb megtervezéséhez. Katona Ágnes (2015) ennek megfelelően egy nyolcosztályos gimnázium tanulóinak névismeretét vizsgálta, különös tekintettel a személynevek körére. Megállapította, hogy a diákok jelentős többsége bizonytalan, hiányos ismeretekkel rendelkezik még saját nevével kapcsolatban is. Ez a megfigyelés azért is jelentős, mert két évvel később Györffy Erzsébet (2017) rámutatott arra, hogy a neveknek már a korai iskolaévek során is

erős identitásteremtő és -jelölő szerepe van. Megállapítása szerint a névadás identitással ruházza fel a név denotátumát mind a személynevek, mind a helynevek tekintetében – utóbbi esetben pedig a névadó saját identitása is megjelenhet a névben.

Tódor Erika Mária (2014) rámutat, hogy a tulajdonnevek nemcsak tanórákon jelennek meg a diákok életében, hanem az őket körülvevő iskolai környezetben is. Így például az osztályterem falán, faliújságján megjelenhetnek a helyi földrajzi sajátosságokat bemutató anyagok, melyek számos helynevet is tartalmazhatnak. Ezek megjelenése természetesen több külső tényezőtől is függ (az iskola és az osztály szándéka a terem díszítésére, a tanterem tematizálása, az osztályba járó diákok életkora stb.).

A névtan az általános és középiskolai képzés számos tantárgyában megjelenik. A legkézenfekvőbb a magyar nyelv és irodalom említése, hiszen a helyesírás oktatásánál a tulajdonneveknek is meghatározó szerep jut. F. Láncz Éva (2016) annak kérdését vizsgálta, hogy milyen lehetőségek adódnak a magyar nyelvi órán a névtan tudatos oktatására. Interdiszciplináris szemléletre alapozva megállapította, hogy a történelem, földrajz, fizika és művészetek oktatásánál lehetőség adódna az órákon tárgyalt személy- és helynevek névadási motivációjának tárgyalására, azonban ezzel a lehetőséggel csak kevés pedagógus él. Elemzésében főként a személynevek körét érinti, annak ellenére, hogy megállapításainak többsége a helynevek körére is igaz. Hasonló elemzést végzett Liszka Gábor (1997) is, aki a nyolcosztályos gimnáziumok körében vizsgálta a névtan tanításának lehetőségeit. Ő is kiemelte a terület interdiszciplináris helyzetét (külön hangsúlyozva a földrajzzal és a történelemmel való kapcsolatát), azonban a helynevek szerepét ő sem elemezte részletesebben.

A földrajzi nevek szerepét jóval mélyrehatóbban tárgyalta FARKAS EDIT (1999), aki kutatásában azt vizsgálta, milyen atmoszférateremtő szerepe van a helyneveknek Ottlik Géza *Iskola a határon* című regényében. Többek között rámutatott arra, hogy a szerző annak ellenére nem nevez meg bizonyos helyszíneket, hogy nagyon részletes leírást ad róluk: így például a cselekmény központjában álló katonaiskola pontos helyét nem nevezi meg, csupán „határszéli kisváros”-ként hivatkozik rá. A vizsgálat fő következtetése az, hogy a névadásnak (vagy épp a nevek elhallgatásának) szimbolikus szerepe van – így például a regény egy ponton felsorolja az iskola és Budapest közötti vasúti menetrend minden állomását, amivel lépcsőről lépésre fokozza a távolságérzetet, elidegenedést a fővárostól. A kutatás emellett a jelölt denotátum jellege alapján csoportosítja is a műben

látható helyneveket, és felsorolja azok előfordulásait, azonban az így kialakított kategóriák összetételét nem elemzi részletesebben. SASVÁRI ANNA (2024) vizsgálatában szintén az irodalom révén jelenik meg a földrajzi nevek és az iskola kapcsolata: bemutatja A Pál utcai fiúk személy- és helyneveit, valamint elemzi ezek hat különböző idegennyelvű fordítását.

A névtudomány közoktatásban elfoglalt helyéről mutat be átfogó képet Kecskés Judit (2018) kutatása, aki elemzésében 5–12. osztályos magyar nyelv tankönyveket vizsgált. Ennek során a bennük lévő feladatokat három kategóriába osztotta:

1. Onomasztikai feladat – olyan feladat, mely a névtani ismeretek bővítését szolgálja (pl. néveredet, névadási motiváció, névgyakoriság stb.).
2. Tulajdonnévre vonatkozó ismereteket bővítő feladat – olyan feladat, melyhez nem kellenek szükségszerűen névtani ismeretek, de a tulajdonnevekkel kapcsolatos nyelvi kompetenciát fejlesztik (pl. betűrendbe állítás több szóból álló tulajdonnevek esetén).
3. Tulajdonneveket tartalmazó egyéb feladat – olyan feladat, melyekben a tulajdonnév használata esetleges; bővíti ugyan a tanuló névismeretét, de a névtanhoz kapcsolódó egyéb pedagógiai célja nincs.

A kutatás bemutatta, hogy a vizsgált évfolyamokon a feladatok 10–26%-a tartalmaz tulajdonnevet, de az első kategóriába tartozó, névtani ismereteket bővítő feladatok aránya csupán 0.46 és 3.12% között mozgott. Megállapította továbbá, hogy annak ellenére, hogy minden évfolyamon találhatók onomasztikai feladatok, ezek nem épülnek egymásra sem az adott témakörön belül, sem az évfolyamok között átívelve. Ezen kívül számos ajánlást is megfogalmazott, melyek segítségével a tudatosabbá válhat a névtan oktatása: így például a nyelvtanórák számának növelését, a tananyag mostanítól eltérő differenciálását, valamint a névtannal kapcsolatos anyanyelvi kompetenciák kiemelését a kerettantervekben és a Nemzeti Alaptantervben.

Takács Judit és Raátz Judit (2020) szintén a névtani ismeretek bővítésének lehetőségeit vizsgálta, azonban a frontális módszer helyett a drámapedagógia eszközeit hívták segítségül. Hét különböző gyakorlatot állítottak össze, melyek nemcsak a diákok névtani kompetenciáit fejlesztették, hanem az általuk ismert nevek számát is bővítették. A feladatok között voltak egyszerűbbek (pl. mindenki elmondja a kedvenc városa nevét; mindenki kitalál egy nevet, a többiek pedig hozzá kapcsolódó asszociációkat mondanak stb.). és komplexebb feladványok is, például a diákok eljátsszák, hogy egy településrész vagy utca elnevezéséről vitáznak a helyi önkormányzat névbizottságában.

A fentiekből látható, hogy a pedagógia és a névtan között jelentős az összefonódás, bár arra az egyes szakirodalmak is rámutatnak, hogy ennek a kapcsolatnak a tudatosabb építésére lenne igény. A bemutatott művek rámutattak, hogy a névtani ismeretek átadására sok esetben kerettantervi szándék sincs, így szinte kivétel nélkül a pedagógus saját kompetenciája eldönteni, milyen mélységben és milyen részletességgel kívánja oktatni ezeket az ismereteket.

Vizsgálatom a fent bemutatott kutatások sorába illeszkedik be azáltal, hogy megvizsgálja az oktatás során használt tankönyveket, és elemzi azok névanyagát, hogy rámutasson, egyes tantárgyak során milyen helynevekkel találkoznak leggyakrabban a diákok.

3. Anyag és minta

Kutatásom során három olyan tantárgyat választottam ki, melynek ismeretanyagában előzetes feltevésem alapján nagy számú helynév található. Ennek megfelelően elemzésemet a magyar irodalom, a földrajz és a történelem tantárgyakra korlátoztam. A magyar irodalom tantárgy oktatása során feltevésem szerint a költők, írók életrajza, pályaképe; valamint műveik jelentős része is helynevekben gazdag. A történelem és földrajz tantárgyak pedig jelentős topográfiai ismereteket várnak el a diákoktól a gazdaság, a társadalom és a politika történetének és jelenének bemutatása során.

Kutatásom forrásai a felsorolt tantárgyakhoz tartozó tankönyvek voltak. Ebből adódóan dolgozatomban nem a diákok tényleges névismeretét vizsgáltam, hanem azt az névkincset, mellyel a tankönyvek leckéi alapján elméletben rendelkezniük kell. Tekintettel arra, hogy a köznevelésben használható tankönyvek listája évfolyamonként rendkívül korlátozott (tantárgyanként egy évfolyamon legfeljebb két tankönyvcsalád elérhető), az általam használt módszer évfolyamonként és tantárgyanként egy-egy tankönyv elemzésével is átfogó képet nyújt a diákokkal szemben támasztott elvárásokról. Emellett lényeges kijelölnöm azt is, hogy kutatásom csak tankönyvekre fókuszál – a tárgyakhoz kapcsolódó további segédanyagok (munkafüzetek, szöveggyűjtemények, atlaszok stb.) nem képezik elemzésem részét. A vizsgált tankönyvek listáját dolgozatom irodalomjegyzékében közlöm.

Vizsgálatom során fontos szempont volt az adatok egymással való összevethetősége, ezért a kutatást a hetedik évfolyam tankönyveitől kezdem. Ennek oka az, hogy ötödik évfolyamon nem minden iskola tart történelem órát, a földrajz pedig egészen a hetedik évfolyamig nem jelenik meg a

közütkatásban. A minta ilyen módú korlátozásával azonban a helynevek a három tantárgy közös egységében vizsgálhatók. Ennek megfelelően kutatómunkám során a három tantárgynak összesen 16 tankönyvében elemeztem a helyneveket¹.

4. Módszertan

A kiválasztott tankönyvekben a helyneveket évfolyamonként elemeztem. Külön vizsgáltam azt, hogy egy adott név hányszor fordul elő (figyelembe véve az egy oldalon belüli többszöri előfordulásokat is), illetve azt is, hogy hány különböző névvel jelölt hely jelenik meg egy adott tantárgy tankönyvében. Ennek segítségével vizsgálni tudtam, hogy a tankönyvek jelentősen hozzájárulhatnak-e a diákok névkincsének növeléséhez, vagy csupán néhány név ismétlődik bennük kiemelkedő gyakorisággal. Fontos megjegyezni, hogy a tankönyvekben csak a ténylegesen megjelenő helyneveket vizsgáltam, azokat a neveket, melyeknek ismeretét a tankönyv csak implicit módon feltételezi, nem (lásd 1. ábra).

1. ábra: Tankönyvi feladat, mely implicit módon feltételezi ugyan egyes helynevek ismeretét, de konkrét neveket nem közöl (Történelem 7: 195).

A gyűjtött neveket ezután további kategóriákba soroltam. Az elsődleges szempont az volt, hogy mikro- vagy makrotoponimákról esik szó; valamint ezeken belül milyen szűkebb kategóriába tartoznak (utcanévek, épületnevek, országok, folyók, hegységek nevei stb.)

¹ A 7-8. és 9-10. osztályos földrajztankönyvek két-két évfolyamra szólnak, azonban a kerettanterv iránymutatása alapján megállapítható, hogy hol húzódik az évfolyamokat elválasztó határ.

Az egyes kategóriák mellett a helynevek denotátumainak földrajzi eloszlását is vizsgáltam. Itt először különválasztottam a magyarországi és a Magyarországon kívüli helyneveket. A vizsgált tankönyvek tematikája arra enged következtetni, hogy jelentős számban jelennek meg a földrajzilag nem Magyarországhoz tartozó, de történelmileg magyar eredetű nevek (pl. *Nagyvárad*, *Pozsony*, *Kolozsvár*), ezért ezeket külön kategóriába soroltam². Ezeken túl a helyneveket kontinensenként csoportosítottam. Külön kategóriát alkottak továbbá a több kontinensen átívelő denotátumok nevei (pl. *Oroszország*, *Csendes-óceán*). Emellett külön kategóriát hoztam létre az irodalom tantárgy fiktív helyneveinek is, melyek a valóságban nem létező helyeket jelölnek (*Glogova*, *Lilliput* stb.). Az így kialakított kategóriákat egymáshoz viszonyítva vizsgáltam, mely földrajzi területekről kiemelkedő a helynevek aránya.

Elemzésem során fontos szempont volt az is, hogy az adott helynév milyen szöveggörnyezetben fordul elő. Ennek alapján három kategóriát különítettem el:

1. **A tankönyv törzsszövegében található helynevek:** Olyan nevek, melyek folyamatos szöveg részeként, az adott tananyag magyarázataként jelennek meg. Ezek célja a törzsanyaghoz kapcsolódó tudásátadás.
2. **Ábrákon megjelenő helynevek:** Azok a helynevek, melyek tankönyvbéli ábrákon (térképek, diagramok, táblázatok stb.) jelennek meg.
3. **Ábramagyarázatokban megjelenő helynevek:** Az egyes ábrák, illusztrációk leírásaként megjelenő helynevek.

A nevek ily módon történő csoportosításának több oka van. Egyfelől az ábrákon megjelenő helynevek nem mindegyike tartozik a törzsanyaghoz – így például előfordulhat, hogy egy tankönyvi térképrészlet – a földrajzi kontextus részletesebb ábrázolása céljából – olyan településeket vagy domborzati elemeket is feltüntet, melyek nem kapcsolódnak a törzsanyaghoz, de segítik a diákok térbeli tájékozódását.

Az ábramagyarázatok különválasztásának fő oka az, hogy a hozzájuk tartozó illusztrációk gyakran csak kiegészítik a törzsanyagot, de nem képezik annak szerves részét. Így például előfordulhat,

² A továbbiakban ezekre a helynevekre *A történelmi Magyarország nevei*-ként hivatkozok.

hogy egy Magyarország nagytájait bemutató tankönyvi fejezetben illusztrációként feltűnik a hortobágyi *Kilenclyukú híd*, vagy a soproni *Tűztorony*, melyek nevét az ábramagyarázatban feltüntetik, a törzsszövegben azonban nem említik meg.

Végül a fentiekén túlmenően azt is vizsgáltam, hogy tantárgyanként és évfolyamonként mekkora az újonnan megjelenő helynevek aránya, vagyis azon neveké, melyek a korábbi évfolyamok tankönyveiben nem fordultak elő. A fenti vizsgálatok tehát kettős képet adnak a vizsgált tankönyvekben található helynevekről: egyfelől rámutatnak arra, hogyan bővül a diákok számára átadott névanyag, másfelől megmutatja azt is, hogy a már meglévő nevek milyen arányban térnek vissza, ezzel is felfrissítve és elmélyítve a diákok névismeretét.

A fent bemutatott módszerek sikeres használatát az egyes tantárgyakhoz tartozó kerettantervek elemzése segítette: ezek megismerésével prognosztizálható, hogy a különböző tantárgyak elemzése során évfolyamonként milyen helynevek előfordulása valószínű.

5. Kerettantervek

A kerettantervek a Nemzeti alaptanterv irányelvei alapján részletes bontásban mutatják be a hozzájuk tartozó tantárgyak követelményeit. Megjelennek bennük a tantárgy oktatása során kitűzött célok, a fejlesztendő kompetenciaterületek, valamint az adott tárgyhoz tartozó törzsanyag és ajánlott tananyag. (A törzsanyag egészének oktatása kötelező, az ajánlottból pedig a teljes óraszám legfeljebb 20%-ának terhére oktathat a szaktanár.) Az alábbiakban azt fogom bemutatni, hogy az általam vizsgált tantárgyak kerettantervei évfolyamonként mely tudást várják el törzsanyagként, és milyen kapcsolatban van az elvárt ismeretanyag a földrajzi nevekkal.

5.1 Irodalom

A 7–8. évfolyamon az irodalomoktatás kiemelt céljai között szerepel az európai és magyar kultúra nagy korszakainak, valamint az ezen korszakokhoz tartozó kiemelkedő alkotásoknak a megismerése. Emellett hangsúlyossá válik a poétikai és retorikai ismeretek bővítése is: a 8. évfolyam végére a diákok már „képesek arra, hogy ne csak fabuláris szinten értelmezzenek egy-egy szöveget, hanem tanári irányítással jelentésteremtésre is vállalkozzanak, és megértsék saját kultúrájuk történelmi adottságait, irodalmi törekvéseit” (Kerettanterv 1).

A fent említett két évfolyamon a törzsanyag az alábbiak szerint alakul: a diákok elsőként a középkortól az 19. század végéig tartó időszak korstílusait és stílusirányzatait dolgozzák fel (reneszánsz,

barokk, klasszicizmus és romantika). Ennek során megismerik az adott irodalmi korszak kultúr-történeti hátterét, kiemelkedő szerzőit, valamint néhány fontosabb irodalmi alkotását. Ezt követően egy magyar vagy világirodalmi ifjúsági regényt elemeznek, majd a 20. század irodalmával ismerkednek meg. A kerettantervről összességében elmondható, hogy erős interdiszciplináris szemlélet jellemzi: számos ponton kapcsolódik a diákok művészettörténeti (pl. korstílusok, stílusirányzatok jellemzői) és történelmi tanulmányaihoz (török háborúk, szabadságharcok, Trianon stb.).

A 9–12. évfolyam kerettanterve az önálló elemzőmunkára helyezi a hangsúlyt: az egyik legfontosabb célja, hogy a diákok irodalmi művek tartalmi összefoglalásán túl képesek legyenek saját analitikus gondolkodásukat felhasználva az adott mű elemzésére is. A tanterv szerint ehhez nélkülözhetetlen, hogy rendelkezzenek a megfelelő művészettörténeti, műfaj-történeti, irodalomelméleti és -történeti ismeretekkel. (Kerettanterv 2). Fontos továbbá, hogy a diákok képesek legyenek észlelni az egyes korszakok alkotói közötti párbeszédet.

Ennek az igénynek megfelelően a 9–10. osztályos tananyag az általános iskolai törzsanyag ismétlését tűzi ki célul, azonban az egyes korszakok mélyrehatóbb elemzésével. Ezt jól szemlélteti, hogy a reneszánsztól a romantikáig terjedő időszak törzsanyaga szinte teljes egészében megegyezik a 7–8. osztályos kerettanterv törzsanyagával, annak ajánlott alkotóival és műveivel kiegészítve. Ennek révén a diákok már meglévő tudásuk felhasználásával bővíthetik ismereteiket. Lényegi különbség a 7–8. osztályos tantervhez képest, hogy a 9–10. osztályos nem a középkortól, hanem az ókortól indul: megjelennek benne az irodalom legősibb formái (teremtéstörténetek, vallásos és mitologikus szövegek), és csak ezt követően építi be a 7–8. osztály tudásanyagát. A kerettanterv a romantika tudományos irodalmának feldolgozásával zárul.

A 11–12. évfolyam kerettanterve már nagyobb arányban tartalmaz új ismereteket, a 7–8. osztályoshoz képest: jelentősek a különböző világirodalmi kitekintések, így például a klasszikus modernség nyugat-európai, vagy orosz irodalma irányába. Az egyes történelmi ismeretek elmélyítése is jóval hangsúlyosabb: megjelenik témaként a két világháború, a holokauszt, a kommunista diktatúra és az 1956-os szabadságharc is. A kerettanterv szerint ezek fontos szerepet játszanak a nemzeti identitás megismerésében és elmélyítésében (Kerettanterv 2). A tananyag a kortárs irodalom rövid áttekintésével zárul.

Az irodalom kerettanterveit áttekintve összességében az látható, hogy az általános iskolás anyag egy rövid, korszakonkénti áttekintést nyújt a diákoknak; a középiskolás tanterv pedig az itt megszerzett tudás elmélyítését szolgálja. Látható továbbá, hogy a vizsgált tantervek mindegyikében fontos az interdiszciplinaritás – gyakorta jelenik meg az irodalom kísérelőjeként a történelem, a hon- és népismeret, a művészettörténet és az ének-zene is. A fentiek ismeretében a tantárgy oktatása során a helynevek előfordulása több szempontból is jelentős lehet: részben az írók, költők életrajzának és pályaképének bemutatásakor, részben pedig az egyes művek elemzéséhez felhasznált tankönyvi szövegrészletekben. Ezen túl várható helynevek nagy számú megjelenése az egyes stílusirányzatok kialakulásának és elterjedésének bemutatásakor is.

5.2 Történelem

Az 5–8. évfolyam kerettanterve szerint a történelem tantárgy oktatásának legfőbb célja ezen a szinten az, hogy „a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása” (Kerettanterv 3). A tanterv emellett célul tűzi ki, hogy a diákok képesek legyenek különböző források segítségével összetett módon elemezni egy-egy történelmi jelenséget – így például értelmezzék az egyes demográfiai idősorok változásait, és ismerjék ennek mögöttes folyamatait.

A 7–8. évfolyam törzsanyaga a reformkor lezárultával kezdődik, és a 21. század fordulójáig tart, így valamivel több mint 100 évet ölel fel. Említést érdemel, hogy a 8. osztályos tananyagrészen hangsúlyosak az állampolgári ismeretek, így például a magyar államszervezet működésének megismerése. Emellett megjelenik benne a távoli tájak részletes történelme is (Egyesült Államok, India, Kína és a Közel-Kelet), mely előrevetítheti, hogy a vonatkozó tankönyvi részletek változatos, a korábbi fejezetek során nem tárgyalt helyneveket tartalmazhatnak.

A 9–12. évfolyamok kerettanterve kronologikus szemléletet követ: időrendben halad az ókori civilizációktól kezdve a 21. századig. Az első két évfolyamon a 19. századig terjedő időszak egyetemes és magyar történelmét dolgozzák fel a diákok. Lényeges különbség az általános iskolai anyaggal szemben, hogy – az irodalomhoz hasonlóan – itt is mélyrehatóbb, a globális és magyarországi folyamatokat egyaránt tárgyaló szemlélet jelenik meg. Így a diákok a meglévő tudásukra támaszkodva, de a korábbiaknál részletesebben tárgyalják az egyes témaköröket. A 9. évfolyam törzsanyaga számos ókori civilizációt érint (Óbabiloni Birodalom, Egyiptom, Athén, Róma stb.) –

így a területi fókusz is jóval szerteágazóbb. Ennek okán számíthatunk arra, hogy helynevekben gazdagabb, mint a későbbi évfolyamok anyaga, melyek jellemzően csak Európára és Magyarországra koncentrálnak.

A 11–12. évfolyam fő célja az egyes történelmi folyamatok bemutatásán túl a különböző társadalmi és állampolgári ismeretek átadása is. Az általános iskola utolsó éveéhez hasonlóan – ám annál részletesebben – itt is megjelenik a jelenkor államigazgatásával kapcsolatos tudásanyag, valamint a jelenkor demográfiai folyamatainak bemutatása. A törzsanyag emellett jelentős hangsúlyt fektet a föld különböző tájain lévő társadalmak bemutatására (eltérő gazdasági rendszerek, államformák története stb.). A fentiek alapján tehát arra számíthatunk, hogy a tankönyvek többségében magyarországi és európai helyneveket tartalmaznak, illetve sporadikusan megjelennek bennük távolabbi régiók nevei is (Ázsia, Afrika stb.).

5.3 Földrajz

A tantárgy általános iskolai kerettanterve fő céljául tűzi ki, hogy a diák tanulmányai végére képes legyen „földrajzi-földtudományi, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi jellegű információk felismerésére és összegyűjtésére a valós térben (például terepen) csakúgy, mint különböző információhordozókból (például újságcikkek, grafikonok, térképek, híradások, forrásszövegek, karikatúrák, képek, ábrák elemzése révén)” (Kerettanterv 4). Kiemelt szempont mind hazánk, mind a távoli kontinensek topográfiájának megismerése. Ebből adódóan a leggazdagabb és legváltozatosabb névkincset nagy valószínűséggel a 7–8. évfolyam földrajztankönyveiből tárhatjuk majd fel, mivel ez mind Európa, mind a többi világrész földrajzának részletes bemutatására törekszik.

Fontos kiemelni, hogy a tantárgy kerettanterve külön is részletezi az elvárt topográfiai ismereteket, mely egyben jó alapot ad a tankönyvekkel való összehasonlításra – azaz arra, hogy megvizsgáljuk, a kerettanterv által előírt nevek hiánytalanul megjelennek-e a vizsgált tankönyvekben, illetve mekkora a kötelezően elvárt nevek aránya a tankönyvben szereplő összes névhez képest.

A középiskolai kerettanterv az egyes kontinensek megismerésén túl számos egyéb célt is kijelöl: megjelenik például a társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatása, valamint ezek regionális jelentőségének elemzése. Célja továbbá, hogy holisztikusan mutassa be a környezeti folyamatok (pl. időjárás) és földrajzi adottságok (pl. domborzat, vízrajz) társadalomra gyakorolt hatását. Megjelenik emellett a környezetszennyezés és a fenntarthatóság témaköre, valamint a világgazdaság

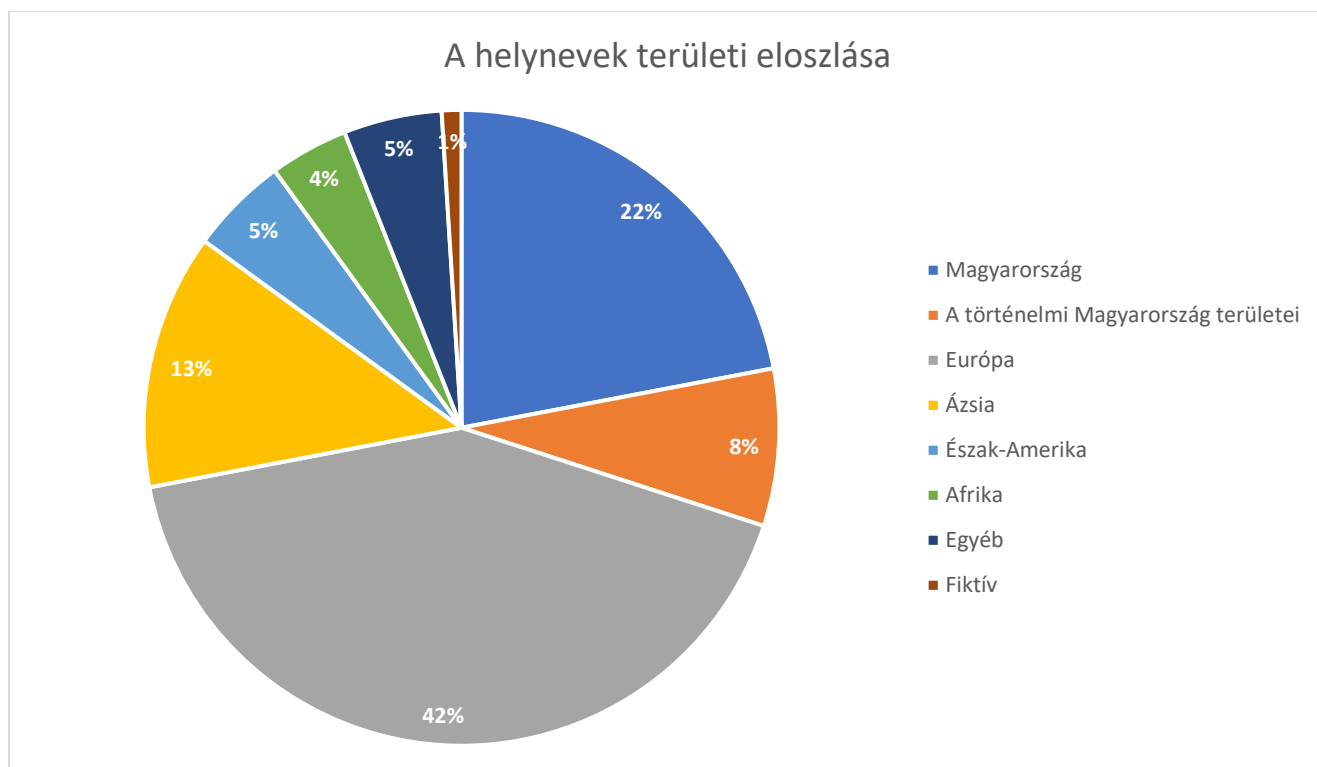
működésének bemutatása is. Ezzel a kerettanterv célja, hogy hozzájáruljon „az érdeklődés felkeléséhez az aktuális, a körülöttünk zajló társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok megismerése, megértése, megvitatása, továbbá a logikus érveken alapuló véleménynyilvánítás iránt” (Kerettanterv 5).

Megvizsgálva a középiskolai kerettanterv szerkezetét, feltételezhető, hogy a tantárgy oktatásának ezen fázisában valamelyest kevesebb helynév fordul elő, mint az általános iskolai szegmensben. Ennek oka az eltérő tematikus felosztás: az általános iskolai tananyagban a leíró jellegű szemlélet hangsúlyosabb – a törzsanyagban felsorolt régiók részletes bemutatása. Ezzel szemben a középiskolai kerettanterv az egyes környezeti és társadalmi folyamatokat helyezi előtérbe, és az ezek által előidézett regionális különbségeket mutatja be.

6. Eredmények

Kutatásom során 16 tankönyv vizsgálatával (6 irodalom, 6 történelem és 4 földrajz) összesen 20267 helynevet tártam fel, melyekhez 3339 denotátum tartozott³. Ebből megállapítható, hogy egy helynév átlagosan 6.06-szor ismétlődött a vizsgált mintában. A vizsgált nevek 95%-a (19324 név) makrotoponima volt, 5% pedig mikrotoponima (943 név). Területi eloszlásukat az alábbi diagram mutatja be.

³ A denotátumok megállapításánál tekintettel voltam arra, hogy egyes helyeknek a történelem során több megnevezése is ismert volt (pl. Budapest, Pest-Buda).

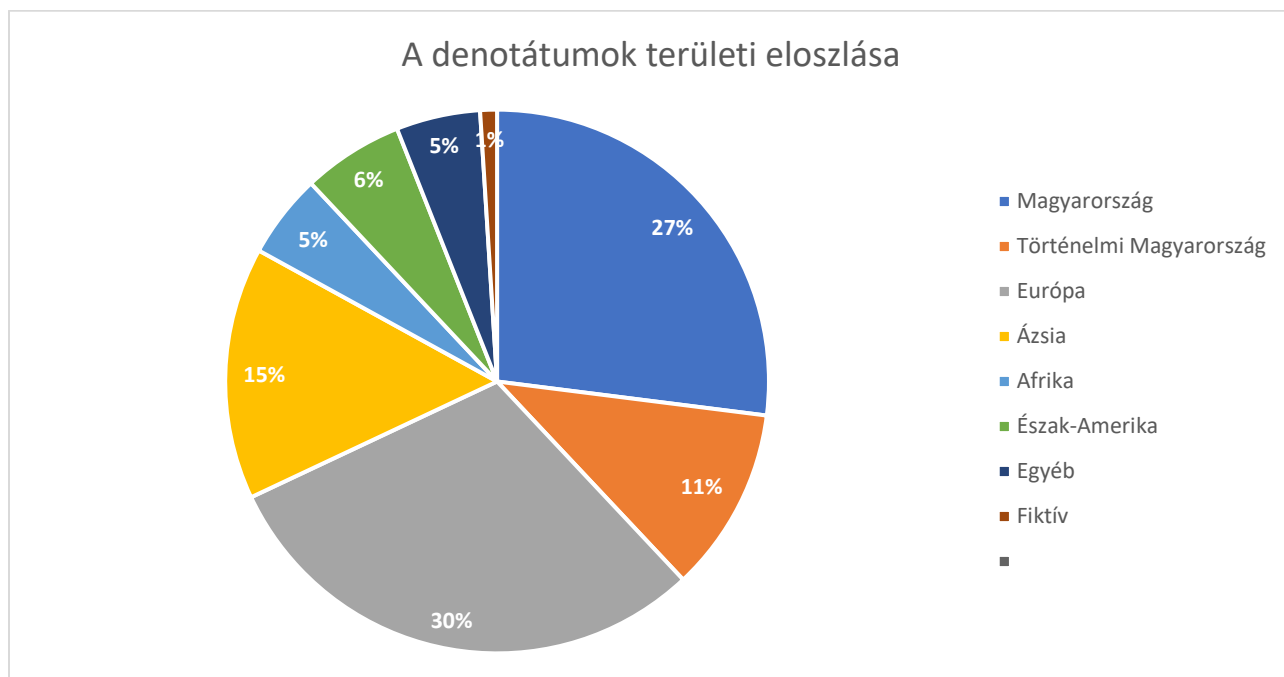

2. ábra: A minta helyneveinek területi eloszlása

A fenti ábráról leolvasható, hogy a legtöbb (több mint 10000) helynév Európából (de Magyarországon kívülről) származott. Ezt követte a magyarországi nevek gyakorisága, mely az összes adat közel egynegyedét teszi ki. Említést érdemelnek még az ázsiai helynevek (2577 darab), valamint a történelmi Magyarország területéhez tartozók is (1586 darab). Az amerikai kontinens nevei csak kis arányban jelennek meg (összesen 1363 név, az adatok 9%-a). A fiktív nevek aránya szintén nem jelentős. A diagramon felsorolt kategóriákba a nevek 97%-a tartozik, a fennmaradó 3%-ba az Antarktisz, Ausztrália és Óceánia nevei sorolhatók, valamint azon területeké, melyek kontinensek között, vagy egyszerre több kontinensen helyezkednek el (pl. *Csendes-óceán*, *Oroszország*).

Mint fentebb láthattuk, az egyes nevek nagy arányban ismétlődhetnek, ezért érdemes külön vizsgálni a denotátumok területi eloszlását is. Ezek elemzése ugyanis arra mutat rá, mely területek neveivel ismerkednek meg nagyobb arányban a diákok, míg a nevek gyakoriságának elemzése azt mutatja meg, hogy ezen területek közül melyik hangsúlyosabb. Ily módon előfordulhat, hogy egyes kontinensekről viszonylag sok adat származik, azonban a gyakori ismétlődések miatt ezek

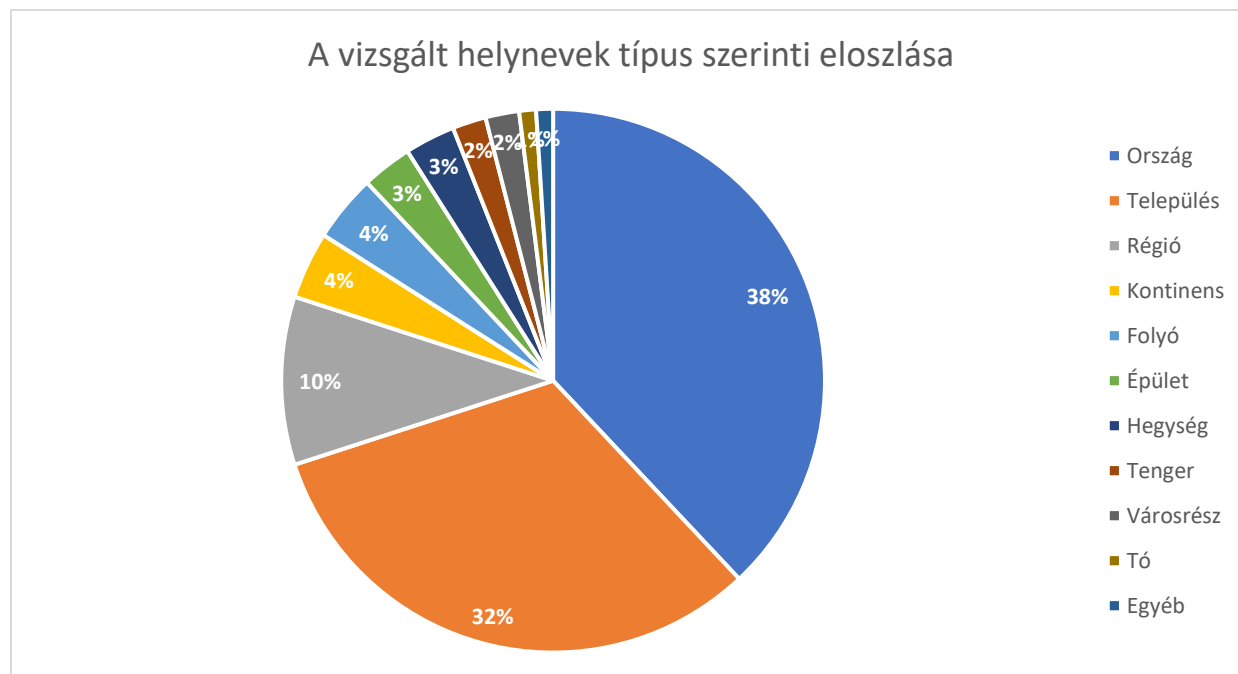
valójában kevesebb denotátumhoz tartoznak, mint más kontinensek esetében. A lenti ábra a denotátumok területi eloszlását mutatja be.

3. ábra: A vizsgált denotátumok területi eloszlása

Az ábra adatait vizsgálva látszik, hogy a legnagyobb különbség az európai helynevek és denotátumok aránya között van (12 százalékpont). Ez rámutat, hogy a helynevek ismétlődésének aránya ezen a kontinensen a legmagasabb. Látható továbbá, hogy közel ugyanannyi magyarországi és európai denotátum szerepel a kutatásban, azonban az európai helynevek előfordulásának aránya jóval jelentősebb. Ez arra enged következtetni, hogy a vizsgált tankönyvekben ugyan közel egyforma számú névvel jelölt hely van, azonban az európai nevek jóval többször fordulnak elő, mint a magyarországiak. A magyarországi és az európai denotátumok kivételével más kategóriában jelentős különbség nem látható. Mindemellett néhány fontos adat még említést érdemel a két diagramról: látható például, hogy az ázsiai és az európai denotátumok aránya 1:2, vagyis épp kétszer annyi európai hely van megnevezve, mint ázsiai. Emellett látható, hogy a hat évfolyam alatt a diákok átlagosan minden harmadik helynévként olyan névvel találkoztak, melyek vagy a jelenkori, vagy a történelmi Magyarországhoz tartoztak.

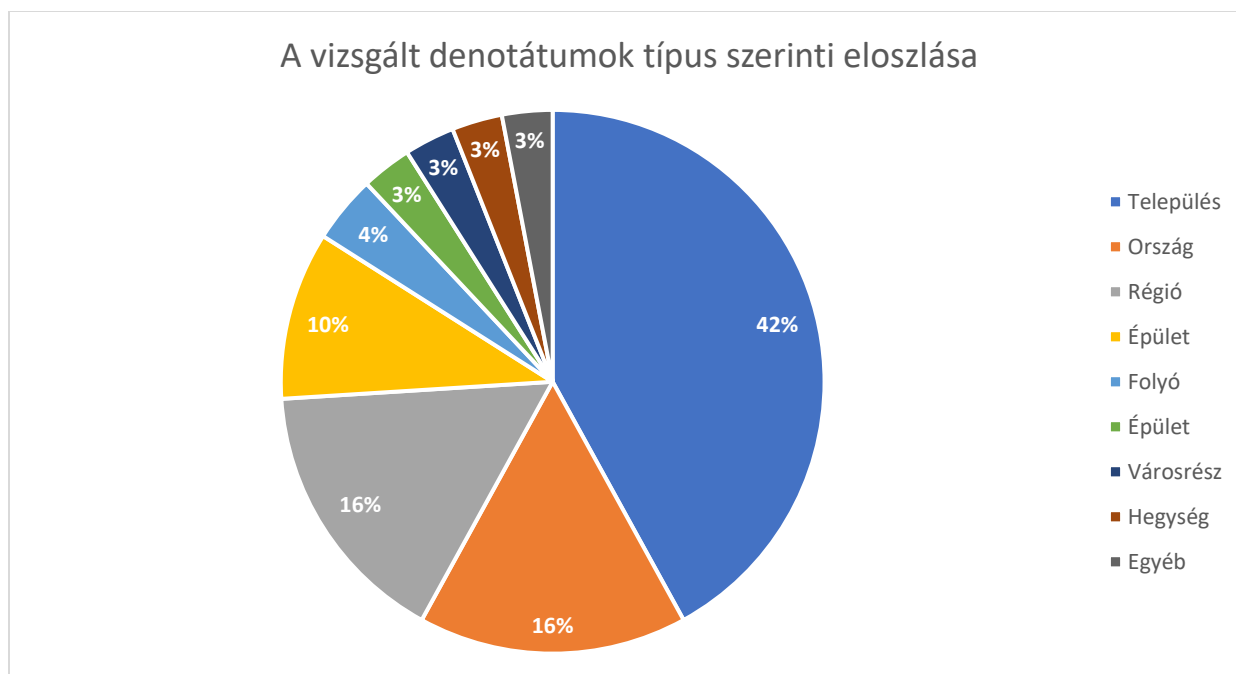
A területi eloszlás után érdemes a neveket az általuk jelölt denotátum típusa alapján is csoportosítani. Ennek segítségével tovább pontosítható, mely nevek hangsúlyosak a vizsgált tankönyvekben. Ennek elemzésében segít az alábbi ábra.

4. ábra: *A vizsgált helynevek típus szerinti eloszlása*

A diagramon jól látható, hogy az országnevek és a településnevek a minta több mint kétharmadát teszik ki. Ez a vizsgált tantárgyak tekintetében nem meglepő, hiszen a történelem és földrajz órákon egy-egy ország vagy régió gazdasági, politikai és földrajzi környezete (valamint ezek változása) központi téma, így elkerülhetetlen, hogy az országok és meghatározó településeik neve nagy arányban ismétlődjön. Hasonló a helyzet a régiók nevével is, mely az egyik legdiverzebb kategória – ide tartoznak többek között a különböző közigazgatási egységek (megyék, államok) és tájegységek (síkságok, medencék). A fenti szempontok alapján ugyancsak nem meglepő, hogy a kontinensek neve is gyakran – összesen 720 alkalommal ismétlődik. Jelentős még a hegységek, tengerek és tavak előfordulásának aránya, a mikrotoponimák közül pedig a városrészek és épületek neveinek aránya (e két kategóriából kerül ki a mikrotoponimák több mint négyötöde).

Ahhoz, hogy a fenti eredményeket könnyebben elemezhesük, ebben az esetben is hasznos lehet a denotátumok külön vizsgálata.

5. ábra: A vizsgált denotátumok típus szerinti eloszlása

Az ismétlődésektől megtisztítva jelentősen eltérő kép rajzolódik ki az 5. ábrán: A települések megőrizték jelentős számukat, az országnevek aránya azonban kevesebb mint felére csökkent. Ez rámutat arra, hogy az leggyakrabban az országnevek ismétlődtek a vizsgált mintában, hiszen mindössze 529 denotátumhoz⁴ tartozott 7570 előfordulás). Látható az is, hogy a kontinensnevek teljesen eltűntek, hiszen mindössze öt földrészhez több mint 750 előfordulás tartozott.

A fent elvégzett két elemzés összességében két dologra kíván rámutatni: egyfelől arra, milyen jellegű helyeket neveztek meg a vizsgált tankönyvek, és milyen volt ezek területi eloszlása (2. és 4. ábra), másfelől arra, hogy az itt megnevezett helyeknek mekkora volt a gyakorisága (1. és 3. ábra). Utóbbi vizsgálat segített rámutatni arra, hogy a mintában ugyan csak kis számú kontinens és országnév található, ezek mégis nagyon nagy arányban ismétlődnek, így tehát jóval hangsúlyosabbak az oktatás során, mint más nevek. Szintén láthatóvá vált, hogy az oktatás fókuszában az európai és a magyarországi helynevek állnak, melyeket szorosan követnek a történelmi Magyarország és Ázsia helynevei.

⁴ Az 529 országnév természetesen jelentősen nagyobb, mint a napjainkban létező országok száma – ezért részben a ma már nem létező országok adatai felelősek (pl. *Főncia*, *Frank Királyság*), részben pedig ma is létező országok korábbi, eltérő elnevezései (pl. *Németország* ~ *Német Birodalom* ~ *Német Császárság*).

6.1 Évfolyamonkénti különbségek

A következőkben a vizsgált helynevek évfolyamonkénti eloszlását vizsgálom.

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Nevek száma	4565	3991	2718	3894	3176	1923
Névvel jelölt helyek száma	1108	1158	1040	1030	774	597
Átlagos ismétlődés	4.12	3.44	2.61	3.78	4.10	3.22

1. táblázat: *A vizsgált helynevek eloszlása évfolyamonként*

Ahogy a táblázatból látható, az egyes évfolyamok között jelentős különbség van a tankönyvekben található helynevek számában. A névvel jelölt helyek száma a 8. osztályban a legmagasabb, ezt követően pedig folyamatosan csökken. A nevek számának változását hullámzó tendencia jellemzi: a 9. évfolyamig csökken a számuk, majd a 10.-ben hirtelen megnő, majd újra csökkenni kezd. A 11. és 12. osztály alacsonyabb adatait részben magyarázza, hogy ezeken az évfolyamokon már nincs földrajzoktatás, látványos azonban, hogy a 11. osztály neveinek száma még így is felülmúlja a kilencedik évfolyamét. A nevek ismétlődésének aránya szintén szignifikáns egyenletlenségeket mutat. A legkevesebb ismétlődés a 9., a legtöbb pedig a 7. és 11. évfolyamon található. A fenti változások hátterét az egyes tantárgyak részletes elemzése segít majd feltárni.

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
makrotoponima	95%	96%	98%	96%	97%	89%
mikrotoponima	5%	4%	2%	4%	3%	11%

2. táblázat: *A vizsgált helynevek méret szerinti eloszlása évfolyamonként*

A 2. táblázat rámutat arra, hogy a vizsgált évfolyamok szinte egészében 95% és 98% között mozgott a makrotoponimák aránya. Az egyetlen kivétel a 12. osztály volt, ahol a mikrotoponimák aránya 10% fölé emelkedett. Itt részben ismét a földrajz tantárgy elmaradása okozza a változást, részben pedig másik két tantárgy tematikája: az irodalom- és történelemkönyvekben ebben az évfolyamban – különösen az egyes ábrák, fotók magyarázataként – a korábbinál nagyobb számban jelennek meg épületek, városrészek nevei. Részben ezt a tendenciát mutatja meg a 3. táblázat is:

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Ábrán	26%	25%	45%	49%	37%	27%
Törzsszövegben	67%	68%	51%	45%	59%	63%
Ábramagyarázatban	7%	7%	4%	6%	4%	10%

3. táblázat: *A vizsgált helynevek megjelenése a tankönyvön belül évfolyamonként*

Látható továbbá az is, hogy az általános iskolai tankönyvekben jelentősen eltér az ábrán lévő nevek aránya. 7. és 8. évfolyamon csupán a nevek egynegyede származik innen, míg a 10. osztályban ennek közel kétszerese. Ezért a tendenciáért jelentős részben a történelemtankönyvek struktúraváltása felelős: bár az általános iskolai könyvek is számos ábrával – térképekkel, diagramokkal – színesítik a tartalmat, ezek száma a 9. osztályban drasztikusan megnő, mely magyarázza az e forrásból származó helynevek hirtelen emelkedését.

Jóval stabilabb az ábramagyarázatokban lévő nevek aránya, mely az utolsó évfolyam kivételével a 4–7%-os tartományban mozog – így tehát az ábrán lévő nevek arányszámának jellemzően a törzsszövegben fellelhető nevek aránya lesz az ellenpárja – azaz e két arányszám változásának dinamikája megfigyelhető a különböző évfolyamok során, míg az ábramagyarázatok adata szinte változatlan.

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Magyarország	38%	14%	11%	22%	19%	29%
Történelmi Magyarország	8%	8%	5%	7%	9%	11%
Európa	44%	34%	53%	43%	53%	31%
Ázsia	4%	22%	18%	13%	7%	14%
Afrika	1%	5%	7%	5%	3%	1%
Észak-Amerika	2%	8%	3%	5%	5%	6%
Dél-Amerika	1%	3%	1%	4%	1%	1%
Egyéb	1%	5%	1%	1%	2%	6%
Fiktív	1%	1%	1%	1%	1%	1%

4. táblázat: *A vizsgált helynevek területi eloszlása évfolyamonként*

Fentebb már vizsgáltuk, hogy milyen különbségek láthatók a helynevek területi eloszlásában, ezzel illusztrálva azt, hogy a vizsgált tantárgyak oktatása során mely régiók kapnak kiemelt szerepet. Ezen statisztika évenkénti lebontásával a 4. táblázat segít elemezni, mely területek hangsúlyosabbak az egyes évfolyamokon.

Jól látható, hogy a különböző évek adatai jelentős egyenetlenséget mutatnak – így például a 7. évfolyamon a magyarországi és a történelmi Magyarországhoz tartozó helynevek az összes név közel felét teszik ki, míg két évvel később kevesebb mint egyötödét. A magyarországi nevek a 7. és a 12. évfolyamon a leghangsúlyosabbak, míg az Ázsiához tartozók a 8. és 9. évfolyamon. A 12. évfolyam kivételével minden évben a nevek legalább egyharmada európai helyet jelöl. Az afrikai nevek aránya csak a 9. évfolyamon emelkedik ki, ezt az évet leszámítva csak ritkán fordulnak elő. Ennek ellenére érdekes megfigyelni, hogy ezen az évfolyamon közel kétszer annyi Afrikából származó nevet találunk, mint a teljes amerikai kontinensről valót. Az egyéb kategóriába tartozó nevek aránya csak két évfolyamon emelkedik ki – a 8.-ban ausztrál és antarktiszi területek nevei jelennek meg itt nagy számban, a 12.-ben pedig a több kontinensen átívelő *Szovjetunió* és a földrészek közt elterülő *Atlanti-óceán* és *Csendes-óceán* gyakori ismétlődése felelős a nevek nagy számáért.

A fiktív kategóriába tartozó helynevek aránya minden évfolyamban 1% körüli, a teljes vizsgált névanyag tekintetében számuk jelentéktelen.

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Új nevek aránya	—	70%	55%	39%	32%	32%

5. táblázat: Az új nevek aránya évfolyamonként⁵

Fontos tendenciát mutat az újonnan megjelenő nevek arányának vizsgálata is: eszerint évről évre egyre kevesebb olyan név szerepel a tankönyvekben, mellyel a diákok korábbi tanulmányaik során nem találkoztak. Az újonnan megjelenő nevek vizsgálatakor érdemes megemlíteni, hogy ezek egy része – különösen az ábrákon, térképrészleteken szereplő nevek – csak egy-egy alkalommal jelennek meg, és nem képezik szorosan a törzsanyag részét. (A teljes vizsgált időszakban 1611 olyan

⁵ Fontos kiemelni, hogy ez a táblázat a vizsgált hat évfolyam kontextusában mutatja be az új neveket, így természetesen nem kizárható, hogy ezek valamelyike korábbi évfolyamokon már ismertté vált a diákok számára.

név van, amely csak egyszer, és 2653 olyan, amely kevesebb mint ötször jelenik meg hat évfolyam során. Ez a teljes minta 8, illetve 13%-a.)

A fenti adatokból látható, hogy évfolyamonként jelentős eltérések lehetnek a megjelenő helynevek számában, valamint azok területi eloszlásában is. Az itt bemutatott tendenciák mögött húzódó folyamatok pontosabb megismeréséért a következőkben érdemes tantárgyankénti felosztásban külön is megismerkedni a vizsgált helynevekkel. Ennek segítségével láthatóvá válik az is, hogy az egyes tárgyak milyen arányban, és milyen módon járulnak hozzá a diákok névkincsének növekedéséhez.

6.1.1 Irodalom

Az irodalom tantárgy tankönyveinek hat évfolyamon átívelő vizsgálata során összesen 2992 különböző helynevet azonosítottam, melyek 814 denotátumhoz tartoztak. A tankönyvek vizsgálata alapján elmondható, hogy a helynevek három fő forrásból származtak:

1. **Az egyes szerzők életrajzát, pályaképét és műveit bemutató fejezetek.** Ezekben a szövegrészekben a diákok nemcsak egyszerű életrajzi tényekkel ismerkednek meg, hanem az adott szerzők egy-egy településhez, tájegységhez kötődő pályaszakasaival is. Így például Petőfi Sándor nagykőrösi lírájának bemutatásakor ugyanazon helynév nagy számban ismétlődik, hiszen az adott fejezet nemcsak adattárszerűen sorolja fel az egyes pályaszakaszokat, hanem ki is fejti annak jellegzetességeit. Szintén jó példa erre Csokonai Vitéz Mihály pályaképének bemutatása, ahol a tankönyv több münél is kiemeli a költő somogyi tartózkodásának műveire gyakorolt hatását (vö. Irodalom 10: 126–127).
2. **Korstílusokat, stílusirányzatokat bemutató fejezetek.** Ezen fejezetek sajátossága, hogy a témáját képező korstílus vagy stílusirányzat történelmi és társadalmi hátterét is bemutatja, melyhez elengedhetetlen a térbeli tájékozódás. Így például a 10. évfolyam tankönyve a klasszicizmus felvezetésénél bemutatja annak kiindulási helyeként *Franciaország*-ot, részletesen illusztrálja elterjedését *Európá*-ban, és még egy festménnyel is színesíti a szöveget *Versailles*-ből (i. m.: 76–77).
3. **A földrajzi helyekhez kapcsolódó művek elemzése.** Bár kutatásom nem terjed ki a tantárgy során érintett szerzők műveinek névkincsére, ezek tankönyvi elemzése mégis számos helynévvel gazdagítja a mintát. Jó példa erre Herczeg Ferenc *Fekete szüret a Badacsonyon* című művének tankönyvi fejezete, melyben gyakran jelennek meg a Badacsonyhoz és a Balatonhoz kapcsolódó helynevek (Irodalom 11: 162–163).

Az ily módon összegyűjtött helyneveket tartalmazza évfolyamonkénti felosztásban a 6. táblázat.

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Nevek száma	709	588	267	414	432	586
Névvel jelölt helyek száma	281	198	104	179	179	252
Átlagos ismétlődés	2.52	2.97	2.56	2.31	2.41	2.32

6. táblázat: *A helynevek évfolyamonkénti eloszlása irodalom tantárgyból*

A táblázatból jól látható, hogy a 9. osztályos tankönyvben a többihez képest jóval kevesebb helynév található. Ennek magyarázata azonban nem a tankönyv eltérő tartalmában vagy struktúrájában keresendő, hanem annak terjedelmében: míg a 10., 11. és 12. évfolyam könyvei egyaránt 280 oldalasak, a 9. évfolyamé ennek pontosan a fele: csupán 140 oldal. A kevesebb tartalom pedig ebben az esetben kevesebb helynévvel is párosul. Szintén kiemelendő a 7. osztály tankönyve, ahol a többi évfolyamnál jelentősen több helynév figyelhető meg – ezért nagyrészt a helyneveket gazdagon tartalmazó művek elemzései felelősek. A nevek ismétlődésének aránya kiegyensúlyozott, csupán a 8. osztályban észlelhető kisebb eltérés – itt a helynevek gyakoribb ismétlődése főként a regionális irodalmat bemutató fejezetnek tudható be, ahol az egyes települések, tájegységek nevei gyakran tűnnek fel újra és újra (pl. Irodalom 8: 8 – az *Erdély* név nyolc alkalommal ismétlődik egy oldalon).

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
makrotoponima	85%	93%	96%	87%	89%	86%
mikrotoponima	15%	7%	4%	13%	11%	14%

7. táblázat: *A vizsgált helynevek méret szerinti eloszlása irodalom tantárgyból*

A 7. táblázat rámutat arra, hogy ebben a tantárgyban – a vizsgált időszakok szinte mindegyikében – az átlagosnál magasabb a mikrotoponimák aránya. Ezek nagy többsége különböző ábrák, illusztrációk leírásában jelenik meg, és valamilyen épületet vagy városrészt jelöl. Előfordul ugyanakkor az is, hogy műelemzésekben térnek vissza nagy gyakoriságban, így például a *Bab utca* (Irodalom 7: 233) vagy a *Morgue utca* (Irodalom 10: 170–171). Előbbit támasztja alá a 8. számú táblázat adatsora is.

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Ábrán	14%	7%	3%	1%	2%	6%
Törzsszövegben	73%	87%	91%	90%	90%	84%
Ábramagyarázatban	13%	6%	6%	9%	8%	10%

8. táblázat: *A vizsgált helynevek megjelenése az irodalomtankönyvekben*

A táblázat elemzése segít megérteni a 9. évfolyamról adatolható mikrotoponimák vártnál kisebb arányát: látható, hogy ebben a tankönyvben kiemelkedően magas a törzsszövegből származó nevek aránya, míg az ábrákon és ábramagyarázatokban találhatóké alacsony. Ez arra enged következtetni, hogy a tankönyvben ugyan továbbra is jelen vannak a megszokott illusztrációk, azonban a törzsszövegben a többi könyvnél gyakrabban szerepelnek helynevek. Párhuzamba állítva a többi könyvtől eltérően rövid terjedelemmel, ez magyarázatot adhat a mikrotoponimák többi évfolyamtól eltérően alacsony számára. A táblázatból kiolvasható az is, hogy a 7. évfolyam kivételével a tankönyvi ábrák helynevekben szegények: a 10. évfolyamban ezek szinte kivétel nélkül egy táblázatban találhatók, melyek a nyelvújítás korának szavait mutatják be (Irodalom 10: 112).

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Magyarország	41%	39%	14%	38%	38%	27%
Történelmi Magyarország	22%	32%	2%	11%	30%	28%
Európa	24%	21%	44%	35%	18%	33%
Egyéb	9%	4%	24%	8%	12%	8%
Fiktív	4%	4%	16%	7%	3%	3%

9. táblázat: *A vizsgált helynevek területi eloszlása az irodalomtankönyvekben*

A tantárgy során megismert helynevek területi eloszlását vizsgálva több egyenetlenség is feltűnik. A 7. és 8. osztály tankönyve a magyar irodalomra fókuszál, egy-egy ritkább világirodalmi kitekin-téssel. Ennél fogva nem meglepő, hogy a nevek kétharmada a mai vagy a történelmi Magyaror-szágról származik, európai nevek pedig csak a világirodalom egy-egy művének és szerzőjének bemutatásakor jelentkeznek. A két évfolyam között is jelentősen változik az Európán kívüli nevek aránya: 7. osztályban Mikes Kelemen *Törökországi levelek* című episztoláinak elemzésekor nagy számú ázsiai helynév jelenik meg (*Rodostó, Gallipoli* stb.), ezek gyakori előfordulása a különbség egyik fő oka (i.m.: 64–67).

Látványos a magyarországi nevek visszaesése a 9. évfolyamon, azonban a tankönyv tartalmát vizsgálva ez nem meglepő: a tananyag nagy részét a görög-római mondakör, valamint a Biblia egyes szövegei teszik ki, nagy számú európai és ázsiai helynévvel (pl. *Théba, Ninive, Izrael*). A magyarországi nevek (pl. *Esztergom, Pécs, Dunántúl*) szinte kivétel nélkül Janus Pannonius életének és műveinek bemutatásához kapcsolódnak (Irodalom 10: 118–123). A vizsgált tankönyvek közül ezen az évfolyamon a legmagasabb a fiktív nevek aránya, ezek nagy többsége szintén mitológiai eredetű (*Sztűx, Akherón* stb.).

A 10. évfolyamon visszatérnek a magyarországi nevek, a határon túli területek magyar nevei azonban még kevésbé jelentősek. Ennek oka egyszerűen a tankönyv tartalmából fakad – az itt tárgyalt témakörök szerzői és történeteik kevésbé érintettek a történelmi Magyarországhoz tartozó területeket. Az európai nevek aránya továbbra is jelentős, itt a világirodalom szerzőihez, valamint az egyes korstílusokhoz és stílusirányzatokhoz tartozó helynevek jelennek meg nagy számban: így például Shakespeare drámáinál a *Globe*, a *London* és a *Theatre* (i.m.: 35). Említésre méltó még a fiktív nevek aránya, ezek nagyrészt a felvilágosodás regényeihez köthetők (*Eldorádó, Lilliput, Brobdingnag* stb.).

A 11. évfolyamban továbbra is magas a magyarországi nevek aránya, melyek immár kiegészülnek a történelmi Magyarország helyneveivel is. Ezek nagy számban jelennek meg például Mikszáth Kálmán életművének tárgyalásakor (Irodalom 11: 113–129). Említést érdemelnek még a szokásosnál nagyobb arányban megjelenő ázsiai helynevek is, melyek főként Herczeg Ferenc *Bizánc* című művének elemzésekor tűnnek fel (i.m.: 164–168). Az európai nevek csökkenése főként abból fakad, hogy a tananyag a magyar irodalomra fókuszál, a többi tankönyvnél kevesebb kitekintést nyújt a világirodalom folyamatai felé.

A 12. évfolyamon valamelyest csökken a magyar helynevek aránya – ebben az időszakban két fő témakör, Trianon és a holokauszt dominál. Ennek megfelelően magas az európai és a történelmi Magyarországhoz kapcsolódó nevek aránya. Fiktív nevekkal ritkán találkozunk, de előfordulnak többek között Orwell disztópiáinak elemzésekor (Irodalom 12: 250–253). Az Európán kívüli helynevek főként életrajzokban, egy-egy európai szerző emigrációjának bemutatásakor jelentkeznek. Ezekről eltekintve szövegbeli arányuk elenyésző.

A többi tantárgy adataival összevetve (4. táblázat) látható, hogy több esetben jelentős eltérések vannak az átlaghoz képest: a magyarországi nevek aránya jóval magasabb, az európai nevek

azonban elmarad az átlagtól. Hasonló tendenciát látunk az Európán kívüli neveknél is: az irodalomtankönyvekben csak néhány ilyen névvel találkozhatunk, ezek is egy-egy témakör köré csoportosulnak, elszigetelt egységet képezve a tananyagban. Fontos azonban kiemelni a fiktív nevek jelentőségét: a vizsgált tankönyvek közül az irodalom az egyetlen, ahol ezek aránya meghatározó, annak ellenére, hogy más tantárgyaknál is feltűnnek.

Összességében, a tantárgy adatait figyelembe véve látható, hogy a nevek és a névvel jelölt helyek száma évfolyamonként közel egyenletes. Az egyetlen jelentős kivételt a 9. évfolyam képezi, az itt vizsgált tankönyv azonban közel 150 oldallal rövidebb a többinél, így tehát a nevek száma inherensen alacsonyabb, mint bármely más könyv esetén. Szintén ezen az évfolyamon látható az egyetlen kiugróan alacsony érték a magyarországi helynevek tekintetében – ennek okára a tananyag összetétele (a görög-római mondakör, valamint a Biblia központi tematizálása) adta meg a választ – egyben ez magyarázta az évfolyam kiugróan magas Európán kívüli névanyagát. Láthattuk tehát, hogy a tantárgy összességében európai, nagy többségében magyar helynevekkel, valamint a művekben esetlegesen előforduló fiktív nevekkal gazdagítja a diákok névkincsét.

6.1.2 Történelem

A történelemtankönyvek vizsgálata során 10872 helynevet tártam fel, melyekhez 1914 denotátum tartozott. Látható, hogy a tantárgy névanyagában kiugróan magas, átlagosan közel hatszorosa a nevek ismétlődése. Csakúgy, mint az irodalom esetében, itt is megállapítottam több olyan fő témakört, melyek helynevekben kiemelkedően gazdagok.

1. **Térképes források.** Olyan tankönyvi ábrák, melyek térkép segítségével illusztrálják a törzsszöveg narrációját – így például háborúkat, vallások, ideológiák, társadalmi változások terjedését stb. Jellemzőjük, hogy nagy arányban tartalmazznak a törzsszöveg által nem említett neveket, melyek részben a tájékozódást segítik, részben a korábbi vagy későbbi anyagrészek felé való kapcsolódási pontként szolgálnak. Ugyanakkor fontos megemlíteni, hogy az itt látható nevek kb. kétharmada a tankönyv későbbi pontján sem jelenik meg a törzsszövegben.
2. **Háborúk leírása.** Olyan fejezetek, melyekben egy-egy fegyveres konfliktus kerül bemutatásra. A résztvevő felek neve országnévként, az érintett területek neve pedig település-

névként nagy számban jelenik meg ezekben a szövegrészekben. Emellett a háború előzményeit és következményeit részletező fejezetek is gazdagok helynevekben, hiszen többek között bemutatják a háború következtében végbemenő területi változásokat.

3. **Írott források bemutatása.** Olyan írott források, melyek természetüknél fogva nagy számú – gyakran ismétlődő – helynevet tartalmaznak. Így például nemzetközi szerződések, diplomáciai jegyzékek, hadüzenetek, háborús visszaemlékezések stb.

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Nevek száma	2010	1697	1615	1469	2744	1337
Névvel jelölt helyek száma	426	616	621	511	653	415
Átlagos ismétlődés	4.71	2.75	2.60	2.87	4.20	3.22

10. táblázat: *A helynevek évfolyamonkénti eloszlása történelem tantárgyból*

Amint azt a fenti táblázat mutatja, a történelemtankönyvek jóval nagyobb számban tartalmaztak helyneveket, és ezek több denotátumhoz is tartoztak, mint az irodalom esetében. Feltűnő azonban, hogy ezek átlagos ismétlődése is jóval magasabb: míg az irodalomtankönyvek vizsgálata során az érték egyetlen évfolyamon sem ment 3.0 fölé, a történelem esetében ez többször is előfordul, sőt, a 4.0-s határt is többször átlépi. Ezért a tendenciáért döntő többségben az országnevek gyakori ismétlődése felelős: ezek a vizsgált könyvek mindegyikében gyakran szerepelnek egyfajta metonimikus állítmányként, például „*Nagy-Britannia és Franciaország* előbb ultimátumban követelte a hadműveletek leállítását, majd szeptember 3-án hadat üzent a *Német Birodalom*-nak” (Történelem 11: 203). E példában nyilván nem maguk az országok, hanem azok kormánya (vagy más, a végrehajtó hatalmat gyakorló szervezete) üzent hadat, ezeket azonban hagyomány szerint mégis az országnévvel azonosítjuk. Ezt támasztják alá a vizsgált tankönyvek adatai is: az itt gyűjtött 10872 névből 4969 országnév, melyekhez azonban csak 406 denotátum tartozik, így átlagosan 12.23-szor ismétlődnek. Ezek közül leggyakrabban *Magyarország* (640 alkalommal), *Németország* (263 alkalommal), valamint az *Amerikai Egyesült Államok* és a *Szovjetunió* neve tűnik fel (249 és 247 alkalommal).

A nevek eloszlása évfolyamonként közel egyenletes, csupán két jelentősen eltérő érték látható: a 7. és a 11. évfolyam. Az innen adatolható nevek kiugró száma ugyanazon okra vezethető vissza

mindkét esetben: ezek a tankönyvek tárgyalják az első és a második világháború eseményeit, melyek a részletes ábrák és írásos források mellett a törzsszövegben is nagy számban mutatják be az előzőekben bemutatott metonimikus módon a helyneveket. Látható az is, hogy a 12. évfolyam neveinek száma valamelyest elmarad az átlagtól – ennek oka az, hogy a tankönyv jelentős részben a magyar belpolitika elmúlt évtizedekben történt folyamatait mutatja be, valamint állampolgári ismereteket részletez (önkormányzati rendszer, választások stb.), melyekhez kevés helynevet használ.

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
makrotoponima	98%	94%	98%	96%	98%	89%
mikrotoponima	2%	6%	2%	4%	2%	11%

11. táblázat: *A vizsgált helynevek méret szerinti eloszlása történelem tantárgyból*

A fenti táblázatból leolvasható, hogy az irodalomtankönyvekhez képest a vizsgált források nagyobb arányban tartalmaztak makrotoponimákat: a 12. évfolyamtól eltekintve szinte kizárólag ezek alkották a könyvek névanyagát. Az utolsó év kiugró értékét az okozza, hogy a diákok ebben a könyvben ismerkednek meg részletesen az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeivel, melyeknél mind ábrákon, mind a törzsszövegben nagy számú, főként Budapesthez kötődő mikrotoponima jelenik meg, így például *Kálvin tér*, *Nyugati pályaudvar*, *Budai vár* stb. (Történelem 12: 45).

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Ábrán	30%	40%	52%	55%	42%	36%
Törzsszövegben	65%	54%	44%	39%	54%	54%
Ábramagyarázatban	5%	6%	4%	6%	4%	10%

12. táblázat: *A vizsgált helynevek megjelenése a történelemtankönyvekben*

A 12. táblázat bemutatja, miként változik a helynevek forrása a vizsgált tankönyvekben. Szembetűnő, hogy a nevek jelentős része – a 7. évfolyamot leszámítva legalább egyharmada – valamilyen ábráról származik. Ezek döntő többségükben térképes források, melyek egy-egy regionális jelentőségű eseményt mutatnak be (háborúk, hódítások stb.) Az ábramagyarázatokban található helynevek aránya továbbra is csekély, egyedül az utolsó év adatsoránál látható lényeges eltérés: ennek

oka, hogy a vizsgált tankönyvben egy-egy ábra magyarázatánál gyakran nagy számú helynév jelenik meg. A magyarázatok itt ugyanis nemcsak bemutatják, mi látható a mellékelt ábrán, hanem rövid kommentárt is fűznek hozzá, melyben további háttérinformációkkal szolgálnak. Így például egy Ikarus busz fotója mellett az alábbi leírás szerepel: „Az Ikarus 66 a *magyarország*-i távolsági buszközlekedés meghatározó járműve volt az 1960–70-es években. Az autóbuszból közel hatezer darabot szállítottak a *Német Demokratikus Köztársaság*-ba, de néhány tucat példányt még *Egyiptom*-ban és *Dél-Jemen*-ben is használtak” (Történelem 12: 69).

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Magyarország	21%	18%	8%	26%	16%	30%
Történelmi Magyarország	20%	19%	8%	18%	10%	16%
Európa	38%	23%	59%	48%	54%	18%
Ázsia	6%	25%	18%	2%	7%	19%
Észak-Amerika	5%	9%	<1%	3%	5%	7%
Egyéb	10%	6%	6%	3%	8%	10%
Fiktív	—	—	<1%	—	—	—

13. táblázat: A vizsgált helynevek területi eloszlása a történelemtankönyvekben

A fenti táblázat – csakúgy, mint az irodalom esetében – jelentős változásokat mutat évfolyamonként a vizsgált helynevek térbeli eloszlásában. Ennek hátterében a két tantárgy hasonló, kronologikus megközelítése áll, így bizonyos hasonlóságok kirajzolódhatnak ugyan (például a magyar helynevek alacsony aránya a 9. évfolyamon), azonban a történelemtankönyvek vizsgálatakor számos lényeges eltérést is megfigyelhetünk. Ennek oka, hogy az irodalom tantárgy kerettantervi témái nagy többségében magyar és európai témákat érintenek, a történelem esetében jóval átfogóbb, Ázsiára és az amerikai kontinensre is kiterjedő tananyaggal találkoznak a diákok.

A 7. évfolyam egyik központi témája a két világháború, melynek során a diákok többségében magyar és európai helynevekkel találkoznak. Az egyéb kategóriába tartozó nevek nagy többségét a transzkontinentális államok (pl. *Oroszország*, *Szovjetunió*, *Oszmán Birodalom*) gyakran ismétlődő nevei teszik ki. A 8. évben valamelyest csökken az európai fókusz: jelentősen megnő az ázsiai helynevek aránya a vizsgált névanyagban. Ennek hátterében a tankönyv utolsó fejezetei állnak, melyek az Európától távoli régiók történelmét mutatják be – így a diákok többek között megismerkedhetnek India első városainak létrejöttével, vallási fejlődésével, a gyarmati korszak alatti

éveivel, valamint modern kori konfliktusaival, mint például a Kasmír régió irányításáért folytatott harc Pakisztánnal (Történelem 8: 160–165). Szintén kiemelkedő a tankönyv Kína történelmét tárgyaló fejezete, melyben a térképes források kimagaslóan sok városnevet szerepeltetnek – ezek azonban a törzsszövegben egyáltalán nem jelennek meg (i.m. 166–175).

A 9. évfolyam esetén a legnagyobb a hasonlóság az irodalom tantárgyhoz viszonyítva: a tankönyv az ókori civilizációk kialakulásától a magyar államalapításig terjedő időszakot tárgyalja. Ennek megfelelően a mediterrán térség helynevei dominálnak – a számos görög és római helynév mellett nagy számban jelennek meg ázsiai birodalmak nevei is mind országnévként, mind településnévként (*Óbabiloni Birodalom, Ur, Perszeopolisz* stb.). Magyarországhoz kötődő nevek csak a tankönyv utolsó fejezeteiben találhatók, itt többségében az első magyar települések nevei láthatók (*Pest, Győr, Fehérvár* stb.). Szintén megjelennek a történelmi Magyarországhoz kapcsolódó első nevek (*Pozsony, Csanád, Gyulafehérvár* stb.).

A 10. osztály tankönyvében már nagy arányban láthatók magyarországi nevek – ezen az évfolyamon a diákok az újkor eseményeivel ismerkednek meg mind magyar, mind európai szemszögből. Mivel Amerika felfedezése is ebbe az időszakba esik, ismét növekszik az észak- és dél-amerikai helynevek aránya (*Philadelphia, Boston, Teotihuacán, Cuzco* stb.). Az egyéb kategória adatainak aránya az afrikai helynevek visszaszorulása miatt csökken – míg az előző tankönyv számos Észak-Afrikához köthető nevet tartalmazott, a 10. évfolyamé csupán hatot.

A 11. év tankönyvében valamelyest csökken a magyar helynevek aránya – ennek oka a tematikában keresendő: ez a tankönyv tárgyalja a két világháborút, melynek eseményei Magyarországon kívül jóval hangsúlyosabban jelennek meg. Magyarországgal kapcsolatban a Trianon utáni eseményeket és a határok megváltozásának következményeit mutatja be részletesen a tankönyv. Kis mértékben nő az ázsiai helynevek aránya, melyek nagy többségében szintén a világháborús események bemutatásához köthetők.

Az utolsó vizsgált tankönyvben a nevek közel fele ismét a magyar nyelvterületről származik, jelentősen csökken azonban az európai helynevek aránya: az összes név kevesebb mint egyötöde tartozik ebbe a kategóriába. Ezzel szemben nő az Ázsiából származó nevek aránya – ennek oka, hogy a tankönyv számos regionális konfliktust mutat be a 20. századból (pl. az afganisztáni, vietnámi és koreai háborúk). Nagyobb arányban vannak jelen afrikai és dél-amerikai helynevek is,

azonban az egyéb kategóriába tartozó nevek többségét továbbra is a kontinenseken átívelő területek megnevezései teszik ki.

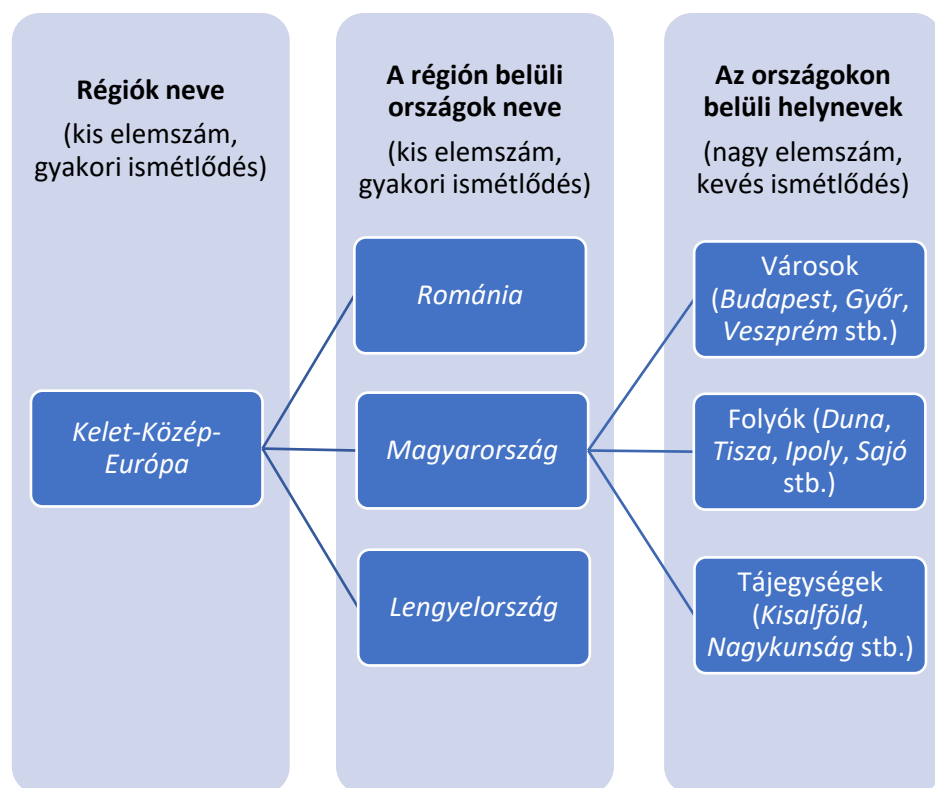
A hat évfolyam adatsorainak összevetésével megállapítható, hogy a vizsgált tankönyvek mind-egyikének Európa áll a középpontjában, hiszen a magyarországi és a Magyarországon kívüli európai helynevek aránya minden vizsgált tankönyvben az összes név körülbelül kétharmada volt. Ennek ellenére jól kirajzolódnak a tematikában rejlő különbségek az egyes osztályok tankönyvei között: látszik például, hogy a 8., 9., és 12. évfolyamban az Ázsiával kapcsolatos témák – és ezáltal helynevek is – hangsúlyosabban jelennek meg. Látható az is, hogy csupán egyetlen forrásban jelennek meg fiktív helynevek – ezek a 9. évfolyamban az egyes mitológiák és vallások túlvilági neveit tartalmazó szövegrészekben tűnnek fel. Az egyéb kategóriába tartozó neveknél szinte minden esetben afrikai helynevekkel találkozhatunk, valamint néhány több kontinensen átívelő terület nagy számban ismétlődő nevével (*Oroszország, Szovjetunió, Atlanti-óceán* stb.).

A tantárgy kerettantervi elvárásaival összevetve azt láthatjuk, hogy a kerettantervben elvárt topográfiai ismereteket a tankönyv hiánytalanul teljesíti, ezen felül pedig 1782 további helynévvel gazdagítja a diákok névkincsét.

6.1.3 Földrajz

A földrajz tantárgy tankönyveinek vizsgálata során 6403 helynevet tártam fel, melyek 1564 denotációhoz tartoztak. Ezek megjelenésében – az előző tantárgyakhoz hasonlóan – szerepet játszott a tankönyvek szerkezeti felosztása is. Ez alapján három szerkezeti egységet különítettem el a vizsgált könyvekben:

1. **Egy adott földrajzi régiót bemutató szerkezeti egységek.** Ezek a tankönyvi fejezetek egy-egy tájegység (pl. Nyugat-Európa, Észak-Amerika) társadalom- és gazdaságföldrajzát mutatják be, nagy részletességgel. Ezek a fejezetek kiemelkedően gazdagok helynevekben, ugyanis nem pusztán az egyes régiók földrajzát mutatják be, hanem az itt található országokét, az országokon belül található városokét, folyókét stb. Ebből adódóan a helynevek itt számos kategóriából származhatnak: egyrészt gyakran ismétlődik magának a régiónak a neve, valamint szintén nagy számban az adott tájegységen belül vizsgált országoké. Ezen túlmenően pedig az országok jellegzetességeit bemutató szövegrészekben az adott országhoz tartozó kisebb helynevek (városok, folyók, domborzati elemek stb. nevei). Ezt az eloszlást segít vizualizálni az alábbi ábra.

6. ábra: A helynevek megoszlásának rendszere a kiemelt fejezetekben

- 2. Valamilyen földrajzi jelenséget, folyamatot bemutató szerkezeti egységek.** Ide tartoznak azok a fejezetek, melyek különböző földrajzi folyamatokat mutatnak be (tektonikai mozgás, vízkörforgás, szélrendszerek stb.). Ezek a fejezetek helynevekben jóval szegényebbek, jellemzően csak példaként jelennek meg, amikor a fejezetben tárgyalt földtani folyamatok hatását mutatja be a szöveg.
- 3. Társadalmi folyamatokat bemutató szerkezeti egység.** A társadalomföldrajz fejezetei, melyek egy adott ország vagy régió domborzatának és éghajlatának a társadalomra és a gazdaságra gyakorolt hatásait mutatják be. Ezekben a fejezetekben gyakran fordulnak elő az adott régió helynevei (főként országok és települések neveként).

Látható tehát, hogy a vizsgált tankönyvek szerkezeti egységei különböző arányban tartalmaznak helyneveket. Fontos különbség a korábban vizsgált két tantárgy könyveihez képest, hogy a földrajz esetében nincs kronologikus megközelítés, azaz vizsgálatunk során jelentősen eltérő tematikus felosztással kell számolnunk. A négy évfolyam tankönyveiben feltárt helynevek évfolyamonkénti eloszlását mutatja be a 14. számú táblázat.

	7.	8.	9.	10.
Nevek száma	1846	1706	840	2011
Névvel jelölt helyek száma	664	579	462	563
Átlagos ismétlődés	2.78	2.94	1.81	3.57

14. táblázat: *A helynevek évfolyamonkénti eloszlása földrajz tantárgyból*

A fenti táblázatból jól látható, hogy a nevek száma közel egyenletes, csupán a 9. osztály tankönyvében van említésre méltó eltérés. Ennek oka a könyv tartalmából ered, ugyanis hosszú fejezeteken át tárgyalja a világűr különböző folyamatait, valamint a Föld közetlemezeinek mozgását, és az ebből adódó domborzati folyamatokat (vetődés, gyűrődés stb.). Részben ez a tematikus elrendezés felelős a nevek alacsony ismétlődésének arányáért is. Az utolsó évfolyamban ez az arányszám kiemelkedő, ennek oka, hogy a nevek itt az előzőkhöz képest jóval szűkebb régióból származnak.

	7.	8.	9.	10.
makrotoponima	95%	98%	99%	98%
mikrotoponima	5%	2%	1%	2%

15. táblázat: *A vizsgált helynevek méret szerinti eloszlása földrajz tantárgyból*

A fenti táblázatból látható, hogy a vizsgált időszakok mindegyikében szinte kivétel nélkül makrotoponimák jelentek meg a tankönyvi szövegrészekben. Az egyetlen nagyobb eltérés 7. osztályban mutatkozik, ahol az egyes országokat bemutató fejezeteknél számos fotó szerepel az ott található látványosságokról – ezek mellett jelenik meg néhány mikrotoponima. Felsőbb évfolyamokon ez már kevésbé jellemző. Ez a tendencia látható a 16. táblázat adatsoraiban is: az ábramagyarázatok aránya 7. évfolyamon a legmagasabb, majd fokozatosan csökken.

	7.	8.	9.	10.
Ábrán	26%	16%	44%	55%
Törzsszövegben	60%	76%	51%	40%
Ábramagyarázatban	14%	8%	5%	5%

16. táblázat: *A vizsgált helynevek megjelenése a földrajztankönyvekben*

Szintén láthatjuk a táblázatból, hogy a 9. és 10. évfolyam ábrái jóval gazdagabbak helynevekben. Ezek többségét térképek és grafikonok alkotják, melyeken főként ország- és településnevek szerepelnek. A 10. osztály tankönyve ebből szempontból kiemelendő: míg a korábbi évfolyamok tankönyveinek ábrái 300–400 helynevet tartalmaztak, az utolsó könyvé 1108-at. Ennek oka, hogy a könyv a különböző társadalmi folyamatok ábrázolása során országnevekben gazdag, sokszor egy-egy kontinens minden országát felsoroló ábrát, diagramot vagy grafikont használ. Szintén lényeges kiemelni, hogy a történelem tantárggyal ellentétben a földrajz esetében jóval kisebb azon nevek aránya, melyek csak térképes forrásban szerepelnek, de a törzsszövegben nem – az összes név 20%-a tartozik ebbe a kategóriába (míg a történelem esetén közel 70%).

	7.	8.	9.	10.
Magyarország	53%	<1%	16%	15%
Történelmi Magyarország	8%	<1%	1%	13%
Európa	37%	38%	33%	27%
Ázsia	<1%	26%	17%	23%
Észak-Amerika	<1%	10%	11%	6%
Dél-Amerika	<1%	7%	5%	5%
Ausztrália és Óceánia	<1%	3%	2%	1%
Afrika	<1%	10%	8%	8%
Egyéb	1%	5%	7%	2%
Fiktív	—	<1%	—	—

17. táblázat: *A vizsgált helynevek területi eloszlása a földrajztankönyvekben*

A fenti táblázat alapján megállapítható, hogy a négy évfolyam helyneveinek területi megoszlása rendkívül változékony. Ennek oka a tankönyvek eltérő tematizálásából fakad: minden év tananyagában más-más földrajzi régió hangsúlyos.

A 7. évfolyam tankönyveiben Magyarország és Európa részletes bemutatása kerül középpontba. A Magyarországot bemutató fejezetekben a diákok részletesen ismerkedhetnek meg nagytájaink földrajzával. Az itt található szövegrészekben települések neve jelenik meg leggyakrabban (*Paks, Szeged, Miskolc* stb.), ezeket követik szorosan az egyes tájegységek nevei (*Kisalföld, Körös-Maros köze, Szigetköz* stb.). Az európai régiókat bemutató fejezetek a tárgyalt országok gazdaságföldrajzát helyezik központba, így a nagyvárosok mellett gyakran jelennek meg iparvidékek nevei is (*Ruhr-vidék, Közép-Angliai iparvidék, Felső-Sziléziai iparvidék* stb.). Érdekesség, hogy míg a tankönyv egyes országok esetén név szerint felsorolja azok közigazgatási egységeit is (pl. Németország esetén *Baden-Württemberg, Észak-Rajna-Vesztfália, Szász-Anhalt* stb.), más, szintén jelentős európai országok esetén nem él ilyen részletes bemutatással – ennek oka pedig a tankönyv szövegéből nem derül ki.

A 8. osztályos tananyagban az előző év tendenciája megfordul: itt csak csekély számban találkozhatunk magyarországi nevekkal. Ennek oka, hogy a tankönyv a 7. évfolyam anyagának folytatásaként további európai területeket mutat be, majd más kontinensek országait tárgyalja. Különösen hangsúlyos Ázsia szerepe: a forrásban feltárt helynevek több mint egynegyede innen származik. Ezek főként a Távol-Kelet országaihoz, illetve az Öböl-menti térséghez tartoznak (*Kína, Japán, Száúd-Arábia, Egyesült Arab Emírátsok* stb.). Hasonló kontextusban jelennek meg az afrikai és az amerikai helynevek is – előbbi esetén az országnevek, utóbbinál pedig a településnevek vannak nagy többségben: Észak-Amerikából 27 település nevét ismerhetik meg a diákok, míg Afrikából csak kettőét. A többi évfolyamhoz képest magas az egyéb kategóriába sorolt helynevek aránya is – ezek jellemzően több kontinenst érintő óceánok nevei, valamint az Antarktiszhoz tartozó területeké (*Vinson Massiff, Transz-antarktiszi-hegység, Amundsen-Scott kutatóállomás* stb.). Végül érdemes megemlíteni, hogy az egyetlen fiktív név ebben a könyvben jelenik meg: a nagy földrajzi felfedezések korának legendás aranyvárosa, *Eldorádó* neve a Dél-Amerika földrajzát tárgyaló fejezetben bukkan fel.

A 9. évfolyam tankönyve a Világegyetem megismerésével indít, így hosszú időn keresztül kevés helynévvel találkozhatunk. Ezután ismét hangsúlyosabbá válnak a magyarországi helynevek, ezek

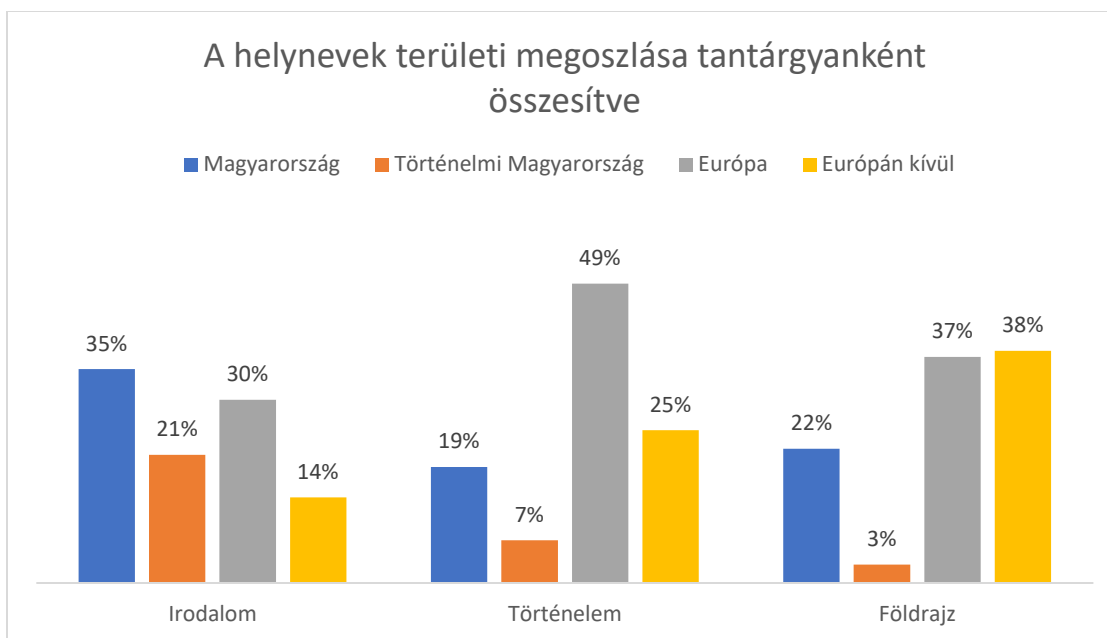
azonban gyakran csak valamilyen földtani folyamatra hozott példaként jelennek meg (pl. hegységképződés: *Ság, Somló* stb.). Európán kívül továbbra is jelentősek az ázsiai és az amerikai helynevek, míg az Afrikához tartozó nevek aránya valamelyest csökken. Ebben az évfolyamban az ország- és településnevek mellett jelentős a hegységek és tavak neveinek aránya is (*Alpok, Andok, Szent Anna-tó, Nagy-Rabszolga-tó* stb.). Leggyakrabban ezek is különböző domborzatfejlődési folyamatok példáiként jelennek meg.

Az utolsó vizsgált tankönyvben jelentős változások nincsenek a 9. évfolyamhoz képest. Kiemelkedő továbbra is az európai és az ázsiai nevek aránya – ezek a tankönyv különböző gazdasági csoportosulásokat bemutató fejezeteiben szerepelnek nagy számban (EU, BRICS, RCEP stb. tagállamai). A tankönyv szinte teljes egészében a jelenkori gazdasági és társadalmi folyamatok bemutatására összpontosít, ezért az előző évek könyveihez képest helynevekben szegényebb. Érdekesség, hogy a gazdasági téma fókusza ellenére az ökonómiai hegemoniára törekvő Észak-Amerika nevei kisebb arányban jelennek meg, mint a pénzügyi szempontból jóval hátrányosabb helyzetű Afrikáé.

Összességében az látható, hogy a vizsgált tankönyvek helyneveinek egyenetlen térbeli eloszlásáért azok eltérő tematikája felelős. A 7. és 8. osztályos tananyag egyfajta kontinuitást alkot, melyben a Föld minden kontinensét bemutatják fejezetenként egy-egy régióra fókuszálva. Ebből fakadóan az első tankönyv Magyarországra és Európára összpontosít, más kontinensek helynevei pedig elenyésző számban jelennek meg benne. A 8. osztályos anyag viszont épp az itt elmaradt területekre fektet hangsúlyt, ebből következik, hogy a magyarországi helynevek jelentősen háttérbe szorulnak. A 9. és 10. osztályos tananyagban már nem ez a regionális leíró szemlélet jellemző; ezek a tankönyvek különböző földtani, társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatását tűzik ki célul, a helynevek megjelenése pedig ezek tematikáját követi.

6.2 A tantárgyak összehasonlítása

A fent elvégzett vizsgálatok rámutattak arra, hogy jelentős különbségek vannak az egyes tantárgyak között annak tekintetében, hogy milyen helynevek jelennek meg tankönyveikben a vizsgált évfolyamokon. Az összegyűjtött névállományt érdemes abból a szempontból is elemezni, hogy tantárgyanként hogyan alakul a nevek térbeli eloszlása. Ezt szemlélteti az alábbi ábra.

7. ábra: *A vizsgált helynevek területi megoszlása tantárgyanként összesítve*

Az összesített adatsorokat vizsgálva azt látjuk, hogy a vizsgált évfolyamokon az irodalom tantárgynál a legnagyobb a magyarországi nevek aránya: a mintában szereplő nevek több mint fele. Ezzel párhuzamosan itt a legalacsonyabb az Európán kívüli nevek aránya. Ez megerősíti azt a korábbi feltételezést, mely szerint a tantárgy többségében a magyar és európai irodalomra fókuszál, csak kevés teret adva a kontinensen kívüli ismereteket érintő tananyagnak.

A történelem tantárgy adatsorának vizsgálatakor meglepő lehet, hogy ha a vizsgált évfolyamok összességét nézzük, a magyarországi helynevek közel azonos arányban jelennek meg, mint az Európán kívüliek. Ennek fő oka az, hogy a könyvek az egyes történelmi folyamatokat (háborúk, gazdasági és társadalmi változások stb.) előbb európai kontextusban mutatja be, majd később, külön fejezetben fókuszál Magyarországra. Mivel pedig a kontinens jóval több régióból áll, mint Magyarország, szükségeszerű, hogy a pontos és részletes bemutatáshoz több szempontot mutasson be, számos európai térség helyneveit felhasználva. Ez egyben magyarázza az európai helynevek kiugró arányát is.

A földrajz esetében kiegyensúlyozottabbak az arányok. Ha a jelenkori és a történelmi Magyarország neveit együtt kezeljük, megállapíthatjuk, hogy a diagram kategóriái között csekély az eltérés, vagyis hasonló arányban jelennek meg európai, Európán kívüli és magyar nevek – még ha ez utób-

biak valamivel kisebb arányban is. Elmondható tehát, hogy ez a tankönyvsorozat törekszik a leg-
 átfogóbb, a teljes világ folyamatait bemutató tananyag átadására, míg az előző kettő erősen Euró-
 pacentrikus.

A három tantárgy összehasonlításához érdemes azt is vizsgálni, milyen jellegű denotátumokat ne-
 veznek meg leggyakrabban. Ezt mutatja be a 18. számú táblázat.

Irodalom	Történelem	Földrajz
Település (53%)	Ország (46%)	Ország (33%)
Ország (16%)	Település (31%)	Település (26%)
Épület (9%)	Tájegység (9%)	Tájegység (14%)
Tájegység (8%)	Folyó (4%)	Kontinens (6%)
Folyó (3%)	Kontinens (2%)	Hegység (5%)

18. táblázat: *A leggyakrabban előforduló helynevek denotátumai tantárgyanként*

Látható, hogy a történelem és a földrajz adatsora számos hasonlóságot mutat: mindkét esetben az
 országnevek a leggyakoribbak, melyeket a települések és a különböző tájegységek nevei követnek
 (*Alföld, Erdély* stb.). Lényeges különbség, hogy a földrajz esetében jóval gyakoribbak a hegyek és
 hegységek nevei, míg a történelem esetében ezek kevésbé jelentősek.

Az irodalom tantárgy ezzel szemben számos eltérést mutat: itt a településnevek a leggyakoribbak,
 az összes név több mint fele ebbe a kategóriába sorolható. Ugyan itt is a kiemelt helyen szerepelnek
 az országnevek, arányuk jóval elmarad a történelem és a földrajz értékeitől. Érdekesség azonban,
 hogy harmadik helyen az épületeket jelölő mikrotoponimák állnak – ezek aránya a másik két tan-
 tárgynál jóval csekélyebb. Hasonlóság, hogy az irodalom esetében is szerepelnek a tájegységek
 nevei és a folyónevek a leggyakoribb névtípusok között.

A fenti kategóriák tekintetében érdemes lehet azt is vizsgálni, hogy az egyes területeken eltérő-e a
 fent látható névtípusok aránya. Ezt mutatja be a 19. táblázat.

Magyarország	Történelmi Magyarország	Európa	Ázsia	Egyéb
Település (45%)	Település (64%)	Ország (44%)	Ország (54%)	Ország (49%)
Ország (20%)	Tájegység (25%)	Település (29%)	Település (24%)	Település (14%)
Tájegység (9%)	Épület (3%)	Tájegység (9%)	Tájegység (10%)	Tájegység (10%)
Épület (7%)	Hegység (2%)	Kontinens (5%)	Kontinens (4%)	Kontinens (10%)
Városrész (4%)	Folyó (1%)	Folyó (5%)	Folyó (3%)	Óceán (3%)

19. ábra: A vizsgált kontinenseken leggyakrabban megnevezett denotátumok⁶

A táblázatból leolvasható, hogy az európai, ázsiai, és az e kontinenseken kívüli nevek esetén a négy leggyakoribb kategória – ugyan eltérő arányokkal – de azonos. Ebből megállapítható, hogy a vizsgált tananyag átadásához a tankönyvek elsősorban országok, települések és tájegységek neveinek bemutatását tartják szükségesnek. Ez egyben igazolja a földrajz tantárgy sajátosságainál bemutatott felosztást is (6. ábra). A magyarországi helynevek esetén az országok helyett a településnevek aránya kiemelkedő, a névanyag ismeretében azonban ez nem meglepő, hiszen előbbiek esetében a denotátum mindig ugyanaz, csak különböző elnevezései (*Magyarország ~ Magyar Királyság ~ Magyar Köztársaság* stb.) ismétlődnek nagy számban. A leggyakoribbak közé tartozik még az építménynevek és a városrészek neveinek kategóriája – ezek jellemzően egy-egy illusztráció, fotó leírásánál jelennek meg. A történelmi Magyarország neveinek vizsgálatakor kiemelkedő a településnevek és az egyes tájegységek neveinek aránya: a teljes minta közel 90%-át ezek a helynevek teszik ki. Ezeket követik az épületek, hegységek és folyók nevei, melyek azonban csak csekély számban fellelhetők.

7. Konklúzió

A fent elvégzett vizsgálatok rámutattak az általam bemutatott három tantárgy tankönyveiben rejlő névanyag változatosságára. Kutatásom során feltártam, hogy a vizsgált könyvek tantárgyanként eltérő számú helynevet tartalmaznak: a legtöbb név a történelemkönyvekben szerepelt, míg a legkevesebb az irodalomkönyvekben. Ennek oka az eltérő tematikában rejlik: az irodalomkönyvek célja szerzők, korszakok és irodalmi művek bemutatása, melyek során ugyan nagy számú helynév

⁶ Mivel az Európán és Ázsián kívüli helynevek száma jelentősen elmarad e két kontinens adatainak gyakoriságától, a táblázatban ezeket külön nem részleteztem.

jelenik meg, azonban ezek jellemzően csak háttérinformációként jelennek meg, nem kulcsfontosságúak a tananyag szempontjából. Ezzel szemben a történelem (és a földrajz) esetén a helynevek használata nélkül lehetetlen volna az előírt ismeretanyag elsajátítása.

Vizsgálatom során rámutattam arra is, hogy egyes helynevek nagyobb arányban ismétlődnek másoknál. A legkimagaslóbb értéket a történelemkönyvek országnevei mutatták, melyek sokszor metonímiaként funkcionálnak, ezért szerepelnek más nevekénél gyakrabban (pl. „A magyar Kormány hadat üzent az *Egyesült Államok* Kongresszusának” helyett „*Magyarország* hadat üzent az *Amerikai Egyesült Államok*-nak”). Láthatóvá vált az is, hogy a 12. évfolyamon a helynevek száma jelentősen csökken. Ennek egyik oka természetesen a földrajz tantárgy megszűnése, azonban ezen túl jelentős szerepe van a történelem tantervi tematikájának is: az állampolgári ismeretek, valamint az ezredforduló politikai nomenklatúrájának átrendeződése hangsúlyosan jelenik meg a tankönyvben, azonban a korábbiaknál lényegesen kevesebb helynevet tartalmaz.

A vizsgálatokból kiderült az is, hogy az elemzésben szereplő tankönyvekben megjelenő új nevek aránya évről évre csökken. Ennek oka részben persze az, hogy a diákok névkincse az évek során gyarapodik, míg a tananyag földrajzilag ugyanazon területekre fókuszál, így ismeretek bővítéséhez nincs szükségük újabb nevek megismerésére. (Itt természetesen fontos kiemelni, hogy a kutatás a tankönyvek névanyagát vizsgálta, nem pedig a diákok tényleges névismeretét, így előfordulhat, hogy a tanulók valójában jóval a tankönyvi megjelenés előtt ismertek egyes neveket, vagy éppen egy adott témakör lezárása után már el is felejtették azokat.)

Az adatsorok elemzése rámutatott, hogy a vizsgált névanyag jelentős többsége makrotoponima, ezek jelentős többsége festmények, fotók és egyéb illusztrációk magyarázataként megjelenő építménynév, vagy városrész neve. Az is láthatóvá vált, hogy az vizsgált tantárgyak között lényeges különbségek vannak a helynevek efféle megoszlásának tekintetében: az irodalomtankönyvekben minden vizsgált évfolyamon legalább 10% a mikrotoponimák aránya, míg történelemből csak az utolsó évben lépi át ezt a küszöböt az arányuk. Földrajzból ellenben minden vizsgált tankönyvben csekély az e kategóriába sorolható helynevek aránya. Ennek oka részben a tankönyvek tematikájában, részben azok szerkesztésében keresendők: a 12. évfolyam történelemkönyvében lévő mikrotoponimák magasabb arányáért az 1956-os forradalom és szabadságharc budapesti eseményei-

nek részletgazdag bemutatása felel. Ezzel szemben irodalomból az egyes stílusirányzatok terjedését és költők életrajzát bemutató fejezeteknél találkozhatunk nagy számú mikrotoponimával, rendszerint egy-egy festmény vagy fénykép tárgyának magyarázataként.

A helynevek forrását vizsgálva is jelentős eltérések rajzolódnak ki az adatokban. Látható, hogy a 9. évfolyamtól valamelyest nő a különböző ábrákról leolvasható helynevek aránya, azonban a tantárgyak között itt is lényeges különbségek jelennek meg. A történelemtankönyvek a 9. osztálytól kezdve nagy számú helynevet mutatnak be ábrákon, ezek aránya azonban az évek előrehaladtával valamelyest csökken. Ennek oka, az, hogy az utolsó évben a diákok már állampolgári ismereteket, valamint a 20–21. század fordulójának belpolitikáját tárgyalják, melyekhez csak kevés helynév társul. Fordított tendencia látható a földrajz esetében: itt a 9. és 10. évfolyamon jelentősen megnő az ábrákon lévő helynevek aránya. A tankönyvek itt gyakran mutatnak be térképeket, diagramokat, melyek nevekben rendkívül gazdagok. Az irodalom tantárgy könyveinek vizsgálatakor az látható, hogy a 7. osztály kivételével a vizsgált évfolyamokban szinte jelentéktelen az ábrákról leolvasható helynevek aránya.

Jelentős eredményeket hozott a nevek területi eloszlásának vizsgálata is. Itt a nevek összességének vizsgálata kirajzolt ugyan egy átlagot (lásd 4. táblázat), ám a részletes vizsgálat rámutatott, hogy e téren lényeges eltérések tapasztalhatók a különböző tantárgyak adatsorait elemezve. Ennek ellenére számos következtetés leszűrhető az adatok vizsgálatából: látható például, hogy minden vizsgált évfolyamon 50% feletti volt az európai helynevek aránya (a 8. évfolyam kivételével az összes név legalább kétharmada Európából származott). Ez rámutat arra, hogy a vizsgált könyvek jelentős részében Európacentrikus szemlélet az irányadó. Ez alól egyedül a földrajzkönyvek számítanak kivételnek, melyek a Föld egészének bemutatását tűzik ki célul. Ezek esetében azonban szintén látható némi aránytalanság az adatokban, ugyanis a tankönyvek nem egy, hanem két évfolyam anyagát osztják fel egymás között. Ebből következhet többek között az, hogy bár a bolygó egészének bemutatása a cél, a 7. osztályos tankönyvben szinte csak európai nevek jelennek meg, a 8. osztályosban pedig az Európán kívüliek dominálnak.

Az adatok vizsgálatával megfigyelhettük azt is, hogy Európán kívül csupán az ázsiai helynevek aránya jelentős, azonban ezek sem minden évfolyamon jelennek meg hangsúlyosan (v.ö. 7. osztály: 4%, 8. osztály: 22%). A többi kontinens helynevei közül időszakosan megnő az afrikai és észak-amerikai nevek aránya is, ezek azonban jellemzően egy-egy témakörhöz köthetők csupán,

és nem képezik számottevő részét a vizsgált tankönyveknek. Az Antarktisz, valamint Ausztrália és Óceánia nevei ritkán, és szinte kivétel nélkül földrajzkönyvekben jelennek meg, egy-egy fejezet erejéig. A fentiekkel párhuzamosan vizsgáltam a fiktív, azaz a valóságban létező denotátummal nem rendelkező helynevek arányát is. Ezek szinte kivétel nélkül az irodalomtankönyvekben jelennek meg. A 9. évfolyam adataitól eltekintve eloszlásuk egyenletes – rendszerint sporadikusan, egy-egy irodalmi mű elemzésénél jelennek meg a szövegben, ekkor azonban akár egy oldalon belül is gyakran ismétlődnek. A 9. évfolyam kiugró értékéért a görög-római mitológia fiktív – általában túlvilági – helynevei felelősek. A másik két vizsgált tantárgy fiktív helyneveinek csekély mennyisége nem adott lehetőséget részletes elemzésre.

Összességében a fenti vizsgálat rámutatott, hogy a 4. táblázat, mely az összes helynév területi megoszlását mutatja, előrevetít ugyan egy átlagos térbeli eloszlást; az egyes tantárgyak külön-külön való vizsgálata ezektől jelentősen eltér. Ez a statisztikailag jelentős szórás azzal magyarázható, hogy a vizsgált tantárgyak ugyan építenek egymás tudásanyagára, földrajzilag mégis eltérő területekre fókuszálnak: így például az irodalomtankönyvek szinte kizárólag európai neveket tartalmaznak, míg a többi könyv jóval szélesebb körből merít.

Kutatásom rámutatott a három tantárgy helynévanyagának hasonlóságaira és különbségeire, mind a nevek számának, mind azok területi eloszlásának, valamint az általuk jelölt denotátum jellegének terén. Elemzésem során feltártam az ezek mögött rejlő tantárgytematikai, valamint tankönyvszerkesztési okokat is.

Mivel kutatásom a tankönyvek névanyagára korlátozódott, a jövőben célszerű lehet egy átfogó vizsgálattal ellenőrizni, az itt megjelenő nevek milyen mértékben gazdagítják a diákok valós névismeretét. Előremutató lehet további tantárgyak szerepének vizsgálata is, így különösen a hon- és népismeretét. Ennek tankönyve ugyan nem kimagaslóan gazdag helynevekben, és a Nemzeti Alaptanterv csupán egyetlen évfolyamon kínálja fel a tantárgy oktatásának lehetőségét; tematikáját tekintve mégis számos lehetőséget rejt a diákok névismeretének fejlesztésére akár frontális, akár más didaktikai módszerrel. Dolgozatom emellett különböző, névtani témájú óratervek és tematikus tervek kiindulópontja lehet, hiszen rávilágít arra, hogy mely névtípusokkal találkoznak leggyakrabban a diákok, ezáltal a fejlesztendő területek jól kirajzolódnak; ahogy az is, mely nevek azok, amelyeknek egy-egy adott korosztályba tartozó diák feltehetően már ismerője.

8. Hivatkozások

- Angyal László (2011). A névtan helye a nyelvtudományban, tudományközi kapcsolatai, névelmélet. *Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények* 1: 5–10.
- E. Nagy Katalin & Szilágyi-Varga Zsuzsa & Kis Tamás (2022). *Bevezetés a helynévkutatásba*. Debreceni Egyetemi Kiadó
- F. Láncz Éva (2016). Névtudományi ismeretek a magyar nyelvi órán. *Anyanyelv-pedagógia* (9.) 4. 55–71.
- Fercsik Erzsébet (2014). *Keresztnevek. Munkafüzet a Tinta Könyvkiadó Keresztnevek enciklopédiájához*. Tinta Könyvkiadó, Budapest
- Farkas Edit (1999). A földrajzi nevek atmoszférateremtő szerepe Ottlik Géza *Iskola a határon* című regényében. *Névtani Értesítő* 21: 305–310.
- Földrajz 7–8 = Arady István 2021. (szerk.) *Földrajz tankönyv 7–8*. Oktatási Hivatal, Budapest
- Földrajz 9 = Arady István 2020. (szerk.) *Földrajz tankönyv 9–10. I. kötet* Oktatási Hivatal, Budapest
- Földrajz 10 = Arady István 2021. (szerk.) *Földrajz tankönyv 9–10. II. kötet* Oktatási Hivatal, Budapest
- Györffy Erzsébet (2017). Helynév és identitás. *Névtani Értesítő* 39: 41–53.
- Irodalom 7 = Baranyai Andrea 2022. (szerk.) *Irodalom tankönyv 7*. Oktatási Hivatal, Budapest
- Irodalom 8 = Baranyai Andrea 2022. (szerk.) *Irodalom tankönyv 8*. Oktatási Hivatal, Budapest
- Irodalom 9 = Sándor Csilla 2020. (szerk.) *Irodalom tankönyv 9*. Oktatási Hivatal, Budapest
- Irodalom 10 = Sándor Csilla 2021. (szerk.) *Irodalom tankönyv 10*. Oktatási Hivatal, Budapest
- Irodalom 11 = Sándor Csilla 2022. (szerk.) *Irodalom tankönyv 11*. Oktatási Hivatal, Budapest
- Irodalom 12 = Sándor Csilla 2023. (szerk.) *Irodalom tankönyv 12*. Oktatási Hivatal, Budapest

- Katona Ágnes (2015). Gimnazisták névtani tájékozottsága. *Anyanyelv-pedagógia* 8/3. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=582> (Hozzáférés időpontja: 2025. március 20.)
- Kecskés Judit (2018). Névtudományi ismeretek az újgenerációs 5–12. osztályos Magyar nyelv tankönyvekben. *Névtani Értesítő* 40: 13–27.
- Kerettanterv 1 = *Kerettanterv az általános iskola 5–8. osztálya számára: Magyar nyelv és irodalom 5–8. évfolyam*. Oktatási Hivatal https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/Magyar_nyelv_es_irodalom_F.docx (Hozzáférés időpontja: 2025. március 17.)
- Kerettanterv 2 = *Kerettanterv a gimnáziumok 9–12. évfolyama számára: Magyar nyelv és irodalom 9–12. évfolyam*. Oktatási Hivatal https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/Tanevkezdes2020/tanmenetek/9_10/Magyar_nyelv_es_irodalom_K_9-12.docx (Hozzáférés időpontja: 2025. március 17.)
- Kerettanterv 3 = *Kerettanterv az általános iskola 5–8. osztálya számára: Történelem 5–8. évfolyam*. Oktatási Hivatal https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/Tortenelem_F.docx (Hozzáférés időpontja: 2025. március 17.)
- Kerettanterv 4 = *Kerettanterv a gimnáziumok 9–12. évfolyama számára: Földrajz 9–10. évfolyam*. Oktatási Hivatal https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/Foldrajz_K.docx (Hozzáférés időpontja: 2025. március 17.)
- Liszka Gábor (1997). A névtan a nyolcosztályos gimnáziumokban In B. Gergely Piroska–Hajdú Mihály (szerk.): *Az V. magyar névtudományi konferencia előadásai*. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Intézete.
- Raátz Judit (2015). Alkalmazott névtan In Farkas Tamás & Slíz Mariann szerk., *Magyar névkutatás a 21. század elején*. Magyar Nyelvtudományi Társaság – ELTE Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet, Budapest, 2015. 227–247.
- Sasvári Anna (2024). Személynevek és földrajzi nevek A Pál utcai fiúk fordításaiban. *Névtani Értesítő* 46: 43–52.

Takács Judit & Raács Judit (2020). Névtan és drámapedagógia: hogyan tanítsunk névtani ismereteket? In *A nyelv perspektívája az oktatásban*. Eszterházy Károly Egyetem Líceum Kiadó, Eger. 111-124.

Tódor Erika Mária (2014). Hogyan hívogat az iskola? Vizuális nyelvhasználat az iskolában. *Magiszter* (12.) 4. 40–51.

Történelem 7 = Pappné Gellényi Judit 2022. (szerk.) *Történelem tankönyv 7*. Oktatási Hivatal, Budapest

Történelem 8 = Pappné Gellényi Judit 2023. (szerk.) *Történelem tankönyv 8*. Oktatási Hivatal, Budapest

Történelem 9 = Pappné Gellényi Judit 2020. (szerk.) *Történelem tankönyv 9*. Oktatási Hivatal, Budapest

Történelem 10 = Pappné Gellényi Judit 2021. (szerk.) *Történelem tankönyv 10*. Oktatási Hivatal, Budapest

Történelem 11 = Pappné Gellényi Judit 2022. (szerk.) *Történelem tankönyv 11*. Oktatási Hivatal, Budapest

Történelem 12 = Pappné Gellényi Judit 2023. (szerk.) *Történelem tankönyv 12*. Oktatási Hivatal, Budapest

Függelék

1. A felhasznált helynevek listája és forrásai betűrendben

101-es szoba	Irodalom: 12: 251
60. utca	Földrajz: 9: 137
A Kölcsey család háza	Irodalom: 7: 104
Aachen	Történelem: 9: 69
Abaligeti-barlang	Földrajz: 7: 36, 39
Abda	Irodalom: 8: 60; 12: 130
Aberdeen	Földrajz: 9: 132; Történelem: 10: 19, 26
Abesszínia	Történelem: 11: 66
Abházia	Történelem: 12: 153
Abrudbánya	Történelem: 10: 23
Abu-Dhabi	Földrajz: 8: 185; 10: 41
Abüdosz	Történelem: 9: 21
Aconcauga	Földrajz: 8: 168
Adana	Földrajz: 10: 124
Áden	Irodalom: 11: 150; Történelem: 11: 133
Adony	Földrajz: 9: 130
Adorján	Történelem: 9: 144
Adria	Történelem: 11: 96
Adriai-tenger	Földrajz: 7: 101; 8: 125, 128; Irodalom: 10: 55, 57, 62; Történelem: 7: 108, 134, 179, 181, 182; 8: 197; 9: 28, 36, 65, 102, 139, 147, 150; 10: 74, 76, 96, 112, 154; 11: 23, 31, 73, 76, 91, 94, 132, 230, 266
Ady Endre utca	Földrajz: 7: 10, 11
Aegyptus	Történelem: 9: 65
Afar-síkság	Földrajz: 8: 145
Afganisztán	Földrajz: 8: 177; 10: 30, 92; Történelem: 8: 157, 162, 164; 11: 68, 148; 12: 92, 98, 108, 136, 144, 145
Africa	Történelem: 9: 33, 36, 62, 65
Afrika	Földrajz: 7: 78; 8: 134, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 154, 155, 203, 206; 9: 30, 36, 40, 70, 85, 103, 114, 122, 125, 146, 151, 152; 10: 17, 30, 72, 98, 99, 100, 103, 105, 113, 114, 116, 117, 118, 125; Irodalom: 9: 116; 10: 182; Történelem: 7: 15, 17, 20, 59, 140, 163, 173; 8: 104, 108, 169, 190; 9: 8, 22, 40, 62, 74; 10: 10, 12; 11: 66, 68, 70; 12: 84, 98, 147, 148, 151
Afrika szarva	Földrajz: 8: 145
Afrikai-árokrendszer	Földrajz: 9: 30, 81
Afrikai-lemez	Földrajz: 9: 31
Afrikai-ősföld	Földrajz: 8: 144, 154
Aggtelek	Földrajz: 10: 61
Aggteleki Nemzeti Park	Földrajz: 7: 73
Aggteleki-karszt	Földrajz: 7: 40, 41, 43, 73; 9: 41
Aggteleki-tó	Földrajz: 9: 80
Aitólia	Történelem: 9: 14, 20
Ajgun	Történelem: 8: 168
Ajjubida Szultánság	Történelem: 9: 82, 102

Ajka	Földrajz: 7: 11; Történelem: 7: 217; 11: 186; 12: 30, 128
Akaba	Történelem: 8: 179; 12: 89
Akabai-öböl	Történelem: 8: 179; 12: 89
Akhád Fejedelemség	Történelem: 9: 82, 89
Akhaia	Történelem: 9: 20
Akháj Fejedelemség	Történelem: 9: 147, 150
Akherón	Irodalom: 9: 28, 106
Akkó	Történelem: 9: 102
Akropolisz	Földrajz: 8: 127; Történelem: 8: 116, 120; 9: 23
Akszu	Történelem: 8: 168
Alabama	Történelem: 8: 152, 159; 11: 8
Alacsony-Táttra	Földrajz: 7: 29
Alaszka	Földrajz: 8: 152, 162; 10: 95; Történelem: 8: 156
Alaszikai-félsziget	Földrajz: 8: 168
Albánia	Földrajz: 7: 85, 89, 100; 8: 128; 9: 128; Történelem: 7: 13, 61, 134, 138, 179, 181; 8: 57; 11: 76, 91, 94, 102, 230, 264, 270; 12: 105
Albertfalva	Történelem: 11: 60, 251
Alburnus Maior	Történelem: 9: 43
Alekszejevka	Történelem: 11: 226
Aleppó	Földrajz: 8: 189; Történelem: 8: 178; 9: 103
Alexandria	Földrajz: 7: 9; 9: 73, 132; Irodalom: 9: 67, 72; Történelem: 8: 177; 9: 12, 25, 26, 33, 44, 59, 62, 65, 71, 84, 85, 103; 10: 10
Alföld	Földrajz: 7: 20, 28, 29, 32, 33, 34, 44, 49, 94, 110; 9: 77; 10: 8, 61, 65; Irodalom: 8: 109, 121; 10: 234; Történelem: 9: 119, 140; 10: 145; 11: 91, 97
Algeciras	Földrajz: 9: 75
Algéria	Földrajz: 8: 147; 10: 99; Történelem: 7: 16; 11: 210
Algír	Történelem: 8: 177
Algyő	Földrajz: 7: 11
Aliaga	Földrajz: 9: 75
Allah Paradicsoma	Történelem: 9: 72
Állampuszta	Történelem: 7: 217; 12: 30
Almásfüzitő	Történelem: 7: 217; 12: 30
Almássy tér	Történelem: 8: 14; 12: 45, 54
Álmosd	Irodalom: 7: 102, 103, 104; 10: 141, 150
Alpok	Földrajz: 7: 28, 36, 37, 48, 88, 89, 95, 102, 105; 8: 124, 127, 130, 135, 138, 202; 9: 32, 33, 54, 112, 113, 116; 10: 76, 127; Irodalom: 7: 21; 9: 122; Történelem: 8: 144; 9: 31
Alpokalja	Földrajz: 7: 29, 36, 37, 38, 49
Alsó-Egyiptom	Történelem: 9: 12
Alsó-Fehér vármegye	Történelem: 11: 36
Alsó-Szászország	Földrajz: 7: 104
Alsó-Tisza	Történelem: 7: 111
Alsófehér	Történelem: 8: 88
Alsószeregova	Irodalom: 11: 95, 97
Altamira	Történelem: 8: 98
Amazonas	Földrajz: 8: 159, 168; 9: 96

Amerika	Földrajz: 7: 80, 85; 8: 131, 158, 159, 160, 166, 168; 9: 24, 136; 10: 89, 125; Irodalom: 7: 6, 10; 8: 113; 9: 90; Történelem: 7: 20, 50; 9: 8; 10: 9, 10, 11, 12; 11: 226; 12: 147
Amerikai Egyesült Államok	Földrajz: 7: 85, 86; 8: 160, 162, 163, 164, 165, 177, 218, 223; 10: 94; Irodalom: 7: 213; 8: 146; 12: 42; Történelem: 7: 14, 15, 16, 18, 20, 26, 33, 34, 56, 63, 80, 90, 91, 114, 117, 130, 139, 140, 144, 145, 152, 157, 163, 171, 173, 174, 177, 180, 182, 183, 185, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 194, 215; 8: 7, 19, 20, 34, 41, 44, 104, 123, 124, 125, 132, 136, 150, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 166, 170, 173, 179, 182, 190, 191, 192, 194, 195; 10: 71, 72, 73, 87, 116, 117, 121, 123; 11: 8, 9, 12, 24, 55, 56, 62, 66, 67, 68, 81, 82, 83, 89, 131, 132, 134, 200, 208, 209, 210, 211, 217, 225, 226, 241, 260, 263; 12: 51, 72, 80, 81, 82, 84, 88, 89, 91, 92, 93, 98, 104, 110, 112, 118, 130, 134, 136, 137, 138, 139, 140, 143, 144, 145, 150, 153, 156, 164
Amerikai nagykövetség	Történelem: 8: 14
Amiens	Történelem: 9: 94; 10: 81
Ammán	Történelem: 8: 179
Ammón	Történelem: 9: 25
Amszterdam	Földrajz: 8: 136, 137; 9: 75, 132, 142; 10: 41, 74, 75, 76; Irodalom: 10: 88; Történelem: 10: 6, 10, 121
Amu-darja	Földrajz: 9: 109
Amundsen-Scott kutatóállomás	Földrajz: 9: 64
Amur	Történelem: 8: 169; 11: 208, 217
An Loc	Történelem: 12: 87
Anadir	Földrajz: 8: 122
Anatólia	Történelem: 8: 177; 9: 150
Anchorage	Földrajz: 8: 152
Ancona	Földrajz: 10: 76
Andok	Földrajz: 8: 158, 165, 168; 9: 33, 78, 112, 116; Történelem: 10: 8
Andrássy út	Földrajz: 7: 59, 73; Történelem: 7: 39, 45; 12: 31
Andrássy-kastély	Történelem: 11: 58
Angara-ősföld	Földrajz: 8: 172
Anglia	Földrajz: 8: 130, 132, 133; Irodalom: 7: 88; 8: 194, 201, 203, 204; 10: 42, 49, 90, 91, 92, 93, 166, 167, 168, 169; Történelem: 7: 135, 137, 166, 183; 8: 121, 122, 125; 9: 89, 100, 110, 122; 10: 20, 33, 56, 74, 92, 93, 116, 123, 127; 11: 24, 62, 209, 226, 246; 12: 53
Angol Királyság	Történelem: 9: 82, 89, 102
Angol-Amerika	Földrajz: 8: 160, 161
Angol-egyiptomi Szudán	Történelem: 7: 16; 11: 66
Angola	Földrajz: 8: 147; 10: 99, 114; Történelem: 7: 16; 11: 66
Angolhon	Irodalom: 8: 26
Angolszász Királyságok	Történelem: 9: 67, 69
Angora	Történelem: 9: 103
Angyalföld	Történelem: 12: 74
Ankara	Földrajz: 10: 75, 124; Történelem: 8: 177; 9: 150; 12: 164
Antarktis	Földrajz: 8: 150, 152, 153, 154, 200, 206; 9: 70, 110, 111, 114, 115
Antarktiszi-lemez	Földrajz: 9: 31

Antillák	Földrajz: 8: 158
Antiochia	Történelem: 9: 59, 62, 71, 84, 85, 102
Antwerpen	Földrajz: 8: 136, 137; 9: 75, 142; 10: 75; Történelem: 7: 137; 10: 10, 16
Appalache	Földrajz: 8: 158, 168; 9: 116
Appalache-hegység	Földrajz: 9: 116
Appeninek	Földrajz: 8: 124; 9: 116
Appenini-félsziget	Földrajz: 7: 88, 91; 8: 124
Apulum	Történelem: 9: 43
Aquincum	Történelem: 9: 42, 44, 65
Arab Birodalom	Történelem: 8: 176; 9: 72
Arab-félsziget	Földrajz: 8: 172, 173, 176
Arab-öböl	Földrajz: 8: 176
Arab-ősföld	Földrajz: 8: 172
Arab-tenger	Történelem: 8: 160, 166, 177; 9: 25
Arábia	Földrajz: 9: 114; Történelem: 8: 176, 177; 9: 36, 71
Arábiai-lemez	Földrajz: 9: 31
Arad	Földrajz: 7: 28, 91, 99; Irodalom: 7: 115, 136; 8: 40; 12: 227, 233; Történelem: 7: 47, 71, 75, 76; 10: 42, 165, 172, 174; 11: 39, 49, 57, 126, 128, 218, 246; 12: 6, 17
Aradvár	Történelem: 10: 165
Aragón Királyság	Történelem: 8: 197
Aragónia	Történelem: 9: 141; 10: 10, 11
Aragóniai Királyság	Történelem: 9: 82, 102
Aral-tó	Földrajz: 8: 173; 9: 80, 109; Történelem: 8: 166, 177
Arany János Emlékmúzeum	Irodalom: 11: 75
Arany Mérföldkő	Történelem: 9: 40
Arany utcácska	Irodalom: 12: 33
Aranyosszék	Földrajz: 7: 47
Aranypart	Történelem: 11: 66
Ardennek	Földrajz: 8: 130, 131, 137; Történelem: 11: 204
Argentína	Földrajz: 8: 153, 161, 164, 167; 10: 23, 28, 118, 125; Irodalom: 12: 60, 61; Történelem: 7: 16; 8: 190, 192; 11: 69; 12: 141
Argosz	Történelem: 9: 20
Arizona	Földrajz: 9: 16; Történelem: 8: 152
Arkansas	Történelem: 8: 152; 10: 70; 11: 8
Árkod	Irodalom: 8: 174, 176, 182, 183, 184, 185
Arktosz	Földrajz: 8: 152
Arlói-tó	Földrajz: 9: 80
Armenia	Történelem: 9: 36
Aruba	Földrajz: 10: 127
Asa	Történelem: 11: 255
Asgabat	Történelem: 8: 55
Asia	Történelem: 9: 33, 36, 62, 65
Askelón	Történelem: 9: 51, 54
Assisi	Irodalom: 7: 16; 9: 92

Assur	Történelem: 9: 9
Asszíria	Történelem: 9: 51
Asszuán	Történelem: 9: 12
Astor	Irodalom: 12: 160, 161
Aszód	Irodalom: 7: 122
Asztana	Történelem: 8: 55
Asztúriai Királyság	Történelem: 9: 69
Atacama-sivatag	Földrajz: 8: 168
Athén	Földrajz: 7: 14, 81; 8: 126, 139; 10: 75, 124; Irodalom: 9: 114; 11: 100, 103; Történelem: 7: 26; 8: 118, 119, 120, 121, 132, 177, 195, 196; 9: 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 44, 47, 65; 12: 179
Athéni Hercegség	Történelem: 9: 147, 150
Atlanta	Földrajz: 8: 163, 166, 168; 9: 8; 10: 95
Atlanti-óceán	Földrajz: 7: 8, 30, 88, 89, 91; 8: 121, 130, 131, 134, 136, 141, 144, 158, 167, 198; 9: 30; 10: 94; Történelem: 7: 15, 179, 181; 8: 143; 9: 36, 65, 67, 102, 107; 10: 7, 70, 74, 96, 112, 154; 11: 8, 66, 202, 208, 210; 12: 148
Atlasz	Földrajz: 8: 145, 154; 9: 116; Történelem: 9: 33, 36, 65
Attika	Irodalom: 9: 53; Történelem: 9: 14, 20, 21
Attika-félsziget	Történelem: 9: 16
Augsburg	Irodalom: 10: 29; 12: 42, 203; Történelem: 9: 103; 10: 31
Auschwitz	Irodalom: 12: 240, 242, 244, 245; Történelem: 7: 148, 149, 150, 152; 11: 233, 234, 235, 236, 237, 258
Auschwitz Birkenau	Történelem: 11: 230
Auschwitz-Birkenau	Történelem: 11: 233
Austerlitz	Történelem: 10: 85
Ausztira	Földrajz: 9: 128
Ausztrál Államszövetség	Történelem: 7: 16
Ausztrál-indiai-lemez	Földrajz: 9: 31
Ausztrália	Földrajz: 8: 132, 150, 151, 153, 154, 155, 179; 9: 24, 35, 77, 78, 98, 114, 115; 10: 23, 118, 119, 125; Irodalom: 7: 61; 12: 159; Történelem: 7: 140, 144, 163; 8: 190; 9: 8; 11: 69, 208, 209, 217; 12: 142, 148
Ausztrália és Óceánia	Földrajz: 9: 122, 125; 10: 17, 105, 125
Ausztráliai-alföld	Földrajz: 8: 154
Ausztráliai-ősföld	Földrajz: 8: 150
Ausztria	Földrajz: 7: 13, 87, 89, 100, 102, 103, 110, 111; 8: 222; 9: 113, 155; 10: 21, 48, 49, 76, 77, 82, 116, 126, 130; Irodalom: 7: 213; 8: 119; 12: 233; Történelem: 7: 22, 32, 50, 68, 69, 71, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 103, 116, 117, 176, 180, 217; 8: 11, 41, 49, 72, 73, 81, 125, 137, 143, 144, 147, 190, 197; 9: 42; 10: 56, 156, 157, 162, 163, 165, 171; 11: 10, 17, 37, 49, 51, 54, 75, 102, 109, 115, 121, 128, 135, 136, 189, 191, 202, 206, 210, 216, 261, 264, 270; 12: 17, 30, 43, 72, 110, 112, 141, 174
Avar Kaganátus	Történelem: 9: 118, 119
Avarisz	Történelem: 9: 12
Avas	Földrajz: 7: 21, 23
Avasi pincesor	Földrajz: 7: 25
Avignon	Irodalom: 9: 116; Történelem: 10: 81

Az Úszók barlangja	Történelem: 8: 189
Azerbajdzsán	Történelem: 8: 54, 55; 12: 102, 144, 153
Ázisa	Földrajz: 8: 120, 122
Azori-szigetek	Földrajz: 7: 78
Azov	Történelem: 10: 76
Azovi-tenger	Történelem: 9: 112, 116
Ázsia	Földrajz: 7: 79, 80, 85; 8: 128, 154, 158, 160, 170, 172, 173, 174, 175, 176, 178, 184, 189, 196, 199; 9: 70, 115, 122, 125, 151, 152; 10: 29, 30, 31, 72, 84, 85, 87, 89, 96, 98, 100, 113, 116; Irodalom: 9: 18; Történelem: 7: 140, 173, 185; 8: 104, 108, 190; 9: 21; 10: 6, 10; 11: 68, 70, 200, 217; 12: 84, 98, 142, 147, 148, 151
Ázsia	Történelem: 7: 15, 20
Azték Birodalom	Történelem: 10: 6, 8
Baár-Madaras Református Leánylíceum	Irodalom: 12: 177
Baár-Madas Református Gimnázium	Irodalom: 12: 85
Bab utca	Irodalom: 7: 232, 233, 235, 236, 237, 238
Bábaszék	Irodalom: 7: 215, 218, 221, 222, 223, 225
Bábel	Történelem: 9: 50
Babilon	Irodalom: 7: 163, 220; 9: 24, 25; Történelem: 9: 9, 10, 25, 44, 50, 51
Babilonia	Irodalom: 12: 63
Bábolna	Történelem: 10: 163
Bács-Kiskun	Történelem: 8: 94; 9: 15
Bács-Kiskun vármegye	Földrajz: 7: 77
Bácsfalva	Történelem: 10: 37
Bácska	Földrajz: 7: 46; Irodalom: 11: 218; 12: 236; Történelem: 7: 83
Badacsony	Földrajz: 7: 40, 41, 69; 9: 39; 10: 68; Irodalom: 11: 162, 163
Baden	Történelem: 11: 7
Baden-Württemberg	Földrajz: 7: 104, 105
Bagdad	Földrajz: 8: 174, 175, 189; Történelem: 8: 177, 178; 9: 71, 103; 11: 74; 12: 143, 144
Bagdadi Kalifátus	Történelem: 9: 69
Baglan	Történelem: 12: 144
Bágy	Irodalom: 7: 201, 203, 206; 11: 119, 120, 121
Bahama-szigetek	Földrajz: 8: 158; 10: 127
Bahrein	Földrajz: 10: 29, 92, 93; Történelem: 8: 180, 181, 182
Baja	Földrajz: 7: 35; 9: 24; Irodalom: 11: 193; Történelem: 10: 37; 11: 120, 246; 12: 6
Bajkál-tó	Földrajz: 8: 173; 9: 80; Történelem: 8: 166; 11: 208, 217
Bajor Hercegség	Történelem: 10: 32
Bajor Királyság	Történelem: 7: 11
Bajorország	Földrajz: 7: 104, 105; Történelem: 8: 197; 9: 69; 10: 93; 11: 7, 107
Bakócz-kápolna	Irodalom: 9: 118
Bakony	Földrajz: 7: 11, 40, 41, 42, 46, 72; 9: 41
Baktérítő	Földrajz: 8: 145

Balassagyarmat	Irodalom: 7: 198, 199; 8: 134, 135; 11: 113; Történelem: 11: 122
Balaton	Földrajz: 7: 17, 37, 40, 41, 42, 66, 68, 69, 71, 72, 103; 9: 63, 64, 80; 10: 64, 68, 69; Irodalom: 8: 59; 11: 163; Történelem: 7: 127, 160
Balaton-felvidék	Földrajz: 7: 40, 70
Balaton-felvidéki Nemzeti Park	Földrajz: 7: 73
Balatonfelvidék	Földrajz: 7: 46
Balatonfenyves	Történelem: 7: 217; 12: 30
Balatonfüred	Földrajz: 7: 71; 10: 68
Balatonszárszó	Irodalom: 8: 49; 12: 103, 117, 128
Balavásár	Történelem: 11: 220
Bali	Földrajz: 10: 125
Balkán	Földrajz: 7: 88; Irodalom: 12: 234; Történelem: 7: 13, 18; 8: 145, 176; 9: 68; 11: 77, 206, 224
Balkán-félsziget	Földrajz: 7: 85, 88; 8: 124, 128, 129; Történelem: 7: 13, 138; 8: 91; 9: 14, 68; 11: 75, 212; 12: 147
Balkán-hegység	Földrajz: 8: 124, 128, 139; 9: 116
Balnibari	Irodalom: 10: 92
Balti-ősföld	Földrajz: 7: 79, 90; 8: 117, 120
Balti-tenger	Földrajz: 7: 97, 107; 9: 80; Történelem: 7: 134, 138, 179, 181, 182; 8: 144; 9: 36, 102, 107, 112; 10: 74, 75, 76, 96, 112, 154; 11: 6, 73, 135, 136, 202, 230, 266
Baltikum	Földrajz: 9: 67; Történelem: 8: 145; 11: 69
Baltimore	Földrajz: 9: 132; Irodalom: 10: 169, 171
Bamian	Történelem: 12: 144
Bánát	Földrajz: 7: 47; Irodalom: 7: 210; 12: 227, 228
Bánátus	Irodalom: 7: 210
Bánd	Történelem: 11: 220
Bandar Seri Begawan	Földrajz: 7: 11
Bánffy-kastély	Irodalom: 12: 160
Bangalore	Földrajz: 9: 136; Történelem: 8: 165
Bangkok	Földrajz: 8: 175, 187; 10: 86
Banglades	Földrajz: 8: 177, 182; 9: 151; 10: 30, 85
Bánhida	Történelem: 7: 169
Banja Luka	Földrajz: 7: 28; 10: 48; Történelem: 12: 105
Bánság	Földrajz: 7: 98; Irodalom: 7: 210; 11: 154; Történelem: 7: 83; 8: 89
Baracska	Irodalom: 10: 189
Baradla-barlang	Földrajz: 7: 40, 48
Baradla-Domica-barlang-rendszer	Földrajz: 7: 41, 43
Baranya	Történelem: 8: 94
Baranya vármegye	Földrajz: 7: 52, 77
Baranyai-dombság	Földrajz: 7: 36, 37
Barcaság	Földrajz: 7: 47
Barcelona	Földrajz: 8: 126, 139; 9: 75, 132; 10: 75, 124; Irodalom: 12: 250; Történelem: 8: 197; 10: 19, 26, 85

Barents-tenger	Földrajz: 8: 152
Bari	Földrajz: 10: 76, 124
Barlangfürdő	Földrajz: 7: 25
Baross tér	Történelem: 8: 14, 15; 12: 45, 54
Barringer-kráter	Földrajz: 9: 16
Bars	Történelem: 10: 139
Bártfa	Történelem: 9: 103, 149; 10: 23; 11: 126, 128; 12: 17
Basel	Földrajz: 10: 77, 135; Történelem: 10: 19, 26
Bastille	Történelem: 10: 78
Baszra	Történelem: 12: 144
Beaufort-tenger	Földrajz: 8: 152
Bécs	Földrajz: 7: 28, 66, 91, 103; 9: 106, 132; 10: 26, 48, 58, 74, 75, 77, 81, 126; Irodalom: 7: 76, 77, 108, 124, 132, 181, 182, 194, 195; 8: 31, 48, 49, 152, 184; 10: 52, 142, 143, 200; 11: 31; 12: 17, 102, 187, 208, 210, 230; Történelem: 7: 11, 27, 37, 38, 41, 58, 68, 75, 76, 102, 144, 170, 182; 8: 106, 149, 197, 201; 9: 42, 82, 139, 146, 153; 10: 26, 32, 36, 37, 39, 43, 45, 47, 57, 58, 59, 60, 89, 90, 92, 100, 105, 107, 109, 114, 121, 135, 136, 141, 149, 158, 159, 161, 162, 163, 165, 167, 168, 169; 11: 6, 7, 11, 12, 25, 27, 55, 78, 83, 86, 130, 187, 198, 216, 218, 220, 221, 246, 266; 12: 6, 148
Bécsi-medence	Földrajz: 7: 29
Becsuánföld	Történelem: 11: 66
Bedő	Irodalom: 8: 193
Beér-seba	Történelem: 9: 54
Beér-Seva	Történelem: 8: 179; 12: 89
Beindorm	Földrajz: 10: 126
Beje	Irodalom: 11: 129
Bejrut	Történelem: 8: 177, 178; 9: 103
Békás-szoros	Földrajz: 7: 29
Békásmegyer	Történelem: 11: 60, 251
Béke-barlang	Földrajz: 7: 40
Békés	Földrajz: 7: 47; Történelem: 8: 94
Békés megye	Történelem: 12: 60
Békés vármegye	Földrajz: 7: 77
Békéscsaba	Földrajz: 7: 77; 10: 59; Irodalom: 11: 51
Belarusz	Földrajz: 7: 89
Belfast	Földrajz: 10: 124
Belga Királyság	Történelem: 11: 6
Belga Kongó	Történelem: 7: 16; 11: 66
Belgium	Földrajz: 7: 87, 89; 8: 131, 136, 137, 141, 153; 9: 155; 10: 28, 75, 76, 82, 116, 130; Irodalom: 11: 148; Történelem: 7: 16, 58, 80, 90, 102, 135, 136, 137; 8: 125, 132, 135, 137, 190; 10: 29, 154; 11: 67, 73, 78, 79, 82, 85, 102, 135, 189, 216, 242, 261, 264, 270; 12: 173, 174, 178
Belgrád	Földrajz: 7: 28, 100, 101; 8: 129; 9: 128; 10: 48, 75, 124; Történelem: 7: 71, 76, 134, 182; 8: 57, 74, 177; 11: 78, 79, 80, 91, 120, 266; 12: 105
Belize	Földrajz: 10: 127
Belorusszia	Történelem: 12: 141

Belső-Ázsia	Földrajz: 8: 173, 174; 9: 78, 80, 108; Történelem: 9: 63
Belső-Mongólia	Történelem: 8: 168
Belső-Somogy	Földrajz: 7: 36, 46
Belső-tó	Földrajz: 7: 42
Belváros	Történelem: 7: 45
Belzec	Történelem: 11: 233, 234
Bem tér	Történelem: 12: 44, 45
Bem-szobor	Történelem: 8: 13, 14, 69
Bengáli-öböl	Történelem: 8: 160, 166
Bengaluru	Földrajz: 8: 183; Történelem: 8: 165
Benue	Földrajz: 9: 98
Bérbaltavár	Irodalom: 12: 256
Bereg vármegye	Történelem: 11: 255
Beregszász	Földrajz: 7: 98, 108; Irodalom: 8: 43; 12: 219, 233; Történelem: 8: 73, 84; 11: 49
Berente	Földrajz: 7: 65
Bergen	Földrajz: 9: 75; 10: 124; Irodalom: 11: 45; Történelem: 9: 103
Bergen-Belsen	Történelem: 8: 92; 11: 230, 237
Berhida	Földrajz: 7: 65
Bering-szoros	Földrajz: 8: 158
Berlin	Földrajz: 7: 104; 9: 132; 10: 74, 75, 124; Irodalom: 8: 156, 191; 12: 11, 56; Történelem: 7: 11, 12, 58, 102, 122, 127, 134, 141, 143, 170, 174, 176, 182, 183, 184, 194; 8: 49, 50, 90, 147, 195; 10: 75, 85, 121, 154, 155; 11: 6, 11, 14, 74, 77, 78, 107, 135, 187, 202, 205, 206, 210, 216, 230, 266; 12: 164, 180
Berlin-Brandenburg	Földrajz: 7: 104
Berliner Ensemble	Irodalom: 12: 42, 56
Berlini fal	Történelem: 12: 79, 100, 108
Bermuda	Földrajz: 10: 127
Bern	Földrajz: 7: 103; 9: 83; 10: 77; Történelem: 8: 196
Bernátkút	Történelem: 7: 217; 12: 30
Berzsenyi Dániel Emlékház	Irodalom: 10: 130
Berzsenyi-emlékház	Irodalom: 7: 100
Besszarábia	Történelem: 7: 151; 10: 112; 11: 202, 203, 220, 232; 12: 17
Beszterce	Irodalom: 7: 213; 11: 70, 114, 123, 127, 128; Történelem: 10: 44, 53, 165, 166, 169
Besztercebánya	Irodalom: 7: 215, 216, 220, 225; 11: 127; Történelem: 9: 149; 10: 23, 44, 53, 57, 106, 165
Bethania	Történelem: 9: 54
Betlehem	Történelem: 9: 54, 57, 60
Bhután	Földrajz: 10: 30; Történelem: 8: 162, 164
Biatorbágy	Földrajz: 9: 135
Bibliotheca Corviniana	Irodalom: 7: 30
Bicske	Történelem: 7: 169
Bielsko Biala	Földrajz: 10: 80

Bihac	Történelem: 12: 105
Bihar	Történelem: 8: 73; 9: 125, 128
Bilbao	Földrajz: 8: 126, 139
Bin Dinh	Történelem: 12: 87
Birkenau	Történelem: 11: 234
Birmingham	Földrajz: 8: 133; 9: 75; 10: 75; Történelem: 10: 121
Biskek	Történelem: 8: 55
Bizánc	Irodalom: 11: 105, 164, 165, 166, 167, 168; 12: 202; Történelem: 8: 143, 176; 9: 102, 119, 121, 141, 147, 150, 153; 10: 7
Bizánci Birodalom	Irodalom: 11: 165; Történelem: 8: 197; 9: 67, 68, 69, 71, 75, 112, 120, 122, 132, 133
Bizánci Császárság	Történelem: 9: 82, 125, 135, 147, 150
Bizánci Fejedelemség	Történelem: 9: 147
Bizánci Királyság	Történelem: 9: 102
Black Country Living Museum	Földrajz: 8: 133
Blaha Lujza tér	Irodalom: 8: 39; Történelem: 12: 46
Blefuscu	Irodalom: 10: 91
Bochum	Földrajz: 7: 106
Boden-tó	Földrajz: 9: 80
Bodeni-tó	Földrajz: 7: 103
Bodok	Irodalom: 7: 201, 203, 204, 208
Bodrog	Földrajz: 7: 43; Történelem: 7: 111
Bodrogszerdahely	Történelem: 11: 223
Bogács	Földrajz: 9: 28
Boldogkő	Földrajz: 10: 119
Bolgar	Történelem: 9: 103
Bolgár Birodalom	Történelem: 9: 71, 112, 119, 120
Bolgár Cárság	Történelem: 9: 147, 150
Bolgár Fejedelemség	Történelem: 9: 82, 89, 122, 139
Bolgár Kánság	Történelem: 9: 69, 119
Bolgár Királyság	Történelem: 7: 13
Bolívia	Földrajz: 8: 161
Bolíviai-fennsík	Földrajz: 8: 169
Bologna	Földrajz: 10: 76, 124; Irodalom: 7: 12; Történelem: 9: 82, 89, 103
Bolyai Tudományos Egyetem	Irodalom: 12: 208
Bolzano	Történelem: 11: 230
Bombay	Földrajz: 8: 206; 9: 22; Történelem: 8: 165
Bonchida	Történelem: 9: 144
Boncza-kastély	Irodalom: 8: 11
Bonyhád	Irodalom: 8: 191
Bor	Irodalom: 8: 60, 62, 63; 12: 130, 137, 138, 139
Boráros tér	Történelem: 8: 14, 15; 12: 45, 49, 54
Bordeaux	Földrajz: 7: 91; 8: 135; 10: 21, 124; Történelem: 9: 103; 10: 81
Bordogköz	Földrajz: 7: 43

Borgói-hágó	Történelem: 10: 165, 166
Borjád	Irodalom: 10: 215
Borogyino	Történelem: 10: 85
Borsod-Abaúj-Zemplén	Történelem: 8: 94
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	Földrajz: 7: 20
Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye	Földrajz: 7: 52, 77
Borsodi-medence	Földrajz: 7: 43; 9: 41
Börzsöny	Földrajz: 7: 40, 41, 43; 9: 39; Irodalom: 10: 188
Bős	Történelem: 12: 114
Boston	Földrajz: 8: 163, 166; 9: 132; 10: 94, 95; Irodalom: 10: 169; Történelem: 8: 151; 10: 70; 11: 8
Boszina	Történelem: 12: 106
Bosznia	Irodalom: 7: 155, 199, 215; Történelem: 8: 197; 9: 133, 147, 152; 10: 156; 11: 87, 91; 12: 106
Bosznia-Hercegovina	Földrajz: 7: 85, 88, 89, 100; 8: 128, 129, 139; 9: 128; 10: 48, 80, 81; Történelem: 7: 13, 32, 57, 58; 8: 56, 57; 11: 39, 45, 49, 75, 76, 77, 95; 12: 105
Boszporusz	Földrajz: 8: 128, 176, 184
Boszporusz-híd	Földrajz: 8: 176
Botas	Földrajz: 9: 75
Botswana	Földrajz: 10: 25, 30, 99
Botteni-öböl	Földrajz: 8: 115, 119
Bottrop	Földrajz: 7: 106
Boulogne	Történelem: 7: 137
Bralia	Történelem: 10: 76
Brandenburgi kapu	Történelem: 12: 100
Brassó	Földrajz: 7: 99, 111; 10: 80; Irodalom: 8: 47; 12: 85; Történelem: 7: 71, 76; 9: 149, 153; 10: 23
Brazil-felföld	Földrajz: 8: 158
Brazília	Földrajz: 8: 131, 160, 162, 164, 165, 167, 177, 179; 9: 151; 10: 16, 17, 23, 28, 30, 89, 91, 96, 102, 103, 110, 116, 118, 125; Történelem: 7: 16, 187; 8: 190; 10: 8
Brazíliaváros	Földrajz: 8: 165, 167, 168; 10: 97
Bréma	Földrajz: 7: 104, 107; 9: 142; 10: 75; Történelem: 7: 183; 9: 103; 10: 19, 26; 11: 202
Bremenhaven	Földrajz: 9: 75, 142
Breslau	Történelem: 11: 5
Brest	Földrajz: 10: 124
Breszt-Litovszk	Történelem: 11: 92
Bretagne	Földrajz: 7: 91; 8: 135; Történelem: 10: 81
Brezina	Irodalom: 11: 115, 116, 117
Bridgeförd	Földrajz: 9: 132
Brindisi	Történelem: 9: 103
Bristol	Földrajz: 9: 84
Brit Birodalom	Történelem: 11: 68, 100, 133

Brit Guyana	Történelem: 7: 16
Brit Kelet-Afrika	Történelem: 7: 16
Brit Szomália	Történelem: 11: 66
Brit-Kelet-Afrika	Történelem: 11: 66
Brit-szigetek	Földrajz: 7: 89; 8: 130; Történelem: 9: 62
Britannia	Földrajz: 8: 132; Történelem: 7: 104; 9: 22, 36, 40, 62, 65, 67, 95
Brno	Földrajz: 7: 97, 111; 10: 80
Broadway	Földrajz: 9: 137; Történelem: 12: 84
Brobdignag	Irodalom: 10: 91
Bródy Sándor utca	Történelem: 12: 45
Brooklyn	Földrajz: 9: 137
Broughton	Földrajz: 10: 21
Bruges	Földrajz: 8: 137
Brugge	Történelem: 9: 103
Brüsszel	Földrajz: 7: 91; 8: 136, 137, 141; 10: 74, 75, 83, 124; Irodalom: 11: 144; 12: 17, 61; Történelem: 8: 138; 11: 6, 230; 12: 176, 178, 180, 182
Büblösz	Történelem: 9: 9, 51
Buchenwald	Irodalom: 12: 240; Történelem: 8: 92; 11: 237
Bucsin	Irodalom: 12: 162
Bucsuta	Földrajz: 7: 67
Buda	Földrajz: 10: 60; Irodalom: 7: 24, 26, 28, 29, 68, 194; 10: 12, 106, 140, 152; 11: 140; Történelem: 7: 6, 36, 158, 160, 170; 8: 177, 197; 9: 140, 142, 149; 10: 6, 15, 19, 26, 38, 39, 40, 42, 44, 47, 53, 57, 85, 91, 141, 158, 163, 165, 167, 168, 169; 11: 6, 60, 61, 251; 12: 45, 55
Buda vára	Irodalom: 7: 68
Budafok	Történelem: 11: 60, 251
Budai palota	Irodalom: 7: 24
Budai vár	Földrajz: 7: 59; 10: 63; Irodalom: 7: 30; Történelem: 10: 137, 141; 11: 248
Budai városháza	Történelem: 10: 158
Budai-hegység	Földrajz: 7: 41, 44, 58
Budakeszi	Történelem: 7: 169; 11: 60, 251
Budaörs	Földrajz: 10: 60; Történelem: 11: 60, 251
Budaörsi út	Történelem: 12: 45, 54
Budapest	Földrajz: 7: 20, 21, 28, 31, 42, 52, 53, 55, 56, 58, 59, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 87, 91; 9: 19, 22, 24, 67, 80, 82, 93, 134; 10: 35, 48, 49, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 69, 70, 71, 74, 75, 81, 119, 124, 134; Irodalom: 7: 5, 15, 70, 136, 155, 199, 215; 8: 6, 10, 11, 12, 25, 31, 35, 39, 40, 43, 48, 49, 50, 60, 71, 75, 85, 92, 117, 135, 137, 139, 144, 157, 174, 176, 183, 184, 188, 190, 191, 193, 198; 9: 8; 10: 62, 73, 188, 221; 11: 64, 131, 140, 154, 155, 156, 162, 172, 193, 218, 240, 245, 259, 262; 12: 17, 20, 93, 97, 99, 102, 130, 147, 156, 174, 177, 180, 187, 189, 208, 219, 221, 222, 233, 240, 244, 255; Történelem: 7: 28, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 47, 50, 58, 68, 69, 71, 76, 77, 86, 102, 106, 112, 114, 126, 150, 151, 154, 159, 160, 166, 168, 169, 170, 171, 182, 195, 200, 201, 213, 217, 219; 8: 7, 12, 13, 15, 16, 17, 20, 22, 23, 31, 51, 52, 73, 80, 94, 106, 111, 132, 147, 180, 196, 204; 9: 15, 37, 98, 113; 10: 39, 121, 137, 160; 11: 11, 32, 38, 39, 45, 46, 49, 5

Budapesti Operettszínház	Irodalom: 7: 60
Budapesti Rendőr-főkapitányság	Történelem: 8: 14
Budavár	Irodalom: 7: 68, 189, 194; 11: 84
Büdös-barlang	Földrajz: 9: 35
Buenos Aires	Földrajz: 8: 167; 9: 153; 10: 28; Irodalom: 12: 60, 61
Bugia	Történelem: 9: 103
Buhara	Földrajz: 8: 189
Bük	Földrajz: 7: 35, 71; 9: 28, 82, 135; 10: 62, 134
Bukarest	Földrajz: 7: 99, 111; 8: 129; 10: 48, 74, 75, 80, 124; Történelem: 7: 61, 182; 8: 79, 177; 10: 154; 11: 45, 94, 95, 133, 210, 266; 12: 100
Bukephala	Történelem: 9: 25
Bükfürdő	Földrajz: 7: 35
Bükk	Földrajz: 7: 13, 21, 40, 41, 43, 71; 9: 41, 145; Irodalom: 7: 155
Bükk-fennsík	Földrajz: 7: 40, 41, 43
Bükki Nemzeti Park	Földrajz: 7: 73
Bukovina	Földrajz: 7: 47, 98; Irodalom: 7: 155, 199, 215; Történelem: 7: 151; 10: 135, 157; 11: 220
Bulgakov-emlékház	Irodalom: 12: 24
Bulgária	Földrajz: 7: 87, 89, 100; 8: 128, 139; 9: 128, 155; 10: 74, 82, 116; Irodalom: 8: 144; 12: 138; Történelem: 7: 58, 60, 61, 79, 80, 81, 82, 117, 134, 143, 179, 181; 8: 49, 50, 108, 137, 178; 10: 134; 11: 73, 75, 76, 77, 79, 80, 91, 94, 102, 135, 189, 202, 206, 210, 215, 230, 264, 270; 12: 86, 174
Bulovka kórház	Irodalom: 12: 66
Burgenland	Földrajz: 7: 103; Irodalom: 8: 119; Történelem: 7: 83, 85; 8: 79, 95; 11: 196
Burgund Királyság	Történelem: 9: 67
Burgundia	Földrajz: 8: 135; Történelem: 8: 197; 9: 88; 10: 10
Burkina Faso	Földrajz: 10: 99
Burma	Történelem: 8: 162, 164, 171; 11: 68, 208, 209, 217; 12: 87
Bursa	Történelem: 9: 150
Burundi	Földrajz: 10: 30
Cádiz	Földrajz: 10: 21; Történelem: 9: 103; 10: 6
Caesarea	Történelem: 9: 54
Calais	Földrajz: 8: 131
Calcutta	Földrajz: 9: 136
Calgary	Földrajz: 8: 168
Cambridge	Földrajz: 10: 76; Irodalom: 8: 203; 10: 166; Történelem: 9: 89; 10: 19, 26
Cambridge-i Egyetem	Történelem: 7: 122
Canary Wharf	Földrajz: 9: 137
Canberra	Földrajz: 8: 151; 9: 8
Cancún	Földrajz: 10: 135
Candide kertje	Irodalom: 11: 76
Cannes	Földrajz: 10: 76; Történelem: 10: 85
Capitolium	Irodalom: 9: 116; Történelem: 8: 125; 9: 39, 40; 10: 73
Caporettó	Történelem: 11: 97

Cappadocia	Történelem: 9: 36
Caracas	Földrajz: 8: 167
Cardiff	Földrajz: 10: 124
Carson City	Földrajz: 8: 168
Cartagena de Indias	Irodalom: 12: 62
Catalaunum	Történelem: 9: 62
Cege	Irodalom: 12: 166
Cegléd	Történelem: 7: 201; 10: 23; 12: 43
Celldömölk	Történelem: 11: 130
Central park	Földrajz: 9: 137
Cervantes-emlékmű	Irodalom: 10: 18
České Budějovice	Földrajz: 7: 97
Cesky Krumlov	Földrajz: 10: 80
Ceuta	Történelem: 9: 103
Ceylon	Történelem: 8: 162, 164
Chairman-sziget	Irodalom: 7: 241, 242
Chambord	Földrajz: 8: 135
Champagne	Földrajz: 8: 135; Történelem: 9: 107
Charleston	Történelem: 8: 152, 153; 11: 8
Charleville	Irodalom: 11: 150
Chartres-i katedrális	Történelem: 9: 93, 94
Chartres-i székesegyház	Irodalom: 9: 79
Chelmno	Történelem: 11: 233
Chesterfield	Földrajz: 8: 200
Chicago	Földrajz: 8: 163, 166; 10: 94, 123; Történelem: 8: 152; 11: 8, 69
Chile	Földrajz: 8: 153, 167, 168; 9: 8, 36, 75; 10: 30, 96, 114
Chisinau	Földrajz: 10: 124; Történelem: 8: 55
Chu Lai	Történelem: 12: 87
Cincinnati	Történelem: 8: 152
Cinkota	Történelem: 11: 60, 251
Ciprus	Földrajz: 8: 124; 9: 155; 10: 82, 92, 93, 116; Történelem: 8: 99, 137, 180, 181; 9: 9, 24, 51; 12: 174
Ciprusi Királyság	Történelem: 9: 82
Circus Maximus	Történelem: 9: 41
Ciszjordánia	Történelem: 8: 179; 12: 89
Ciszterci Apátság	Történelem: 10: 27
Citadella	Történelem: 8: 14
Civitas Fortissima emlékmű	Történelem: 11: 122
Cleveland	Földrajz: 10: 95; Történelem: 8: 152
Cluny	Történelem: 9: 85, 88
Cocitus	Irodalom: 9: 106
Colorado	Földrajz: 8: 159; Történelem: 11: 8
Colosseum	Földrajz: 8: 126; Történelem: 9: 40, 41
Columbia	Történelem: 8: 152
Connecticut	Történelem: 8: 150; 10: 70; 11: 8

Constancinápoly	Irodalom: 7: 79
Constanța	Földrajz: 7: 99; 10: 80
Coquells	Földrajz: 8: 131
Córdoba	Történelem: 9: 71, 73, 103
Corivn köz	Történelem: 12: 49
Cork	Földrajz: 10: 124
Corvin filmszínház	Történelem: 12: 55
Corvin köz	Történelem: 8: 14, 15, 20, 69; 12: 50, 52, 55, 56
Corvin mozi	Történelem: 12: 49
Costa Blanca	Földrajz: 10: 126
Costa Rica	Földrajz: 10: 30
Cote d' Azur	Földrajz: 8: 134, 135
Craiova	Földrajz: 7: 28; 10: 80
Crater Lake	Földrajz: 9: 80, 81
Csád	Földrajz: 8: 145, 149; 10: 99; Történelem: 11: 66
Csád-tó	Földrajz: 8: 145; 9: 80
Csáktornya	Irodalom: 7: 77; 10: 54, 55; Történelem: 10: 47
Csákvár	Irodalom: 12: 238
Csallóköz	Földrajz: 7: 32, 46; Történelem: 8: 73
Csanád	Történelem: 9: 125, 128
Csangcsou	Földrajz: 10: 27
Csap	Történelem: 8: 84
Csaroda	Földrajz: 7: 35
Csecsenföld	Történelem: 12: 153
Cseh Királyság	Történelem: 8: 197; 9: 139
Cseh-medence	Földrajz: 7: 80, 95; 9: 116
Cseh-Morva Protektorátus	Történelem: 11: 202, 206, 210, 240
Cseh-Morvaország	Történelem: 10: 157
Cseh-Szilézia	Történelem: 10: 157
Csehország	Földrajz: 7: 65, 89, 95, 96, 97, 110, 111; 8: 218; 9: 67; 10: 48, 75, 78, 79, 80, 82, 104, 116; Irodalom: 11: 85; Történelem: 8: 56, 137, 143, 144, 145, 190; 10: 10, 11, 32, 56, 156, 157; 11: 48, 134, 248, 256; 12: 100, 126, 174, 180
Csehszlovákia	Földrajz: 7: 97; Irodalom: 8: 119; 12: 230, 233; Történelem: 7: 71, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 103, 104, 111, 115, 116, 118, 119, 154, 165, 176, 179, 180, 181, 203, 204, 217, 218, 219; 8: 33, 49, 50, 56, 76, 78, 79, 95, 147, 149; 11: 95, 102, 109, 128, 133, 135, 136, 189, 196, 216, 218, 242, 256, 264, 265, 266, 270; 12: 17, 18, 30, 43, 72, 86, 98, 101, 184
Cseke	Földrajz: 7: 22; Irodalom: 7: 103, 104, 106, 109
Cseljabinszk	Földrajz: 8: 123
Csendes-óceán	Földrajz: 7: 8; 8: 158, 166, 167, 172, 173; 9: 32, 155; 10: 29, 94; Irodalom: 7: 240; Történelem: 7: 15, 140, 144; 8: 155, 156, 168; 10: 70; 11: 72, 208; 12: 148
Csengtu	Földrajz: 10: 89, 90
Csennáj	Történelem: 8: 165

Csepel	Földrajz: 10: 59; Történelem: 8: 20; 11: 53, 60, 123, 251; 12: 20, 33, 55
Csepel Vas- és Fémművek	Irodalom: 8: 193
Csepel-sziget	Földrajz: 7: 41
Csepreg	Történelem: 10: 23
Cserhát	Földrajz: 7: 40, 41, 43, 68; 9: 39
Csernobil	Földrajz: 7: 99; 9: 143; Történelem: 8: 45; 12: 97
Csernova	Történelem: 11: 48
Csernovic	Földrajz: 10: 48; Történelem: 10: 136
Csesztve	Irodalom: 11: 96
Csezmice	Irodalom: 7: 32; 9: 118, 119
Csík	Földrajz: 7: 47
Csíkcsicsó	Irodalom: 8: 81
Csíki-havasok	Irodalom: 8: 78
Csíkország	Irodalom: 8: 167
Csíkсомlyó	Történelem: 8: 84
Csíkszereda	Földrajz: 7: 30, 98; Irodalom: 8: 82, 84
Csillagerőd	Történelem: 8: 92; 11: 237
Csinan	Történelem: 8: 168
Csingervölgy	Történelem: 7: 217
Csókakő	Történelem: 10: 37
Csokonai Színház	Irodalom: 8: 107
Csolnok	Történelem: 7: 217; 12: 30
Csoltó	Irodalom: 7: 201, 206
Csomád	Irodalom: 12: 241
Csomolungma	Földrajz: 8: 172
Csömör	Történelem: 11: 60, 251
Csönge	Irodalom: 8: 137; 12: 147
Csongor kertje	Irodalom: 11: 76
Csongrád	Történelem: 8: 94; 9: 125, 128
Csongrád-Csanád vármegye	Földrajz: 7: 77
Csonka torony	Irodalom: 11: 75
Csontváry Múzeum	Földrajz: 7: 39
Csopak	Földrajz: 7: 69
Csorba-tó	Földrajz: 7: 28
Csorsztin	Irodalom: 11: 125
Csucsá	Irodalom: 8: 11, 18
Csungking	Földrajz: 9: 153; 10: 27, 88, 89, 90
Csurgó	Irodalom: 7: 98; Történelem: 11: 257
Csúrog	Történelem: 7: 220; 8: 76, 77
Csuzima	Történelem: 7: 186
Csuzima-szoros	Történelem: 8: 171
Cuha	Irodalom: 8: 133
Cuha-patak-völgy	Földrajz: 7: 42
Curia	Történelem: 9: 40
Curia Iulia	Történelem: 9: 35

Cuzco	Történelem: 10: 9
Da Nang	Történelem: 12: 87
Dachau	Irodalom: 12: 240, 242; Történelem: 8: 92; 11: 230, 237
Dacia	Történelem: 9: 36, 37, 43
Dakhla-oázis	Történelem: 9: 12
Dakka	Földrajz: 9: 153
Dakota	Történelem: 11: 8
Dallas	Földrajz: 8: 163, 166; 10: 95
Dalmácia	Földrajz: 7: 101; Történelem: 9: 130, 133, 147; 10: 85, 157; 11: 71, 95
Dályok	Történelem: 10: 37
Damaszkusz	Földrajz: 8: 175, 189; Irodalom: 9: 86; Történelem: 8: 177; 9: 71, 72, 103
Dán Királyság	Történelem: 9: 82; 10: 112, 154; 11: 6
Danakil-mélyföld	Földrajz: 8: 144
Dánia	Földrajz: 7: 60, 88; 8: 116, 117, 118, 119, 138; 9: 155; 10: 82, 116, 123, 130; Irodalom: 10: 42; 12: 35, 42; Történelem: 7: 16, 58, 80, 102, 136, 179, 181; 8: 137, 190; 9: 107; 10: 32; 11: 102, 135, 189, 202, 204, 216, 230, 261, 264, 270; 12: 174, 175
Danuvius	Történelem: 9: 42
Danzig	Történelem: 7: 102, 134; 8: 147; 10: 13, 76; 11: 109, 134, 135, 136, 202, 210, 230, 264, 270
Darby	Történelem: 10: 118
Dárda	Történelem: 10: 47
Dardanellák	Földrajz: 8: 128, 176, 184; Történelem: 11: 80
Darlington	Történelem: 10: 118
Darmstadt	Földrajz: 10: 76
Dayton	Történelem: 8: 57
Debrecen	Földrajz: 7: 21, 28, 31, 35, 64, 65, 67, 77; 9: 8, 24; 10: 59, 60, 63; Irodalom: 7: 22, 96, 98, 102, 103, 115, 122, 123, 134, 136, 158; 8: 10, 11, 40, 92, 94, 102, 106, 107, 110, 111, 118, 133, 134, 135, 146, 173; 10: 112, 114, 115, 141, 213, 214; 11: 155, 171, 252, 259; 12: 160, 161, 197, 241; Történelem: 7: 47, 71, 73, 76, 122, 201, 217, 218; 8: 15, 130, 131, 200; 10: 19, 26, 132, 165, 168, 169, 174; 11: 39, 57, 126, 128, 218, 235, 246, 247; 12: 6, 8, 17, 30, 46, 74
Debreceni Egyetem	Földrajz: 10: 63; Irodalom: 12: 197
Debreceni Gazdasági Akadémia	Irodalom: 8: 146
Debreceni Kollégium	Irodalom: 10: 125
Debreceni Református Egyetem	Irodalom: 12: 141
Debreceni Református Kollégium	Irodalom: 7: 97, 98, 102, 104, 134; 8: 92, 93, 105, 107; 10: 114; 11: 65, 245
Dekkán-fennsík	Földrajz: 8: 172
Dekkán-ősföld	Földrajz: 8: 172
Dél-Afrika	Földrajz: 8: 146; 9: 28, 102; 10: 14, 99; Történelem: 8: 163; 11: 66, 69, 133
Dél-Afrikai Köztársaság	Földrajz: 8: 131, 147, 149, 153, 177; 10: 17, 99, 102, 103, 135; Történelem: 8: 190

Dél-Afrikai Unió	Történelem: 7: 16; 11: 66
Dél-Afrikai-magasföld	Földrajz: 8: 144, 154
Dél-Alföld	Földrajz: 7: 17, 71, 74, 75, 76; 10: 60, 63, 65, 66, 69; Történelem: 11: 59; 12: 35
Dél-Amerika	Földrajz: 8: 158, 159, 160; 9: 24, 70, 98, 108, 114, 115, 122, 125; 10: 30, 98; Irodalom: 10: 96; 12: 62; Történelem: 7: 11; 8: 104, 108, 190; 9: 8; 10: 8, 12; 12: 84, 142, 148, 151
Dél-Amerikai-lemez	Földrajz: 9: 31
Dél-Anglia	Földrajz: 9: 116; 10: 76
Dél-Ázsia	Földrajz: 8: 173, 174, 177, 196; 10: 103, 116, 119; Történelem: 9: 107
Dél-Dunántúl	Földrajz: 7: 39, 52, 71, 74, 75, 77; 10: 60, 62, 64, 65, 66, 69; Irodalom: 8: 155; Történelem: 11: 129
Dél-Erdély	Történelem: 8: 76; 9: 134, 149; 11: 120, 220, 247
Dél-Európa	Földrajz: 7: 88; 8: 114, 124, 125, 126, 127, 139; 9: 105; 10: 130; Irodalom: 7: 65; 10: 166; Történelem: 7: 138; 8: 143, 145; 9: 79, 107; 10: 113
Dél-Franciaország	Irodalom: 9: 102; 11: 13; Történelem: 9: 22, 70, 88; 11: 204
Dél-Itália	Irodalom: 9: 27, 64; Történelem: 7: 11; 9: 28, 31; 11: 6
Dél-Jemen	Történelem: 12: 69
Dél-Karolina	Történelem: 8: 150, 152; 10: 70; 11: 8
Dél-kínai-hegyvidék	Földrajz: 8: 172
Dél-Kínai-tenger	Történelem: 12: 139
Dél-Korea	Földrajz: 8: 174, 177, 178, 179, 187; 10: 17, 23, 31, 85, 86, 88, 91, 92, 101, 110, 119; Történelem: 7: 186; 12: 82, 90, 91, 139, 151, 153
Dél-Magyarország	Történelem: 11: 120
Dél-Mezopotámia	Történelem: 9: 51
Dél-Olaszország	Földrajz: 8: 127; Történelem: 7: 142
Dél-Szerbia	Történelem: 8: 56
Dél-Szudán	Földrajz: 9: 148; 10: 99
Dél-Tirol	Történelem: 7: 60, 81; 8: 84, 143; 11: 71, 73, 81, 95, 132
Dél-Vietnám	Történelem: 7: 193; 12: 88
Delaware	Történelem: 8: 150; 10: 70; 11: 8
Délegyháza	Földrajz: 9: 80
Delhi	Földrajz: 7: 8; 8: 175, 182; 9: 153; Történelem: 8: 165
Delhi szultánátus	Történelem: 8: 162
Déli pályaudvar	Történelem: 8: 14; 11: 60, 251; 12: 45, 54
Déli-Kárpátok	Földrajz: 7: 29
Déli-óceán	Földrajz: 8: 152
Déli-sark	Földrajz: 9: 8
Déli-sarkvidék	Földrajz: 8: 152, 153
Délkelet-Anglia	Földrajz: 10: 76
Délkelet-Ázsia	Földrajz: 8: 173, 175, 177, 179, 196; 10: 29, 84, 85, 86, 87, 104, 118, 119; Történelem: 7: 17; 8: 169, 180
Délkelet-Európa	Földrajz: 7: 88; 8: 138; 10: 72, 74, 130; Történelem: 7: 143; 8: 143; 9: 119; 11: 202, 215, 267
Délnyugat-Anglia	Földrajz: 9: 85
Délnyugat-Ázsia	Földrajz: 8: 176, 184, 185; 9: 128; 10: 92, 93, 119, 130

Délnyugat-Magyarország	Földrajz: 7: 39
Délosz	Történelem: 9: 15, 18, 47
Delphoi	Történelem: 9: 14, 26, 27, 47
Délvidék	Földrajz: 7: 45; Irodalom: 8: 119; 10: 54; 12: 219; Történelem: 7: 83, 154, 155, 220; 8: 73, 75, 76, 78, 79, 87, 95, 143; 11: 221, 222, 223, 257; 12: 8
Denver	Földrajz: 10: 95; Történelem: 8: 152
Déri Múzeum	Irodalom: 7: 96
Déry Múzeum	Irodalom: 10: 115
Dés	Történelem: 10: 165, 166; 12: 17
Detroit	Földrajz: 8: 163, 166; 10: 95, 123; Történelem: 8: 152; 11: 8
Déva	Irodalom: 7: 4; Történelem: 9: 144
Dévény	Irodalom: 8: 5, 13, 14, 65; 11: 173, 174, 175
Dharavi	Földrajz: 9: 152
Dien Bien Phu	Történelem: 12: 87
Dijon	Irodalom: 12: 85; Történelem: 9: 103
Dili	Földrajz: 7: 11
Dimitrov tér	Történelem: 8: 58
Dinári-hegység	Földrajz: 7: 28, 48, 100, 111; 8: 124, 128, 138, 139; 9: 116
Dionüszosz-színház	Történelem: 9: 23
Diósgyőr	Földrajz: 10: 61, 134; Történelem: 12: 33, 36, 74
Diósgyőri vár	Földrajz: 7: 22, 25
Dis	Irodalom: 9: 106
Dnyeper	Földrajz: 7: 99, 111; 8: 121; Irodalom: 7: 194; Történelem: 7: 138; 9: 115, 150; 10: 112, 154; 11: 202, 206, 210
Dnyeszter	Történelem: 7: 151, 179, 181; 9: 139, 147, 150; 10: 112, 154; 11: 73, 109, 202, 206, 210, 232
Dnyeszter Menti Köztársaság	Történelem: 12: 153
Doberdó	Történelem: 11: 96, 97, 100
Doberdó-fennsík	Történelem: 7: 61; 11: 93, 97
Dobogókő	Földrajz: 7: 43
Dobrudzsa	Földrajz: 7: 98
Dóczy Gedeon Leánynevelő Intézet	Irodalom: 8: 173
Doha	Földrajz: 10: 41, 135
Dohány utca	Történelem: 8: 204; 11: 46
Dolha	Történelem: 10: 91
Dolova	Irodalom: 11: 164
Dóm tér	Irodalom: 7: 57
Dombóvár	Irodalom: 8: 191; Történelem: 10: 163
Dominika	Földrajz: 8: 168
Dominikai Köztársaság	Földrajz: 10: 127
Don	Történelem: 7: 138, 157, 171; 9: 115; 11: 206, 210, 226, 227, 236, 258
Don-kanyar	Irodalom: 12: 189
Donyec	Történelem: 11: 225
Donyec-medence	Földrajz: 7: 99, 111; 8: 121; Történelem: 7: 93

Dortmund	Földrajz: 7: 106
Dover	Földrajz: 8: 131
Dózse-palota	Földrajz: 8: 127
Drancy	Történelem: 11: 230
Dráva	Földrajz: 7: 30, 100; Irodalom: 12: 233; Történelem: 9: 125, 128; 10: 37, 42, 44, 47, 91, 163, 169; 11: 23, 49, 121, 218, 246; 12: 6, 17, 43
Dráva-mellék	Földrajz: 7: 33
Drávaszög	Földrajz: 7: 46; Történelem: 7: 83
Drégely	Irodalom: 7: 142, 143, 144; Történelem: 10: 42, 47
Drégelypalánk	Irodalom: 7: 147
Drezda	Földrajz: 7: 106; 10: 76; Történelem: 7: 167, 168; 10: 154; 11: 210, 239, 258
Drina	Történelem: 11: 91
Drinápoly	Irodalom: 7: 81; Történelem: 9: 150, 153
Dubaj	Földrajz: 8: 184, 185; 10: 125
Dublin	Földrajz: 10: 75, 124; Irodalom: 12: 55; Történelem: 10: 19, 26
Dubrovnik	Földrajz: 7: 101, 109, 111; Történelem: 12: 105
Duisburg	Földrajz: 7: 106, 107
Duklai-hágó	Történelem: 10: 165
Duna	Földrajz: 7: 17, 33, 41, 43, 44, 48, 59, 66, 68, 89, 97, 99, 103, 107, 108, 109, 110; 8: 121, 128; 9: 53, 67, 85, 107; Irodalom: 7: 28, 108, 154; 8: 13, 155; 10: 239; 12: 119, 120, 121, 223, 227, 233; Történelem: 7: 34, 36, 44, 77, 102, 151, 152, 153, 179, 181; 8: 89, 95, 144; 9: 42, 43, 68, 115, 125, 128, 133, 138, 139, 147, 150, 152, 153; 10: 32, 37, 40, 42, 44, 47, 53, 106, 139, 141, 163, 165, 167, 169; 11: 23, 31, 35, 49, 60, 73, 76, 79, 80, 91, 94, 121, 129, 134, 135, 202, 206, 210, 216, 218, 237, 238, 246, 252; 12: 6, 9, 17, 43, 114
Duna-delta	Földrajz: 9: 80; Történelem: 7: 220
Duna-Dráva Nemzeti Park	Földrajz: 7: 73
Duna-Fekete-tenger-csatorna	Történelem: 7: 220
Duna-medence	Történelem: 11: 196
Duna-part	Földrajz: 7: 73
Duna-Tisza köze	Földrajz: 7: 33; 9: 63; Történelem: 7: 78, 159; 10: 92, 167; 11: 129, 185
Duna-vidék	Irodalom: 7: 32
Duna-völgy	Történelem: 11: 191
Dunabogdány	Történelem: 7: 217; 12: 30
Dunaföldvár	Történelem: 10: 163
Dunaharaszti	Földrajz: 10: 60
Dunakanyar	Földrajz: 7: 40, 41, 43, 66, 71
Dunakorzó	Történelem: 7: 126
Dunántúl	Földrajz: 7: 12, 13, 38, 41, 77; 9: 63, 67; Irodalom: 7: 77; 9: 120, 121, 122, 123; 11: 207; Történelem: 7: 75, 78; 8: 92; 9: 119; 10: 37, 93, 139, 163, 167, 171; 11: 94, 127, 237, 252; 12: 7
Dunántúli-dombvidék	Földrajz: 7: 29, 36, 37, 38, 49
Dunántúli-középhegység	Földrajz: 7: 17, 28, 29, 40, 41, 42, 48, 49; 9: 41; 10: 61

Dunapentele	Történelem: 12: 33
Dunaszerdahely	Földrajz: 7: 97
Dunaújváros	Földrajz: 7: 35; Történelem: 12: 24, 33, 40
Dunazug-hegység	Földrajz: 7: 40, 41; 9: 41
Dungul-oázis	Történelem: 9: 12
Dunkerque	Földrajz: 8: 131; Történelem: 7: 136; 11: 202, 204, 209
Durazzo	Történelem: 9: 102
Durban	Földrajz: 10: 135
Durmitor Nemzeti Park	Földrajz: 8: 128
Dusanbe	Történelem: 8: 55
Düsseldorf	Földrajz: 9: 142
Düssldorf	Történelem: 7: 183
Dutch Harbor	Történelem: 11: 208
DVTK stadion	Földrajz: 7: 24
Dzószer fáraó piramisa	Történelem: 9: 13
Dzsibuti	Földrajz: 9: 148
East River	Földrajz: 9: 137
Ebro	Földrajz: 8: 124, 126; 9: 105
Ecuador	Földrajz: 9: 148; 10: 117, 118
Édenkert	Irodalom: 9: 70, 71, 86; 11: 76
Edessza	Történelem: 9: 102
Edinburgh	Földrajz: 10: 76, 124; Irodalom: 10: 167; Történelem: 10: 19, 26, 66
Edinburghi Egyetem	Irodalom: 10: 167
Égei-tenger	Földrajz: 8: 128; Történelem: 8: 197; 9: 14, 20, 47, 147, 150; 10: 96
Eger	Földrajz: 7: 43, 68, 71, 77; 9: 82; 10: 61; Irodalom: 7: 68, 76, 189, 196, 230; 8: 118; 10: 16, 17, 20, 21; 11: 132, 136, 138; Történelem: 10: 42, 58, 60; 12: 60
Egerszalók	Földrajz: 9: 28
Egerszeg	Történelem: 10: 44, 53
Egri borvidék	Földrajz: 7: 40
Egri Érseki Tanítóképző	Irodalom: 11: 132
Egyenlítő	Földrajz: 7: 78; 8: 159; 9: 8
Egyes Leszállópálya	Irodalom: 12: 250
Egyesült Államok	Földrajz: 8: 123; 10: 16, 40; Irodalom: 8: 85, 146; 12: 62, 147, 156, 157, 160; Történelem: 7: 16, 19, 56, 90, 183; 8: 123, 124, 183; 11: 24, 68, 86, 200, 209, 211, 262, 263; 12: 18, 19, 52, 72, 81, 93, 136, 140
Egyesült Arab Emírségek	Földrajz: 8: 176, 184, 185, 188; 10: 23, 29, 30, 48, 92, 93; Történelem: 8: 180, 181, 182
Egyesült Királyság	Földrajz: 7: 89; 8: 126, 130, 131, 132, 133, 136, 141, 153; 9: 151, 155; 10: 11, 14, 21, 23, 30, 74, 75, 76, 82, 89, 91, 110, 124, 126, 130; Történelem: 8: 190; 11: 102, 264, 270; 12: 136, 140
Egyetem	Történelem: 10: 158
Egyetemváros	Történelem: 12: 30
Egyházashetye	Irodalom: 7: 101; 10: 130
Egyházi Állam	Történelem: 8: 197; 11: 6

Egyiptom	Földrajz: 8: 147, 149; 9: 136, 137, 151; 10: 30, 42, 93, 98, 99, 100, 125; Irodalom: 7: 72, 163, 220; 9: 72, 74, 75, 79, 88; 10: 229; 11: 100, 102, 103, 104; 12: 178; Történelem: 7: 16, 20, 138; 8: 20, 177, 178, 179, 189; 9: 8, 12, 13, 22, 26, 32, 33, 36, 38, 44, 46, 51, 56, 62, 71; 11: 66, 108, 133, 210; 12: 32, 53, 69, 89, 153
Egyiptus	Irodalom: 7: 72
Eiffel-torony	Földrajz: 8: 134
Eilat	Történelem: 8: 179; 12: 89
Eindhoven	Földrajz: 8: 137; 9: 142; 10: 76
Eko Atlantic City	Földrajz: 10: 99
El Paso	Történelem: 8: 152
El-Alamein	Történelem: 11: 212
El-Árisz	Történelem: 12: 89
El-Kut	Történelem: 12: 144
Elba	Földrajz: 7: 106; 8: 115; 9: 84; Történelem: 7: 102, 143, 179, 181; 9: 147; 10: 75; 11: 73, 135, 202, 206, 210, 216
Eldorádó	Földrajz: 8: 164; Irodalom: 10: 95, 96, 97
Elefántcsontpart	Földrajz: 8: 148; 10: 99, 100, 118; Történelem: 11: 66
Elő-Ázsia	Történelem: 9: 8
Elzász	Történelem: 7: 12; 11: 7
Elzász-Lotaringia	Történelem: 11: 135
Elzász-Lotharingia	Történelem: 7: 80
Emmausz	Történelem: 9: 54
Empire State Building	Földrajz: 9: 137
Ems	Földrajz: 9: 142
Emscher	Földrajz: 7: 106
Encs	Földrajz: 10: 119
Enns	Történelem: 10: 165
Enyed	Irodalom: 7: 160, 171, 178; 8: 4, 152; 12: 85
Eötvös Lóránd Tudomány- egyetem	Irodalom: 8: 191
Épeirosz	Történelem: 9: 14, 20
Eperjes	Irodalom: 7: 194; 11: 129; Történelem: 9: 149; 10: 23, 57, 132; 11: 225
Eperjes	Történelem: 7: 71, 76
Epheszosz	Történelem: 9: 14, 47
Epidauros	Irodalom: 9: 48; Történelem: 9: 47
Epiruszi Despotátus	Történelem: 9: 89
Er-Rutba	Történelem: 12: 144
Erdélyi Fejedelemség	Történelem: 10: 31
Erdély	Földrajz: 7: 29, 47, 89, 98; Irodalom: 7: 36, 68, 77, 78, 82, 156, 160, 162, 169; 8: 8, 43, 45, 71, 78, 80, 81, 82, 83, 85, 119, 122, 125, 126, 127, 139, 140, 145, 146, 151, 152, 153, 159, 170; 10: 20, 29, 51, 53, 64, 68, 71, 237, 245; 12: 77, 79, 80, 81, 89, 97, 160, 161, 163, 170, 187, 209, 217, 227, 228; Történelem: 7: 61, 70, 71, 76, 83, 115, 119, 127, 156, 179, 220; 8: 46, 73, 75, 77, 78, 80, 81, 85, 86, 89, 95, 143, 197, 201, 203; 9: 37, 43, 64, 120, 140, 142, 153; 10: 21, 30, 32, 50, 51, 54, 59, 93, 94, 98, 108, 138,

	156, 157, 160, 166; 11: 23, 26, 43, 45, 71, 73, 81, 92, 94, 95, 122, 127, 197, 220, 247, 257
Erdélyi Fejedelemség	Irodalom: 7: 68; Történelem: 7: 83; 10: 30, 32, 42, 50, 52, 55, 57, 58, 60, 90, 91, 94
Erdélyi-középhegység	Földrajz: 7: 28, 29, 48
Erdélyi-medence	Földrajz: 7: 28, 29, 99
Erdélyi-szigethegység	Földrajz: 7: 28
Erdőd	Irodalom: 7: 122, 123
Eremitani templom	Irodalom: 9: 123
Éreskújvár	Történelem: 10: 47, 58
Erfurt	Történelem: 9: 89
Erie-tó	Földrajz: 8: 159; Történelem: 10: 70; 11: 8
Eritrea	Földrajz: 9: 155; 10: 99; Történelem: 11: 66
Érmellék	Földrajz: 7: 47
Érmindszent	Irodalom: 8: 10, 11, 12; 11: 171, 174; 12: 226
Érsekújvár	Irodalom: 10: 21; 12: 17
Erzséber híd	Történelem: 12: 120
Erzsébet híd	Történelem: 7: 28, 170; 11: 252
Erzsébet körút	Irodalom: 9: 8
Erzsébetfalva	Történelem: 11: 60, 251
Essen	Földrajz: 7: 106; 10: 123
Esterházy-kastély	Irodalom: 7: 67, 69; 12: 238; Történelem: 8: 142; 10: 27
Észak-Afrika	Földrajz: 8: 146, 149, 176; 10: 98, 99, 101, 119, 130; Irodalom: 9: 92; Történelem: 11: 66, 212
Észak-Alföld	Földrajz: 7: 71, 74, 75, 76; 8: 127; 10: 60, 63, 65, 66, 69
Észak-Amerika	Földrajz: 8: 158, 159, 161, 200; 9: 24, 70, 81, 108, 109, 114, 115, 118, 122, 125, 137, 151, 152; 10: 14, 17, 30, 98, 105, 113, 116, 125, 130; Történelem: 8: 190; 9: 8; 10: 8, 12, 70; 11: 69; 12: 84, 90, 142, 146, 148, 151
Észak-amerikai-lemez	Földrajz: 9: 31
Észak-Ausztrália	Történelem: 9: 8
Észak-Ázsia	Földrajz: 8: 172, 177
Észak-Bácska	Történelem: 8: 73
Észak-Bánság	Történelem: 8: 73
Észak-Bukovina	Történelem: 11: 203
Észak-Bulgária	Történelem: 9: 147
Észak-Dunántúl	Történelem: 11: 129
Észak-Erdély	Irodalom: 8: 152; 12: 162; Történelem: 7: 154; 8: 77; 11: 222, 223, 224, 258; 12: 17
Észak-Európa	Földrajz: 7: 85, 88, 90; 8: 114, 116, 117, 118, 119, 127; Irodalom: 12: 85, 147; Történelem: 8: 143
Észak-Finnország	Földrajz: 9: 127
Észak-Franciaország	Irodalom: 11: 150
Észak-Görögország	Történelem: 11: 91
Észak-Írország	Földrajz: 8: 132, 133
Észak-Itália	Irodalom: 7: 20; 9: 114; Történelem: 7: 11; 9: 88; 10: 15, 85, 135
Észak-Karolina	Történelem: 8: 150, 152; 10: 70; 11: 8

Észak-Kaukázus	Történelem: 7: 94
Észak-Korea	Földrajz: 8: 122, 177; 9: 148; 10: 88; Történelem: 7: 186; 12: 91, 140, 153
Észak-Macedónia	Földrajz: 7: 85, 89, 100; 8: 128; 9: 128; Történelem: 8: 57
Észak-Magyarország	Földrajz: 7: 71, 74, 75, 76; 10: 60, 61, 64, 65, 66, 69, 70; Történelem: 7: 70
Észak-Mezopotámia	Történelem: 9: 51
Észak-morva-iparvidék	Földrajz: 7: 95, 97
Észak-Olaszország	Földrajz: 8: 127; Történelem: 11: 212
Észak-Rajna-Vesztfália	Földrajz: 7: 104
Észak-Szerbia	Történelem: 9: 147
Észak-tenger	Történelem: 10: 32
Észak-Vietnám	Történelem: 7: 193; 12: 87, 88
Északi-fok	Földrajz: 8: 152, 200
Északi-Fríz-szk.	Földrajz: 9: 142
Északi-középhegység	Földrajz: 7: 20, 29, 40, 41, 42, 43, 49; 9: 67
Északi-sark	Földrajz: 9: 8
Északi-sarkvidék	Földrajz: 8: 152, 153
Északi-tenger	Földrajz: 7: 107; 8: 119, 130, 131; 9: 142; Történelem: 7: 134, 179, 181; 9: 36, 65, 102, 107; 10: 74, 75, 96, 112, 154; 11: 6, 73, 135, 202, 210, 216, 230
Északkelet-Franciaország	Irodalom: 11: 148
Északkelet-Kína	Történelem: 8: 173
Északkeleti-Kárpátok	Földrajz: 7: 29, 98; Történelem: 7: 83
Északnyugat-Afrika	Történelem: 11: 212
Északnyugati-Kárpátok	Földrajz: 7: 29, 41
Eszék	Földrajz: 7: 28, 100, 109; Történelem: 10: 37, 47; 12: 105
Esztergom	Földrajz: 7: 52, 53, 64, 65; 10: 61, 80; Irodalom: 7: 36; 8: 24, 25, 68; 9: 118; 10: 21, 52; 11: 207, 208; Történelem: 7: 151; 8: 66; 9: 84, 139, 142; 10: 27, 37, 42, 47; 12: 68, 74, 129
Eszterháza	Történelem: 8: 201; 10: 105
Észtország	Földrajz: 7: 88; 10: 82, 116; Történelem: 7: 80, 81, 134, 135; 8: 55, 137; 11: 102, 202, 203, 264, 270; 12: 102, 103, 141, 174
Etelköz	Történelem: 9: 112, 115, 117, 142
Etióp-magasföld	Földrajz: 8: 144, 154
Etiópia	Földrajz: 8: 147, 149; 9: 148, 151; 10: 30, 98, 99, 117; Történelem: 11: 66, 212
Etna	Földrajz: 7: 79; 8: 124; 9: 35
Etruria	Történelem: 9: 28
Euboia	Történelem: 9: 14, 20
Eufrátesz	Földrajz: 8: 173, 177; Történelem: 9: 9, 25, 51; 11: 108
Eurázsiai-lemez	Földrajz: 9: 31
Európa	Földrajz: 7: 28, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 88, 89, 91, 99, 104, 111; 8: 112, 114, 120, 122, 125, 130, 131, 132, 133, 134, 136, 138, 139, 145, 146, 150, 154, 161, 172, 176, 180; 9: 24, 61, 70, 73, 81, 82, 103, 107, 109, 114, 115, 116, 118, 122, 125, 130, 151, 152, 155; 10: 17, 30, 31, 48, 50, 74, 77, 81, 89, 96, 98, 105, 113, 116, 117, 119, 124, 125, 129, 130; Irodalom: 7: 7, 8, 20, 21, 65, 79, 88, 92, 132, 194; 8: 4, 120, 139; 9: 16, 37, 41,

	51, 60, 67, 72, 90, 92, 103, 108, 114, 115, 118; 10: 10, 18, 29, 32, 33, 50, 57, 58, 76, 96, 164, 166, 169, 172, 237; 11: 36, 41, 80, 150, 157, 194, 217; 12: 15, 21, 55, 156, 254; Történelem: 7: 7, 9, 10, 17, 18, 20, 21, 24, 26, 33, 56, 100, 103, 104, 114, 130, 134, 138, 140, 142, 143, 153, 163, 166, 173, 185, 190; 8: 21, 60, 84, 111, 125, 135, 143, 148, 153, 154, 156, 169, 170, 176, 178, 190, 197, 198, 200, 204; 9: 21, 63, 74, 75, 79, 81, 82, 101, 107, 109, 138, 141; 10: 8, 10, 12, 15, 19, 24, 28, 30, 33, 85, 127, 146, 154; 11: 15, 49, 54, 56, 70, 74, 75, 78
Európai Parlament	Földrajz: 10: 28
Europoort	Földrajz: 8: 130, 137
Fáj	Földrajz: 10: 119
Famaguszta	Történelem: 9: 103
Farkas utca	Irodalom: 12: 160
Farkas utcai református templom	Irodalom: 12: 213
Farkaslaka	Irodalom: 8: 85, 147
Farkaslyuk	Történelem: 12: 30
Fashoda	Történelem: 11: 66, 71
Fátyol-vízesés	Földrajz: 7: 43
Fegyvernek	Történelem: 11: 127
Fegyvertár	Történelem: 10: 158
Fehér-Nílus	Földrajz: 8: 145
Fehér-tenger	Földrajz: 8: 121
Fehér-tó	Földrajz: 7: 35; 9: 80
Fehérgyarmat	Földrajz: 7: 20
Fehérgyarmati járás	Földrajz: 7: 20
Fehéroroszország	Földrajz: 7: 89; 10: 48; Történelem: 8: 55, 137; 11: 110, 148; 12: 102
Fehértemplom	Irodalom: 8: 75
Fehérvár	Irodalom: 9: 94; Történelem: 9: 125, 128, 133, 139; 10: 37, 58
Fehérvári út	Történelem: 12: 47
Fejér	Történelem: 8: 94
Fejér megye	Irodalom: 11: 140
Fejér Vármegye	Földrajz: 7: 77; Történelem: 11: 119
Fejéregyháza	Irodalom: 7: 122, 124
Fekete-Körös-völgy	Földrajz: 7: 47
Fekete-tenger	Földrajz: 7: 30, 91, 107; 8: 121, 128, 184; Irodalom: 7: 72; 9: 66; Történelem: 7: 134, 135, 179, 181; 8: 55, 144, 177, 197; 9: 25, 36, 65, 67, 102, 112, 115, 139, 150, 153; 10: 76, 112, 154; 11: 31, 76, 94, 210
Fekete-vidék	Földrajz: 8: 131, 133, 141
Félegyháza	Irodalom: 10: 208
Felső-Egyiptom	Történelem: 9: 12
Felső-Magyarország	Történelem: 10: 92
Felső-Órség	Földrajz: 7: 46
Felső-Szenegál	Történelem: 11: 66
Felső-Szilézia	Földrajz: 10: 78
Felső-sziléziai-iparvidék	Földrajz: 7: 95, 97

Felső-Tisza	Történelem: 10: 94
Felső-tó	Földrajz: 8: 159; Történelem: 10: 70; 11: 8
Felső-Volta	Történelem: 11: 66
Felsőiszák	Irodalom: 8: 144
Felsőiszkáz	Irodalom: 12: 204
Felsőőr	Földrajz: 7: 30
Felsőrácegres	Irodalom: 12: 100
Felsőrácegrespuszta	Irodalom: 8: 191; 12: 99
Felsőszolca	Földrajz: 7: 20
Felvidék	Földrajz: 7: 45; Irodalom: 7: 77, 123, 225; 8: 119; 10: 20; 12: 228; Történelem: 7: 83, 154; 8: 75, 78, 81, 85, 95; 9: 140; 10: 49, 170; 11: 126, 127, 218, 222
Felvinc	Irodalom: 7: 160, 162, 176
Felvonulási tér	Történelem: 12: 57
Feneketlen-tó	Földrajz: 9: 80
Ferdinánd-laktanya	Történelem: 10: 158
Ferenc József körút	Történelem: 12: 49
Ferenc József laktanya	Irodalom: 12: 97
Ferencváros	Irodalom: 12: 102
Ferencvárosi pályaudvar	Irodalom: 8: 50
Ferney	Irodalom: 10: 94
Ferrara	Irodalom: 7: 37; 9: 119, 120, 122
Fertő	Földrajz: 7: 73; 10: 64
Fertő-Hanság Nemzeti Park	Földrajz: 7: 73
Fertőd	Földrajz: 7: 35; Irodalom: 7: 67, 69; Történelem: 8: 142; 10: 27
Fertőrákos	Földrajz: 7: 38
Festetics-kastély	Földrajz: 7: 42; 10: 68
Fifth Avenue	Földrajz: 9: 137
Finn-öböl	Földrajz: 8: 119
Finn-tóvidék	Földrajz: 8: 117; 9: 80
Finnország	Földrajz: 7: 88; 8: 116, 118, 119, 138; 9: 61, 127, 155; 10: 30, 82, 116, 130; Történelem: 7: 80, 81, 134, 135, 138, 139, 179, 181; 8: 137, 190; 10: 76; 11: 102, 103, 202, 203, 207, 264, 270; 12: 97, 110, 141, 174
Firenze	Földrajz: 10: 76; Irodalom: 9: 104, 116, 125; Történelem: 8: 197; 9: 103, 107, 108, 110; 10: 7, 16, 154
Fiume	Földrajz: 10: 48; Irodalom: 11: 254; Történelem: 7: 47, 71, 76, 108; 11: 52, 57, 64
Fiumei úti sírkert	Irodalom: 11: 66
Flandria	Földrajz: 8: 136; Történelem: 9: 88, 102, 104
Florida	Földrajz: 8: 169; Irodalom: 12: 160; Történelem: 8: 152; 11: 8
Floridai-félsziget	Földrajz: 8: 168
Fő tér	Irodalom: 12: 209
Fogadalmi templom	Földrajz: 7: 35
Fogarás	Irodalom: 7: 199; 8: 25
Fogarasi-havasok	Földrajz: 7: 29

Főhadparancsnokság	Történelem: 10: 158
Fokváros	Földrajz: 8: 206; Történelem: 11: 66
Földközi-tenger	Földrajz: 7: 78, 88, 89, 91; 8: 130, 134, 139, 144, 145, 146, 184, 196; 9: 104; 10: 98; Történelem: 7: 51, 134, 137, 138, 179, 181; 8: 143, 168, 177, 179, 197; 9: 9, 12, 25, 28, 36, 38, 51, 54, 65, 67, 70, 102, 107, 112, 147, 150; 10: 74, 96, 112, 154; 11: 6, 66, 73, 206, 210; 12: 89, 145, 146, 147
Földvár	Történelem: 10: 47
Folkstone	Földrajz: 8: 131
Fönícia	Történelem: 9: 22, 51
Fontainebleau	Történelem: 10: 86
Forró	Földrajz: 10: 119
Forum Romanorum	Történelem: 9: 7, 39, 40, 41
Fót	Irodalom: 7: 116
Fővárosi Állat- é Növény-kert	Irodalom: 8: 71
Francia Császárság	Történelem: 11: 6
Francia Egyenlítői-Afrika	Történelem: 7: 16
Francia Guayana	Földrajz: 8: 135
Francia Guinea	Történelem: 11: 66
Francia Guyana	Történelem: 7: 16
Francia Királyság	Történelem: 8: 177, 197; 9: 82, 89, 102; 10: 19, 26, 32, 74, 85, 96, 112, 154; 11: 79, 80
Francia Köztársaság	Történelem: 10: 155
Francia Nyugat-Afrika	Történelem: 7: 16
Francia Szomália	Történelem: 11: 66
Francia-barlang	Irodalom: 7: 241
Francia-középhegység	Földrajz: 7: 91; 8: 130, 141; 9: 116
Franciaország	Földrajz: 7: 87, 88, 89; 8: 126, 130, 131, 132, 134, 135, 136, 137, 141, 153; 9: 77, 113, 135, 155; 10: 14, 21, 23, 28, 30, 75, 76, 82, 89, 116, 123, 129; Irodalom: 7: 67, 82, 88, 220; 10: 64, 65, 76, 78, 172; 11: 149, 218; 12: 34; Történelem: 7: 7, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 56, 58, 59, 79, 80, 90, 91, 102, 103, 117, 134, 135, 136, 137, 141, 142, 143, 165, 166, 171, 176, 177, 179, 181, 183; 8: 119, 125, 137, 145, 146, 170, 178, 190; 9: 88, 100, 110, 141; 10: 11, 28, 32, 33, 56, 65, 71, 74, 79, 84, 93, 102; 11: 10, 11, 17, 41, 54, 55, 62, 67, 70, 71, 72, 78, 79, 81, 84, 86, 87, 102, 131, 132, 133, 135, 136, 189, 200, 201, 202, 203, 204, 206, 210, 213, 216, 220, 230, 240, 242, 260, 261, 263, 264, 270; 12: 53, 72, 81, 85, 136, 140, 146, 173, 174, 178, 180
Frank Birodalom	Történelem: 9: 68, 69, 71, 75
Frank Királyság	Történelem: 9: 67
Frankfurt	Földrajz: 7: 104, 106; 9: 132; 10: 41, 42, 75, 76; Irodalom: 8: 187; Történelem: 7: 183; 9: 103, 105; 10: 154, 155; 12: 178
Frankfurt am Main	Földrajz: 9: 83; 10: 74
Frankhon	Irodalom: 8: 26
Fucsou	Történelem: 8: 168
Fudzsi	Földrajz: 8: 177, 186
Fülöp-lemez	Földrajz: 9: 31

Fülöp-szigetek	Földrajz: 8: 175, 177, 179, 187; 10: 13, 30, 42, 85, 86, 88, 91, 125; Történelem: 7: 15, 16, 144; 8: 155; 11: 68, 208, 209; 12: 151
Fulton	Történelem: 7: 182
Fundy-öböl	Földrajz: 9: 73
Funtinel	Irodalom: 8: 146
Füred	Irodalom: 10: 122
Füzér	Földrajz: 7: 43
Gabon	Földrajz: 10: 99; Történelem: 11: 66
Gabriel Garcia Marquez Központ	Irodalom: 12: 62
Gades	Történelem: 9: 31
Gainesville	Irodalom: 12: 160
Galambóc	Történelem: 9: 152
Galambóc vára	Történelem: 8: 204
Gálfalva	Történelem: 10: 165, 166
Galgamente	Földrajz: 7: 46
Galícia	Történelem: 10: 135, 156, 157, 170; 11: 80
Galilea	Irodalom: 9: 80; Történelem: 9: 56
Gallia	Történelem: 9: 31, 33, 36, 38, 62, 65, 67
Gallipoli	Irodalom: 7: 78, 80, 81, 82; 10: 65; Történelem: 11: 80
Gambia	Történelem: 11: 66
Gangesz	Földrajz: 8: 173, 182; Irodalom: 11: 178, 179; Történelem: 8: 160, 166, 168
Gánt	Földrajz: 7: 42
Gap	Történelem: 10: 86
Garda-tó	Földrajz: 9: 80
Gárdonyi Géza Emlékház	Irodalom: 11: 138
Gát	Irodalom: 12: 219
Gatún	Történelem: 11: 68
Gaugamélia	Történelem: 9: 25
Gáza	Történelem: 8: 179; 9: 51, 54; 12: 89
Gdansk	Földrajz: 7: 97, 109, 110; 10: 124; Történelem: 8: 147, 148; 9: 103; 10: 13; 11: 136; 12: 99
Geirangen-fjord	Földrajz: 8: 118
Gellért-hegy	Földrajz: 7: 59; Történelem: 8: 14; 12: 45, 54
Gelsenkirchen	Földrajz: 7: 106
Genezáreti-tó	Történelem: 9: 54
Genf	Földrajz: 10: 77, 126; Történelem: 10: 19, 26, 46
Genfi-tó	Földrajz: 7: 103; 8: 141
Genova	Földrajz: 8: 127, 139; 9: 75; 10: 76; Irodalom: 7: 12; Történelem: 8: 102; 9: 82, 103; 10: 7, 10; 11: 111
Gent	Történelem: 9: 103
Georgia	Történelem: 8: 150, 152; 10: 70; 11: 8
Gepida Királyság	Történelem: 9: 67
Gerecse	Földrajz: 7: 41, 42
Geresdi-dombság	Földrajz: 9: 39

Germán-alföld	Földrajz: 7: 105
Germán-Lengyel-alföld	Földrajz: 7: 94
Germánia	Történelem: 9: 40
Geszt	Irodalom: 7: 135, 136
Getafe	Földrajz: 10: 21
Getszemáni-kert	Irodalom: 12: 90
Gettysburg	Történelem: 8: 152; 11: 8
Ghána	Földrajz: 8: 147, 148; 10: 92, 99, 114
Gibraltár	Földrajz: 7: 78; Irodalom: 9: 107; Történelem: 10: 74; 11: 133
Gibraltári-szoros	Földrajz: 7: 91; 8: 144
Gigászok kútja	Irodalom: 9: 106
Gilbert-szigetek	Történelem: 11: 208, 217
Gilf el-Kebir-fennsík	Történelem: 8: 189
Gíza	Történelem: 9: 13
Gizella gözmalom	Történelem: 7: 34
Glasgow	Földrajz: 8: 131, 133; 10: 75, 76, 124; Történelem: 11: 202
Gleichenberg	Irodalom: 7: 213
Gliwice	Földrajz: 10: 78, 80
Globe	Irodalom: 7: 43; 8: 158; 10: 35, 39
Globe színház	Irodalom: 7: 42, 43
Glogova	Irodalom: 7: 214, 215, 223, 225, 226
Gluhov	Történelem: 10: 76
Goa	Történelem: 8: 162; 10: 6
Góbi-sivatag	Földrajz: 8: 173
Göbrő	Irodalom: 10: 188
Göcsej	Földrajz: 7: 46
Gödöllő	Történelem: 7: 201; 8: 201
Golán-fennsík	Történelem: 8: 179
Golgota	Irodalom: 11: 78; 12: 28
Golgota	Irodalom: 12: 183
Gömör	Történelem: 9: 125, 128
Gömör vármegye	Irodalom: 11: 129
Gönc	Földrajz: 10: 51, 119; Történelem: 9: 144; 10: 53
Gönyű	Földrajz: 10: 59
Görbő	Irodalom: 7: 114, 115
Gorlice	Történelem: 11: 80, 91
Gorodok	Történelem: 11: 92
Görög Királyság	Történelem: 7: 13; 11: 6, 73
Göröghon	Irodalom: 8: 26
Görögország	Földrajz: 7: 88, 100; 8: 124, 125, 126, 128, 139; 9: 128; 10: 82, 116; Irodalom: 9: 29; 10: 167; Történelem: 7: 58, 61, 80, 82, 134, 138, 143, 179, 181; 8: 125, 137; 9: 32; 11: 77, 80, 91, 94, 102, 108, 206, 210, 215, 230, 261, 264, 267, 270; 12: 105, 174, 175
Goulbin Maradi	Földrajz: 9: 102
Gózon	Irodalom: 7: 203, 204, 208
Granadai Emirátus	Történelem: 9: 89

Granadai Királyság	Történelem: 9: 82, 102
Grand Canyon	Földrajz: 8: 159
Granikosz	Történelem: 9: 25
Grassalkovich-kastély	Történelem: 10: 27
Graz	Földrajz: 7: 103, 111; 10: 48, 77; Irodalom: 7: 77; 10: 52
Graz	Földrajz: 7: 28
Greenwich	Földrajz: 9: 22, 24
Greifswald	Történelem: 10: 19, 26
Grenoble	Földrajz: 10: 76; Történelem: 10: 86
Grodno	Történelem: 10: 76
Groningen	Földrajz: 9: 142
Grönland	Földrajz: 8: 158; 9: 155; Történelem: 11: 208; 12: 91
Groznij	Történelem: 7: 134
Grúzia	Történelem: 8: 55; 9: 22, 102; 11: 148; 12: 102, 103, 141, 153
Guatemala	Földrajz: 9: 148
Guinea	Földrajz: 10: 99, 114
Guineai-öböl	Földrajz: 8: 144, 145, 146
Guyanai-hegyvidék	Földrajz: 8: 158, 168
Gyalu	Történelem: 11: 220
Gyapjú	Irodalom: 7: 194
Gyertyászentelő Boldog-asszony-templom	Történelem: 10: 35
Gyilkos-tó	Földrajz: 7: 47; 9: 80, 81
Gyón	Irodalom: 12: 236
Gyöngyös	Földrajz: 10: 61; Történelem: 10: 23; 12: 22
Gyöngyöshalász	Földrajz: 7: 65
Győr	Földrajz: 7: 13, 21, 28, 31, 35, 64, 65, 71, 77, 81; 8: 131, 198; 10: 11, 22, 58, 59, 62, 64, 80, 81; Irodalom: 7: 198, 199; 8: 60, 137; 10: 34, 51; 11: 55; 12: 43, 130; Történelem: 7: 71, 76, 78; 8: 130, 131; 9: 125, 128, 133; 10: 27, 37, 106, 127, 163, 165, 167, 169; 11: 39, 46, 121, 126, 128, 193, 218, 225, 238, 246; 12: 6, 17, 43, 129
Győr-Moson-Sopron	Történelem: 8: 94
Győr-Moson-Sopron vármegye	Földrajz: 7: 77
Győri Ipari Park	Földrajz: 10: 58
Győri Nemzeti Színház	Irodalom: 7: 60
Gyula	Földrajz: 7: 35, 68, 71; 9: 82; 10: 61; Történelem: 7: 73; 10: 42, 59
Gyulaférvár	Irodalom: 12: 227; Történelem: 7: 71, 76; 8: 76, 77, 89, 200; 9: 43, 125, 128, 153; 10: 44, 50, 53, 60, 165, 166; 11: 23, 39, 121, 122, 126, 128
Gyurgyevo	Történelem: 9: 153
Habsburg Birodalom	Irodalom: 10: 50, 106; Történelem: 7: 10, 27; 8: 145, 149, 170, 178; 10: 23, 37, 42, 45, 47, 55, 57, 58, 74, 76, 91, 93, 94, 96, 97, 106, 135, 154, 155, 156; 11: 6, 23, 25, 28, 70, 102
Habsburg Monarchia	Irodalom: 11: 63
Hadrianapolis	Történelem: 9: 62
Hadrianus fala	Történelem: 9: 36

Hága	Földrajz: 8: 136, 137; 9: 142; Történelem: 11: 243
Hagen	Földrajz: 7: 106
Haifa	Földrajz: 8: 175, 185; Történelem: 8: 179; 12: 89
Haiphong	Történelem: 12: 87
Haiti	Földrajz: 10: 42
Hajdú-Bihar	Történelem: 8: 94
Hajdú-Bihar vármegye	Földrajz: 7: 77; Irodalom: 8: 193
Hajdúböszörmény	Földrajz: 9: 10
Hajdúság	Földrajz: 7: 33; Történelem: 7: 217
Hajdúszoboszló	Földrajz: 7: 35, 68, 71; 9: 82; 10: 61; Irodalom: 12: 241
Hajmáskér	Történelem: 12: 43
Haláp	Irodalom: 7: 215, 225
Halászbástya	Irodalom: 8: 6; Történelem: 7: 158
Halics	Történelem: 8: 197; 9: 128, 133, 139
Halicsi Fejedelemség	Történelem: 9: 144
Halle	Földrajz: 10: 76
Hallsands	Földrajz: 9: 85
Halottak útja	Történelem: 10: 8
Hamburg	Földrajz: 7: 91, 104, 107, 110; 9: 75, 84, 142; 10: 74, 75, 76, 77; Történelem: 7: 134, 167, 183; 9: 103; 10: 121; 11: 210, 239
Hámi	Történelem: 8: 168
Hamm	Földrajz: 7: 106
Hátori-tó	Földrajz: 7: 25
Hangcsou	Földrajz: 10: 27; Történelem: 8: 168, 171
Hannover	Földrajz: 9: 142; 10: 76, 124
Hanoi	Történelem: 7: 193; 12: 87
Hanság	Földrajz: 7: 46
Harappa	Történelem: 8: 160
Harar	Irodalom: 11: 150
Harbach	Irodalom: 8: 187
Harbin	Földrajz: 10: 89, 90; Történelem: 8: 171
Hargita	Földrajz: 7: 47; Irodalom: 8: 81, 83, 84, 153, 159, 160, 161, 162, 169; 12: 217, 218
Hargita megye	Irodalom: 8: 78, 81, 82
Harkány	Földrajz: 7: 39; 9: 82; 10: 62
Harkov	Történelem: 7: 134
Három Szurdok erőmű	Földrajz: 10: 27
Három-szurdok-gát	Földrajz: 8: 181; 9: 147
Hartford	Földrajz: 9: 132
Harvard	Földrajz: 10: 94
Határőrvidék	Történelem: 8: 86; 10: 98, 110, 138; 11: 23
Hattyúház	Irodalom: 7: 124
Hatvan	Földrajz: 7: 65; 10: 61; Történelem: 7: 71, 76; 10: 37, 167, 169
Hatvani utca	Irodalom: 7: 132
Havanna	Földrajz: 8: 167, 168

Havasalföld	Földrajz: 7: 98; Irodalom: 7: 122, 155, 199, 215; Történelem: 8: 91, 197; 9: 144, 147, 149, 150, 152, 153; 10: 37, 42, 55, 58, 91, 156, 165, 169; 11: 23, 75
Havasalföldi Fejedelemség	Történelem: 9: 82, 147; 10: 76, 96, 112, 154
Havilah	Történelem: 9: 116
Hawaii-szigetek	Földrajz: 9: 144; Történelem: 7: 140; 11: 208
Házsongárdi temető	Irodalom: 12: 87, 88
Hebron	Történelem: 8: 179; 9: 54
Hegyalja	Földrajz: 7: 47
Hegyesalom	Földrajz: 7: 66
Hegyesű	Földrajz: 7: 42
Hegyhát	Földrajz: 7: 46
Heidelberg	Irodalom: 7: 11; Történelem: 10: 19, 22, 26
Hejő	Földrajz: 7: 21
Hekla	Földrajz: 9: 35
Helikon	Irodalom: 7: 170
Hellász	Történelem: 9: 14, 38, 44
Hellészpontosz	Történelem: 9: 20, 21
Helsingőr	Irodalom: 10: 42
Helsinki	Földrajz: 10: 75, 76, 124; Történelem: 7: 134; 8: 34; 11: 202; 12: 81, 92, 98, 110
Helytartótanács	Történelem: 10: 158
Heraklion	Földrajz: 8: 124
Herát	Történelem: 12: 144
Herceghalom	Történelem: 7: 169
Hercules temploma	Történelem: 9: 31
Herkules oszlopa	Irodalom: 9: 107
Herman Ottó Emlékház	Földrajz: 7: 25
Herman Ottó Múzeum	Földrajz: 7: 25
Hernád	Földrajz: 7: 20, 21, 43; 10: 119; Történelem: 7: 111
Hernádcéce	Földrajz: 10: 119
Hernádszentandrás	Földrajz: 10: 119
Hernádvécse	Földrajz: 10: 119
Herne	Földrajz: 7: 106
Hessen	Földrajz: 7: 104
Hét-tó völgye	Földrajz: 8: 128
Hetés	Földrajz: 7: 46
Héttorony	Irodalom: 12: 127
Heves	Történelem: 8: 94
Heves vármegye	Földrajz: 7: 52, 77
Hévíz	Földrajz: 7: 42, 68, 71; 9: 28, 82; 10: 62; Irodalom: 12: 167
Hévizi-tó	Földrajz: 7: 42; 10: 68
Hidzsász	Történelem: 8: 178
Highland Park	Történelem: 8: 191
Himalája	Földrajz: 8: 172; 9: 32, 116; Történelem: 8: 166

Hindusztáni-alföld	Földrajz: 8: 172, 174
Hindusztáni-félsziget	Földrajz: 8: 173
Hirosima	Történelem: 7: 145, 167; 11: 217, 239, 258
Hispania	Történelem: 9: 31, 33, 36, 62, 65, 67, 72
Ho Si Minh	Történelem: 12: 87
Hódmezővásárhely	Földrajz: 7: 77; 10: 60; Irodalom: 8: 173; Történelem: 7: 47; 11: 57
Hőgyes Endre út	Történelem: 12: 49
Hold	Földrajz: 7: 8; Irodalom: 10: 182
Hold-piramis	Történelem: 10: 8
Holland Guyana	Történelem: 7: 16
Holland India	Történelem: 7: 16; 11: 208, 217
Holland Királyság	Történelem: 11: 6
Holland-mélyföld	Földrajz: 8: 130
Hollandia	Földrajz: 7: 87, 89; 8: 131, 136, 137, 141; 9: 155; 10: 14, 21, 23, 28, 76, 82, 116, 117, 130; Irodalom: 10: 68; Történelem: 7: 16, 58, 80, 102, 135, 136, 152, 179, 181; 8: 125, 135, 137, 190; 10: 29, 32, 33, 71, 74, 85, 92, 93, 154; 11: 10, 67, 73, 102, 135, 216, 234, 242, 261, 264, 270; 12: 173, 174
Hollókő	Földrajz: 7: 43; Irodalom: 7: 200, 208; Történelem: 10: 42
Hollókő ófalu	Földrajz: 10: 66
Hollókő-Ófalu	Földrajz: 7: 43, 72, 73
Hollywood	Földrajz: 8: 163; Történelem: 8: 194
Holt-tenger	Földrajz: 8: 173; Irodalom: 8: 151; Történelem: 8: 179; 9: 52, 54; 12: 89
Honduras	Földrajz: 10: 118; Történelem: 11: 68
Hongkong	Földrajz: 8: 177, 178, 179, 180, 181; 9: 132; 10: 30, 41, 85, 86, 88, 89, 90, 120; Történelem: 8: 170, 171; 11: 133, 217
Honvédelmi Minisztérium	Történelem: 8: 14
Horpács	Irodalom: 7: 199, 200; 11: 114
Hortobágy	Földrajz: 7: 32, 33, 35; 10: 61; Irodalom: 8: 98; 11: 177, 179; Történelem: 7: 217, 218; 12: 40
Hortobágyi Nemzeti Park	Földrajz: 7: 73
Horvát Királyság	Történelem: 9: 125, 128
Horvát-Szlavónia	Történelem: 11: 196
Horvátország	Földrajz: 7: 89, 100, 101, 110, 111; 8: 128, 139; 9: 128, 155; 10: 48, 49, 79, 81, 82, 116; Irodalom: 7: 32; Történelem: 7: 42, 81, 108, 138, 154; 8: 56, 57, 72, 73, 79, 81, 86, 125, 138, 143; 9: 42, 130, 133, 139, 142; 10: 23, 98, 139, 156, 157; 11: 43, 54, 58, 95, 207, 218, 222, 230, 246; 12: 6, 105, 106, 107
Hősök tere	Földrajz: 7: 59; Történelem: 7: 45, 75; 8: 23, 51; 11: 61; 12: 13, 60, 101
Hotan	Történelem: 8: 168
Houston	Földrajz: 8: 163, 166; 10: 95
Hszian	Földrajz: 10: 89, 90; Történelem: 8: 168
Hue	Történelem: 12: 87
Hun Birodalom	Történelem: 9: 63, 75, 118
Huron-tó	Földrajz: 8: 159; Történelem: 10: 70; 11: 8
Huszt	Irodalom: 7: 87, 93, 105, 106, 107, 157, 196; 10: 245, 247; 12: 241; Történelem: 8: 84; 10: 44, 53

Huszt vára	Irodalom: 7: 106, 158, 159
Hűvösvölgy	Irodalom: 11: 155
Iasi	Történelem: 10: 76, 154
Ibériai-félsziget	Történelem: 9: 73
Idaho	Történelem: 8: 152
Ifipark	Történelem: 8: 31, 32
Ifjúsági park	Történelem: 8: 31
Igló	Történelem: 10: 23
II. János Pál pápa tér	Történelem: 12: 53
II. Rákóczi Ferenc emlékház	Irodalom: 7: 79
Ijssel-tó	Földrajz: 9: 80
Iklad	Földrajz: 7: 10
II Gesú	Irodalom: 7: 67; Történelem: 10: 25
Illionis	Történelem: 8: 152
Illíria	Történelem: 9: 14, 20
Illyefalva	Irodalom: 12: 97, 98
India	Földrajz: 7: 85; 8: 132, 158, 175, 177, 178, 179, 182, 183, 188, 206; 9: 22, 36, 40, 42, 75, 114, 122, 151; 10: 14, 23, 30, 89, 91, 92, 99, 102, 103, 110, 112, 116, 125; Irodalom: 8: 197; 12: 250; Történelem: 7: 16, 20, 163; 8: 160, 162, 163, 164, 165, 166, 169, 170, 183; 9: 8, 40, 74; 10: 7, 10, 34, 117; 11: 68, 69, 148, 209; 12: 136, 140, 153
Indiai-óceán	Földrajz: 8: 173, 177; 9: 36; Történelem: 11: 66, 208; 12: 148
Indokína	Történelem: 7: 16; 11: 68, 208, 217
Indokínai-félsziget	Földrajz: 8: 173
Indonézia	Földrajz: 8: 136, 177, 179, 187; 9: 35, 36, 75, 151; 10: 85, 86, 89, 91, 92, 118; Történelem: 7: 144; 9: 74; 11: 217
Indus	Földrajz: 8: 173, 182; Történelem: 8: 160, 166, 176; 9: 72
Indus-völgy	Történelem: 9: 8, 25
Inka Birodalom	Történelem: 10: 6, 8
Inota	Történelem: 7: 217; 12: 30
Ión-szigetek	Történelem: 9: 47
Ión-tenger	Történelem: 9: 28, 36, 47
Iowa	Történelem: 8: 152; 11: 8
Iparművészeti Múzeum	Történelem: 11: 61
Ipartörténeti Múzeum	Történelem: 7: 45
Ipoly	Földrajz: 7: 41; Irodalom: 8: 132
Ír Szabad Állam	Történelem: 7: 80
Ír-sziget	Földrajz: 8: 132
Irak	Földrajz: 8: 176, 185, 188; 9: 155; 10: 30, 92; Történelem: 8: 176, 178, 180, 181; 11: 108, 210; 12: 143, 144, 145, 151
Irán	Földrajz: 8: 176, 185, 188; 9: 155; 10: 30, 92, 93, 135; Történelem: 8: 180, 181; 12: 91, 144
Iráni-medence	Földrajz: 9: 116
Irbil	Történelem: 12: 144
Irkutszk	Földrajz: 8: 122; Történelem: 11: 106, 148

Írország	Földrajz: 7: 89; 8: 130, 199; 10: 82, 116, 130; Irodalom: 10: 90; Történelem: 8: 137; 9: 82, 89; 10: 19, 26; 11: 202, 206, 210, 261; 12: 174, 175
Írott-kő	Földrajz: 7: 12, 13, 38
Írott-kő-kilátó	Földrajz: 7: 13
Isaszeg	Irodalom: 7: 194; Történelem: 10: 167, 174; 11: 22
Iseum	Történelem: 9: 42
Iskenderun	Földrajz: 9: 75
Iskola tér	Földrajz: 7: 10, 11
Isoznó	Történelem: 7: 60; 11: 93
Isszosz	Történelem: 9: 25
Istállós-kő	Földrajz: 7: 40
Istenszéke	Irodalom: 12: 163
Istvándi	Irodalom: 8: 92
Iszfahán	Földrajz: 8: 189
Iszkáz	Irodalom: 12: 205
Iszlám Térség	Történelem: 9: 102
Isztambul	Földrajz: 9: 153; 10: 75, 124; Irodalom: 7: 78; 11: 254; Történelem: 7: 58, 59; 9: 150; 10: 6, 154; 11: 231
Iszthmia	Történelem: 9: 26
Isztria	Történelem: 11: 95
Itália	Irodalom: 7: 19, 31, 32, 40, 42, 65, 68; 8: 184; 9: 104, 116, 119, 120, 122, 123; 10: 29, 34; 12: 36, 50; Történelem: 7: 11, 13; 8: 102; 9: 22, 28, 31, 33, 36, 44, 62, 89, 122; 10: 11, 56, 74, 96
Ithaka	Irodalom: 9: 42, 43; Történelem: 9: 14
Iudaea	Történelem: 9: 36, 54
Izland	Földrajz: 7: 78; 8: 116, 117, 118, 138, 206; 9: 35, 59; Történelem: 11: 208, 261
Izmir	Földrajz: 10: 124
Izmit	Földrajz: 9: 75
Izrael	Földrajz: 8: 176, 184, 185; 10: 30, 92, 93; Irodalom: 7: 16; 9: 74; Történelem: 7: 152, 178; 8: 20, 179, 180, 181, 182, 190; 9: 50, 51, 60; 12: 53, 89, 144, 150
Jaffa	Történelem: 9: 51
Ják	Irodalom: 7: 18; 9: 90; Történelem: 9: 93
Jakab-hegy	Földrajz: 7: 39
Jakarta	Földrajz: 8: 187; 9: 153
Jáki apátság	Irodalom: 7: 18
Jalta	Történelem: 7: 141, 143; 11: 215
Jalu	Történelem: 7: 186
Jamaica	Földrajz: 10: 30, 127; Irodalom: 10: 101
Jangce	Földrajz: 8: 173, 180, 181; 9: 105, 147; 10: 27; Történelem: 8: 166, 168, 171; 11: 208, 217
Jangsan	Földrajz: 10: 27
Jánossomorja	Földrajz: 9: 135
Janowska	Történelem: 11: 230
Janus Pannonius-emlélmű	Irodalom: 9: 120

Japán	Földrajz: 7: 85, 106; 8: 153, 174, 177, 178, 179, 186, 187; 9: 36, 75, 135, 144, 150; 10: 11, 17, 21, 23, 30, 31, 36, 74, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 104, 110, 119, 125; Irodalom: 11: 230, 231; Történelem: 7: 15, 16, 59, 130, 140, 141, 144, 145, 163, 171, 186, 189, 193; 8: 136, 170, 171, 172, 189; 10: 8; 11: 10, 20, 55, 67, 80, 131, 132, 148, 200, 205, 208, 209, 214, 217, 221, 241; 12: 81, 82, 90, 91, 134, 137, 138, 139
Japán-szigetek	Földrajz: 8: 186
Japán-tenger	Földrajz: 8: 186; Történelem: 8: 168
Jász-Nagykun	Történelem: 8: 94
Jász-Nagykun-Szolnok vár- megye	Földrajz: 7: 77
Jászai Mari tér	Irodalom: 12: 258
Jászberény	Földrajz: 10: 60, 61
Jászfényszaru	Földrajz: 7: 65
Jasznaja Poljana	Irodalom: 11: 41, 42
Jászság	Földrajz: 7: 46
Jáva	Földrajz: 8: 172
Jeges-óceán	Földrajz: 8: 152, 173
Jekatyerinburg	Földrajz: 8: 122, 123
Jemancsa	Történelem: 11: 226
Jemen	Földrajz: 8: 185; 9: 148; 10: 30, 92; Történelem: 8: 180, 181
Jéna	Irodalom: 10: 98
Jenan	Történelem: 8: 171
Jenő	Történelem: 10: 42
Jenyiszej	Földrajz: 8: 173; Történelem: 8: 55, 166
Jereván	Történelem: 8: 55
Jerikó	Történelem: 9: 54
Jersey City	Földrajz: 9: 132
Jeruzsálem	Földrajz: 8: 174, 185; Irodalom: 10: 55, 177; 11: 186; Történelem: 8: 176, 177, 178, 179; 9: 50, 51, 54, 58, 59, 60, 62, 71, 72, 84, 85, 94, 101, 102, 106; 12: 89
Johannesburg	Földrajz: 8: 146; 10: 41, 135
Jókai Színház	Irodalom: 11: 51
Jokohama	Földrajz: 8: 178
Jón-tenger	Földrajz: 8: 128; Történelem: 8: 197; 9: 14, 20, 65, 147; 11: 6
Jordán	Irodalom: 9: 80; Történelem: 8: 179; 9: 54
Jordánia	Földrajz: 8: 185, 188; 10: 30, 92, 93; Történelem: 8: 178, 180, 181; 12: 89, 144, 153
József Attila emlékház	Irodalom: 12: 117
József nádor szobra	Történelem: 10: 137
József-laktanya	Történelem: 10: 158
Józsefvárosi pályaudvar	Történelem: 11: 60, 251
Juan-öböl	Történelem: 10: 86
Júdea	Történelem: 9: 57, 60
Jugoszláv követség	Történelem: 8: 14
Jugoszláv nagykövetség	Történelem: 12: 45, 54

Jugoszláv Népköztársaság	Történelem: 8: 57
Jugoszlávia	Földrajz: 7: 100, 101; 8: 129; 9: 128; 10: 79; Irodalom: 8: 119; 12: 219; Történelem: 7: 84, 111, 116, 118, 119, 134, 138, 143, 166, 167, 171, 179, 181, 217; 8: 56, 57; 11: 189, 202, 206, 210, 215, 218, 220, 221, 222, 224, 241, 248, 258, 264, 270; 12: 17, 24, 30, 105, 107
Jünnan	Történelem: 8: 168
Jura	Irodalom: 12: 250
Kába szentély	Történelem: 9: 71
Kába-szentély	Földrajz: 8: 175
Kabul	Történelem: 12: 144
Kafarnaum	Történelem: 9: 54
Kaffa	Történelem: 8: 102; 9: 103
Kafka-emlékház	Irodalom: 12: 30
Kairó	Földrajz: 7: 9; 9: 153; Irodalom: 11: 150; Történelem: 8: 177; 9: 71, 103; 10: 6; 11: 66
Kaiserwald	Történelem: 11: 230
Kaiszareia	Történelem: 9: 54
Kajmán-szigetek	Földrajz: 10: 14
Kalahári-medence	Földrajz: 8: 144, 154
Káli-medence	Földrajz: 7: 69
Kalifornia	Földrajz: 8: 162, 168; 9: 9; 10: 95; Irodalom: 12: 34; Történelem: 8: 152, 156; 11: 8
Kaliforniai-félsziget	Földrajz: 8: 168
Kalinyingrád	Földrajz: 10: 124; Történelem: 8: 55; 11: 264, 270
Kalkutta	Történelem: 8: 162, 165
Kállósemjén	Földrajz: 9: 81
Kalocsa	Földrajz: 7: 46, 48; Irodalom: 8: 68; Történelem: 7: 75; 9: 125, 128, 133
Kalotaszeg	Földrajz: 7: 47; Irodalom: 8: 71; Történelem: 8: 74
Kálvin tér	Történelem: 8: 14; 12: 45, 54
Kambodzsa	Történelem: 12: 87
Kambodzsa	Történelem: 7: 193
Kamcsatka	Földrajz: 9: 116
Kamenyec-Podolszkij	Történelem: 11: 232, 258
Kamerun	Földrajz: 8: 145, 148; 10: 30, 118; Történelem: 7: 16; 11: 66
Kána	Történelem: 9: 54
Kánaán	Irodalom: 9: 70; 10: 229; Történelem: 9: 51, 60
Kanada	Földrajz: 8: 132, 160, 162, 163, 166, 169, 179, 200; 9: 73, 110; 10: 14, 16, 17, 23, 28, 30, 95, 97, 105, 116, 119; Irodalom: 12: 161; Történelem: 7: 16, 187; 8: 150, 190; 11: 8, 69, 208; 12: 81, 91
Kanadai-ősföld	Földrajz: 8: 158, 168
Kanadai-tóvidék	Földrajz: 9: 80
Kanári-szigetek	Földrajz: 8: 144, 154; Történelem: 11: 66
Kancsou	Történelem: 8: 168
Kandahár	Történelem: 12: 144
Kanizsa	Történelem: 10: 42, 44, 53, 58, 59
Kansas	Történelem: 11: 8

Kansas City	Földrajz: 10: 94; Történelem: 8: 152; 11: 8
Kanton	Földrajz: 8: 175; 9: 153; 10: 89, 90; Történelem: 8: 167, 171
Kányavári-sziget	Földrajz: 10: 68
Kápolna	Történelem: 10: 165
Kápolnásnyék	Irodalom: 7: 114
Kapos	Földrajz: 7: 39
Kaposvár	Földrajz: 7: 39, 77; 10: 62; Irodalom: 8: 99; Történelem: 7: 86; 8: 10
Kapronca	Történelem: 9: 144
Kara-kum	Földrajz: 9: 108
Kara-Turgay	Földrajz: 9: 108
Karacsi	Földrajz: 9: 153; Történelem: 8: 162
Karakorum	Földrajz: 8: 189, 199
Karánsebes	Történelem: 10: 58
Karcag	Földrajz: 10: 68
Karia	Történelem: 9: 14
Karib-tenger	Földrajz: 8: 168; Történelem: 10: 70
Karib-térség	Földrajz: 10: 116, 125, 130
Karibi-lemez	Földrajz: 9: 31
Karinthy Színház	Irodalom: 7: 220
Karlóca	Történelem: 10: 58, 90
Karlovac	Történelem: 12: 105
Karlovy Vary	Földrajz: 7: 97, 111
Karlsruhe	Földrajz: 10: 76
Karnak	Történelem: 9: 12
Karoling-Pannónia	Történelem: 9: 121
Károly Egyetem	Irodalom: 12: 66
Károly-laktanya	Történelem: 10: 158
Kárpát	Irodalom: 7: 108; 8: 4; 10: 142
Kárpát-medence	Földrajz: 7: 19, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 36, 37, 44, 45, 46, 48, 80, 91, 101; 8: 138; 9: 61; 10: 48, 50; Irodalom: 7: 189; 8: 5, 7, 8, 64, 118, 119, 120, 123, 127, 131, 159, 170; 12: 219; Történelem: 8: 70, 72, 73, 84, 85, 91, 95, 188; 9: 64, 114, 115, 118, 120, 121, 123, 142; 10: 150; 11: 25
Kárpátalja	Földrajz: 7: 45; Irodalom: 8: 119; 12: 219; Történelem: 7: 71, 76, 83, 150, 154, 156, 179, 220; 8: 73, 75, 79, 95; 10: 98; 11: 126, 198, 216, 218, 219, 225, 232, 256
Kárpátok	Földrajz: 7: 28, 29, 30, 40, 41, 45, 48, 89, 95, 98, 99, 109; 8: 138; 9: 32, 116; Irodalom: 7: 185, 194; 8: 13, 125, 126, 171; 11: 175; 12: 228, 231; Történelem: 7: 83, 154, 157; 8: 144; 9: 36, 112, 120; 10: 157; 11: 31, 92, 212, 245
Karpenkevo	Történelem: 11: 226
Karthágó	Történelem: 9: 28, 33, 62, 65, 67
Kasgár	Történelem: 8: 168
Kasmír	Történelem: 8: 165; 12: 153
Kassa	Földrajz: 7: 28, 111; 10: 48; Irodalom: 7: 8, 89, 194; 8: 123; 12: 156, 227, 229, 233; Történelem: 7: 71, 76, 77, 85, 171, 203; 9: 92, 133, 140, 144,

	149; 10: 23, 44, 48, 53, 57, 91, 95, 97, 106, 132, 165, 169, 170; 11: 23, 42, 46, 49, 121, 126, 127, 128, 218, 225, 235, 256; 12: 6, 17
Kassák-múzeum	Irodalom: 12: 20
Kassel	Történelem: 11: 239
Kaszpi-mélyföld	Földrajz: 8: 121
Kaszpi-tenger	Földrajz: 8: 121, 173; 9: 80; Történelem: 7: 134, 141; 8: 55, 166, 177; 9: 25, 112; 11: 108
Kasztília	Történelem: 10: 10, 11
Kasztíliai Királyság	Történelem: 9: 82, 89, 102
Katalónia	Földrajz: 8: 139; Történelem: 8: 84
Katar	Földrajz: 8: 184; 9: 128; 10: 29, 30, 92, 93, 135; Történelem: 8: 180, 181
Katowice	Földrajz: 7: 97, 111; 10: 78; Történelem: 8: 46
Katyn	Történelem: 7: 134; 11: 239
Kaukázus	Földrajz: 8: 120; 9: 116; Irodalom: 9: 26; 11: 41; Történelem: 7: 59; 8: 178; 9: 36, 112, 115; 11: 72, 80, 211
Kavaszaki	Földrajz: 10: 85
Kazahsztán	Földrajz: 8: 122, 177; 10: 114; Történelem: 7: 94; 8: 55; 11: 148; 12: 102, 104, 141
Kazán	Történelem: 10: 76
Kazár Birodalom	Történelem: 9: 71, 112, 115
Kazár Kaganátus	Történelem: 9: 115
Kazincbarcika	Földrajz: 7: 20; Történelem: 7: 217; 8: 36; 12: 30, 32
Kecsekemét	Földrajz: 7: 21, 35
Kecskemét	Földrajz: 7: 64, 65, 77; 10: 59, 61, 80; Irodalom: 7: 122, 154, 155; 10: 154, 213, 237; Történelem: 7: 47; 10: 23; 11: 57; 12: 43, 74
Kékes	Földrajz: 7: 43; 9: 8
Kelet-Afrika	Földrajz: 10: 14, 99; Történelem: 11: 66
Kelet-Afrikai-magasföld	Földrajz: 8: 144, 154
Kelet-Anatólia	Történelem: 11: 108
Kelet-Ázsia	Földrajz: 8: 173, 174, 177, 196; 9: 107; 10: 17, 105, 116, 130; Történelem: 9: 8, 62; 11: 200
Kelet-Balkán	Földrajz: 8: 128
Kelet-Berlin	Irodalom: 12: 42; Történelem: 7: 183; 8: 50; 12: 43, 100, 101
Kelet-Európa	Földrajz: 7: 88, 89, 90; 8: 120, 121, 132, 138; 10: 14, 130; Történelem: 8: 49, 108, 143, 146; 9: 63, 79, 123; 10: 13; 11: 224; 12: 7, 118
Kelet-Európai-síkság	Földrajz: 7: 91, 99; 8: 120, 121, 138
Kelet-Galícia	Történelem: 11: 110
Kelet-Grönland	Földrajz: 9: 116
Kelet-Kína	Földrajz: 8: 180
Kelet-Közép-Európa	Földrajz: 7: 89, 96, 97; 10: 72, 74, 78, 80, 81; Irodalom: 10: 175; Történelem: 7: 143, 144, 176, 181, 182; 8: 33; 11: 11, 132, 136, 203, 215, 216, 242, 265, 267; 12: 24
Kelet-Lengyelország	Történelem: 11: 203
Kelet-Pakisztán	Történelem: 8: 164
Kelet-Poroszország	Történelem: 7: 176; 11: 135, 136, 216, 240
Kelet-Svájc	Történelem: 11: 45

Kelet-Szlavónia	Történelem: 12: 106
Kelet-Timor	Földrajz: 9: 148
Kelet-Törökország	Történelem: 7: 189
Kelet-Ukrajna	Történelem: 12: 141
Keleti Frank Királyság	Történelem: 9: 121, 122
Keleti Gót Királyság	Történelem: 9: 67
Keleti pályaudvar	Irodalom: 11: 254; Történelem: 7: 127; 11: 60, 251; 12: 45, 54
Keleti-Alpok	Földrajz: 7: 28, 36, 102
Keleti-Fríz-szk.	Földrajz: 9: 142
Keleti-Kárpátok	Földrajz: 7: 29, 47; Irodalom: 8: 78, 81; Történelem: 8: 73
Keleti-Mecsek	Földrajz: 7: 77
Keleti-tenger	Földrajz: 8: 186
Keletrómai Birodalom	Irodalom: 11: 136, 137; Történelem: 9: 67
Kemenes	Irodalom: 10: 133
Kemenesalja	Földrajz: 7: 46; Irodalom: 7: 101
Kenderes	Történelem: 7: 108
Kennedy reptér	Földrajz: 9: 137
Kentucky	Történelem: 8: 152
Kenya	Földrajz: 8: 149; 10: 12, 14, 44, 99, 100, 117, 125
Képzőművészeti Főiskola	Irodalom: 12: 204
Kerepesi temető	Irodalom: 11: 66; Történelem: 12: 45, 54
Kerepesi út	Történelem: 12: 64
Keresztény Múzeum	Irodalom: 8: 24
Kerlés	Történelem: 9: 128
Késmárk	Történelem: 10: 23
Keszthely	Földrajz: 7: 42, 69; Történelem: 8: 201; 10: 163
Keszthelyi-hegység	Földrajz: 7: 40, 41
Khairóneia	Történelem: 9: 25
Khanbalik	Földrajz: 8: 189
Kharga-oázis	Történelem: 9: 12
Khiosz	Történelem: 9: 14
Kibo	Földrajz: 8: 145, 203
Kicsi Romlás	Irodalom: 8: 160, 161
Kiel	Földrajz: 9: 142; Történelem: 11: 202
Kijev	Földrajz: 7: 98; 8: 189; 10: 75, 124; Irodalom: 12: 24; Történelem: 7: 134, 138, 141; 8: 55, 197; 9: 85, 86, 103, 141; 10: 76, 154; 11: 210; 12: 97
Kijevei Nagyfejedelemség	Történelem: 9: 122
Kijevi Fejedelemség	Történelem: 9: 112, 120, 127
Kijevi Nagyfejedelemség	Történelem: 9: 125
Kijevi Rusz	Történelem: 8: 197
Kilenclyukú híd	Földrajz: 7: 35
Kilián laktanya	Történelem: 12: 45, 49, 54
Kilimandzsáró	Földrajz: 8: 144, 145, 154, 203, 206
Kína	Földrajz: 7: 106; 8: 162, 174, 177, 178, 180, 181, 188; 9: 24, 40, 75, 131, 136, 147, 151; 10: 11, 17, 21, 23, 27, 30, 31, 36, 42, 44, 72, 74, 84, 86, 88,

	89, 90, 91, 99, 102, 103, 104, 105, 110, 112, 116, 118, 119, 120, 125; Irodalom: 7: 220; Történelem: 7: 17, 140, 163, 177, 185, 186; 8: 136, 162, 164, 166, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 183, 188; 9: 8, 40, 63, 64, 74, 138; 10: 8; 11: 68, 148, 200, 208, 217, 263; 12: 53, 80, 87, 90, 91, 102, 104, 134, 136, 137, 138, 139, 140, 144, 153, 164
Kínai Császárság	Történelem: 8: 168
Kínai Köztársaság	Történelem: 8: 171
Kínai Nagy Fal	Történelem: 8: 169, 172
Kínai Népköztársaság	Földrajz: 8: 180
Kínai-alföld	Földrajz: 8: 172, 174
Kínai-ősföld	Földrajz: 8: 172
Kings Lacey	Irodalom: 8: 203, 204
Kínia	Földrajz: 7: 85
Kinshasa	Földrajz: 9: 153
Kiotó	Földrajz: 8: 178; 10: 85, 135
Király-hágó	Történelem: 7: 83
Királyerdő	Irodalom: 7: 194
Kirgizisztán	Földrajz: 10: 42; Történelem: 8: 55; 11: 148; 12: 102, 141
Kirgizisztán	Történelem: 12: 144
Kirkuk	Történelem: 12: 144
Kis Romlás	Irodalom: 8: 161, 163; 12: 218
Kis-Ázsia	Földrajz: 8: 176; 9: 116; Irodalom: 9: 33; Történelem: 7: 81; 8: 176; 9: 11, 22, 26, 27, 68, 86; 11: 80
Kis-Balaton	Földrajz: 7: 40
Kis-Lengyelországi Fejedelemség	Történelem: 9: 144
Kis-Mohos	Földrajz: 9: 81
Kis-Örményország	Történelem: 9: 82, 89, 102, 150
Kisalföld	Földrajz: 7: 28, 29, 32, 33, 35, 49, 91, 94, 97, 111; 9: 77; 10: 8
Kisbér	Történelem: 10: 163
Kiscelli Múzeum	Irodalom: 7: 76
Kisfaludy köz	Történelem: 8: 15
Kisfaludy színház	Irodalom: 12: 43
Kisgyón	Történelem: 7: 217; 12: 30
Kisinyov	Irodalom: 10: 180
Kisköre	Földrajz: 7: 62
Kiskörei vízerőmű	Földrajz: 7: 35
Kiskőrös	Irodalom: 7: 122; 10: 213
Kiskunfélegyháza	Irodalom: 7: 122, 124
Kiskunság	Földrajz: 7: 32, 33, 48; 9: 40; Irodalom: 10: 233, 234
Kiskunsági Nemzeti Park	Földrajz: 7: 73
Kispest	Történelem: 11: 60, 61, 251
Kistarcsa	Történelem: 7: 217, 218; 12: 30
Kisújszállás	Irodalom: 7: 134, 136; 8: 92; 11: 65; Történelem: 7: 78
Kizilorda	Földrajz: 8: 198; 9: 106
Klagenfurt	Földrajz: 10: 48

Klessenheim	Történelem: 11: 229
Knósszosz	Történelem: 9: 14, 22
Kőbánya	Történelem: 8: 14
Kóbe	Földrajz: 8: 178; 10: 85
Köbölkút	Történelem: 11: 220
Koerai-félsziget	Földrajz: 8: 173
Kokas Pál Gimnázium	Irodalom: 8: 183
Kókusz-lemez	Földrajz: 9: 31
Kola	Földrajz: 9: 111
Kölcsey Ferenc szobra	Földrajz: 7: 22
Kölcsey-kúria	Irodalom: 10: 150
Kolibri Gyermek- és Ifjúsági Színház	Irodalom: 11: 109, 110
Kolin	Földrajz: 10: 80
Kolkata	Földrajz: 8: 175; 9: 136, 153; Történelem: 8: 165
Kölked	Történelem: 10: 37
Köln	Földrajz: 7: 106; Történelem: 9: 89, 103
Kolónosz	Irodalom: 9: 53
Kolozs vármegye	Irodalom: 12: 160
Kolozsvár	Földrajz: 7: 28, 47, 98, 99; 10: 48; Irodalom: 7: 82; 8: 42, 43, 45, 47, 71, 80, 85, 122, 125, 146, 151, 153; 10: 15, 23, 52, 152, 154; 12: 81, 85, 93, 97, 160, 161, 209, 211, 217, 226, 227, 228, 229, 238; Történelem: 7: 47, 71, 76, 85; 8: 73, 76, 78, 83, 203; 9: 43, 149; 10: 23, 44, 53, 106, 165, 166, 169; 11: 23, 42, 48, 57, 121, 126, 128, 218, 220, 221, 235, 236, 246, 255; 12: 6, 17
Koltó	Irodalom: 7: 122, 127; 10: 224, 225
Koltói kastély	Irodalom: 7: 128
Kolumbia	Földrajz: 10: 114, 117, 118; Irodalom: 12: 62, 64; Történelem: 7: 16
Komárom	Irodalom: 7: 98, 154, 155, 156; 10: 114, 237, 240; 12: 233; Történelem: 8: 92; 9: 139; 10: 47, 53, 163, 165, 167, 169, 172, 174; 11: 46, 49, 237
Komárom-Esztergom	Történelem: 8: 94
Komárom-Esztergom vármegye	Földrajz: 7: 77
Komló	Történelem: 7: 217; 12: 30
Komlóska	Földrajz: 10: 119
Kongó	Földrajz: 8: 145; 10: 99; Történelem: 11: 66, 69
Kongó-medence	Földrajz: 8: 144, 154
Kongói Demokratikus Köztársaság	Földrajz: 9: 151; 10: 98, 99, 114
Königgrätz	Történelem: 11: 6
Königrätz	Történelem: 7: 11
Königsberg	Történelem: 8: 147; 10: 19, 26, 76; 11: 135, 264, 270
Konstantinápoly	Irodalom: 7: 78; 10: 95, 96; 11: 100, 105, 136; Történelem: 8: 102, 177, 197; 9: 59, 62, 63, 67, 68, 71, 75, 84, 85, 102, 103, 122, 147, 150, 153
Könyves Kálmán Gimnázium	Irodalom: 11: 193

Kopanyica völgye	Irodalom: 11: 115
Koper	Földrajz: 7: 103, 110, 111
Koppenhága	Földrajz: 8: 119; 9: 132; 10: 75; Irodalom: 10: 112; 12: 35; Történelem: 7: 58, 134; 11: 6, 202
Kordillerák	Földrajz: 8: 158, 163, 166, 168; 9: 116
Kordovai Emírség	Történelem: 9: 69
Kordovai Kalifátus	Történelem: 9: 85, 122
Korea	Történelem: 7: 174, 186; 8: 168, 172; 11: 68, 208, 217
Koreai köztársaság	Földrajz: 10: 86
Koreai-félsziget	Földrajz: 8: 177; Történelem: 12: 153
Korinthosz	Irodalom: 9: 53; Történelem: 9: 15
Kőris-hegy	Földrajz: 7: 42
Körmend	Történelem: 10: 37; 12: 43
Körös	Történelem: 7: 111; 10: 132, 166
Körös-Maros köze	Földrajz: 7: 32, 33
Körös-Maros Nemzeti Park	Földrajz: 7: 73
Körös-sziget	Irodalom: 7: 190, 194
Körös-vidék	Irodalom: 7: 194
Kőröshegyi-völgyhíd	Földrajz: 10: 62
Körösladány	Földrajz: 9: 135
Köröstárkány	Történelem: 7: 72; 11: 127
Korzika	Földrajz: 8: 124; Történelem: 8: 197; 9: 28
Kossuth híd	Történelem: 12: 9
Kossuth tér	Földrajz: 7: 35; Történelem: 8: 14, 69; 12: 47, 56
Kossuth utca	Földrajz: 7: 12
Kossuth-szobor	Történelem: 10: 153
Kósz	Történelem: 9: 47
Kőszeg	Földrajz: 7: 38; Irodalom: 12: 68; Történelem: 9: 133, 144; 10: 37, 39, 60
Kőszeghegyalja	Földrajz: 7: 71
Kőszegi-hegység	Földrajz: 7: 13, 36, 37
Koszovó	Földrajz: 7: 85, 89, 100; 8: 128; 9: 128; 10: 30, 79; Történelem: 8: 57; 12: 105, 106
Kötegyán	Történelem: 11: 220
Kotori-öböl	Földrajz: 8: 128
Kovászna	Irodalom: 7: 78
Kovászna megye	Irodalom: 8: 140
Kowno	Történelem: 10: 76
Közel-Kelet	Földrajz: 7: 101; 8: 162, 176, 179; 10: 17, 93, 105, 116, 125; Történelem: 7: 59; 8: 98, 176, 177, 178, 179, 180, 181; 9: 68, 71, 102; 12: 145, 147, 151, 153
Közép Afrikai Köztársaság	Földrajz: 10: 30
Közép-Afrika	Földrajz: 10: 99; Történelem: 11: 66
Közép-Afrikai Köztársaság	Földrajz: 9: 148; 10: 99, 114
Közép-Amerika	Földrajz: 8: 158, 160, 169, 217; 9: 122, 125; 10: 30, 98; Történelem: 8: 190; 9: 8; 10: 8; 11: 68

Közép-Anglia	Földrajz: 10: 75
Közép-Angliai iparvidék	Földrajz: 8: 131, 133, 141
Közép-Ázsia	Földrajz: 8: 172, 177; 9: 108; 10: 116, 130; Történelem: 8: 168, 169; 11: 99
Közép-Duna-vidék	Földrajz: 7: 71; 10: 69
Közép-Dunántúl	Földrajz: 7: 71, 74, 75, 77; 10: 60, 61, 64, 65, 66, 69, 70
Közép-Európa	Földrajz: 7: 35, 65, 89, 94, 95, 110; 8: 132; 9: 67; 10: 75, 78, 130; Irodalom: 7: 66; Történelem: 7: 84, 118, 143, 154, 180; 8: 143, 144, 145, 146, 147, 149, 203; 9: 68, 79, 89; 10: 13, 155; 11: 112, 133, 197, 213; 12: 108, 180
Közép-Kelet-Európa	Földrajz: 7: 58; 10: 48; Történelem: 7: 81
Közép-Magyarország	Földrajz: 7: 74; 10: 70
Közép-szibériai-fennsík	Földrajz: 8: 172
Közép-Tisza	Történelem: 7: 111
Köztársaság tér	Történelem: 8: 14, 17; 12: 45, 53, 54
Krakatau	Földrajz: 8: 172; 9: 35
Krakkó	Földrajz: 7: 97, 109, 111; Irodalom: 7: 36; 10: 12, 52; Történelem: 8: 197; 9: 82, 89, 103, 141; 10: 26, 157; 11: 80, 83, 109, 136, 230
Krasznodar	Földrajz: 8: 122
Kreml	Földrajz: 8: 122; Történelem: 12: 140
Kréta	Földrajz: 8: 124; Irodalom: 9: 31; Történelem: 9: 14, 20, 47
Krétai-tenger	Történelem: 9: 14, 20, 47
Krím	Irodalom: 11: 41; Történelem: 12: 103
Krím-félsziget	Földrajz: 7: 99; Történelem: 7: 143; 8: 102; 12: 141
Krím-Tatár Kánság	Történelem: 9: 150
Krími Kánság	Történelem: 10: 76, 96
Kristyór	Történelem: 7: 72
Krusevac	Történelem: 9: 153
Kuala Lumpur	Földrajz: 8: 187; 10: 86
Kuangtung	Földrajz: 10: 91
Kuba	Földrajz: 8: 167; Történelem: 7: 15, 174, 186, 187, 194; 8: 33, 155; 11: 68; 12: 108
Kufstein	Irodalom: 10: 111
Kujávia	Történelem: 8: 197
Kulmhof	Történelem: 11: 230
Külső-Mongólia	Történelem: 8: 168
Külső-Somogy	Földrajz: 7: 36, 37, 46
Külső-tó	Földrajz: 7: 42
Kunagtung	Földrajz: 10: 91
Kunság	Irodalom: 7: 108
Küréné	Történelem: 9: 22
Kuril-szigetek	Földrajz: 9: 116
Kurkur-oázis	Történelem: 9: 12
Kurszk	Földrajz: 8: 120; Történelem: 7: 141; 11: 210, 212
Küthéra	Történelem: 9: 14
Kútvölgyi Kórház	Történelem: 12: 64

Kuvait	Földrajz: 8: 176, 184, 185; 10: 29, 92, 93; Történelem: 8: 180, 181, 182; 11: 108; 12: 143
Kuvaitváros	Földrajz: 8: 185
Kvasiny	Földrajz: 10: 80
La Coruna	Földrajz: 10: 124; Történelem: 10: 85
La Mancha	Irodalom: 10: 18
La Manche	Földrajz: 7: 91; 8: 130, 131, 134, 141; Történelem: 7: 143; 11: 6, 204
La Manche-csatorna	Földrajz: 8: 131
La Plata	Földrajz: 8: 159
La Rochelle	Történelem: 9: 103
Labrador-félsziget	Földrajz: 8: 168
Ladánybánya	Történelem: 7: 217; 12: 30
Ladoga	Történelem: 9: 103
Ladoga-tó	Földrajz: 8: 120
Laffert-ház	Történelem: 10: 158
Lagadói Akadémia	Irodalom: 10: 92
Lager Heidenau	Irodalom: 8: 62; 12: 130
Lagos	Földrajz: 9: 153; 10: 99
Lajazzo	Történelem: 9: 103
Lajta	Történelem: 11: 28, 29
Lake Placid	Földrajz: 8: 168
Lakitelek	Történelem: 8: 48; 12: 113, 114
Lánchíd	Földrajz: 7: 59; Irodalom: 11: 63; Történelem: 7: 36; 10: 141, 158, 168
Lancsou	Történelem: 8: 168
Landerer és Heckenast nyomda	Történelem: 10: 158
Laosz	Földrajz: 10: 30, 88; Történelem: 7: 193; 12: 87
Lappföld	Földrajz: 8: 118
Laputa	Irodalom: 10: 92
Lascaux	Történelem: 8: 98
Latin Császárság	Történelem: 9: 89, 102
Latin-Amerika	Földrajz: 8: 160, 161, 162, 164, 165, 166, 168; 9: 151, 152; 10: 14, 16, 17, 96, 97, 105, 112, 113, 116, 118, 119, 130; Irodalom: 7: 66; Történelem: 7: 173; 10: 73; 12: 147
Latorca	Történelem: 7: 111
Lausanne	Történelem: 11: 135
Lausitz	Történelem: 8: 197
Lauterbrunnental	Földrajz: 9: 113
Le Havre	Földrajz: 9: 73, 75; 10: 75; Irodalom: 11: 34
Lébény	Irodalom: 7: 8
Leiden	Történelem: 10: 19, 26
Lemberg	Irodalom: 11: 254; Történelem: 10: 76, 136; 11: 230
Lémosz	Történelem: 9: 14
Léna	Földrajz: 8: 173
Lengyel Főkormányzóság	Történelem: 7: 138

Lengyel Királyság	Történelem: 8: 177, 197; 9: 82, 89, 102, 125, 139, 147, 150; 10: 19, 23, 26, 37, 42, 57, 58, 75, 91, 96
Lengyel-középhegység	Földrajz: 7: 95, 97; 9: 116
Lengyelország	Földrajz: 7: 65, 89, 95, 96, 97, 110, 111; 10: 21, 48, 74, 76, 79, 80, 82, 104, 116; Irodalom: 7: 36, 82, 103, 115; 10: 20, 21, 30, 64, 177; 11: 125; 12: 233, 236, 242; Történelem: 7: 10, 80, 81, 82, 83, 84, 102, 104, 114, 116, 134, 141, 166, 171, 176, 178, 179, 181, 204; 8: 13, 46, 49, 50, 125, 143, 145, 147, 149, 178; 9: 133, 146, 147, 149; 10: 21, 56, 58, 76, 108, 135; 11: 102, 109, 110, 121, 128, 133, 135, 136, 201, 202, 203, 206, 210, 218, 258, 264, 265, 270; 12: 44, 86, 98, 99, 100, 101, 180
Lenin Kohászati Művek	Történelem: 12: 36
Lenin körút	Történelem: 8: 14; 12: 45, 54
Lenin Vasmű	Történelem: 12: 33
Leningrád	Történelem: 7: 134, 138, 141, 168; 11: 148, 202, 210
Leninváros	Történelem: 8: 36
Lesotho	Földrajz: 9: 148
Letenye	Történelem: 10: 163
Lettország	Földrajz: 7: 88; 10: 82, 116; Történelem: 7: 80, 81, 134, 135; 8: 54, 55, 125, 137; 11: 102, 109, 202, 203, 264, 270; 12: 102, 103, 141, 174
Leuven	Földrajz: 10: 76; Irodalom: 9: 96, 97, 98, 99
Léva	Történelem: 10: 47; 11: 126, 128, 218, 246; 12: 6, 17
Levédia	Történelem: 9: 112, 115
Lexington	Történelem: 10: 70
Lhásza	Földrajz: 10: 90; Történelem: 8: 168
Libanon	Földrajz: 8: 185, 188; 10: 18, 92, 93; Történelem: 8: 178, 179, 180, 181; 11: 108, 210; 12: 89, 144, 145
Libava	Történelem: 10: 76
Libéria	Földrajz: 10: 99; Történelem: 11: 66
Líbia	Földrajz: 10: 30, 93, 99; Történelem: 7: 16, 137; 8: 178, 189; 11: 66, 68, 210, 212
Libüa	Történelem: 9: 22
Lidice	Történelem: 11: 240
Liegnitz	Történelem: 9: 139; 10: 19, 26
Lilafüred	Földrajz: 7: 25, 43; 10: 61; Irodalom: 12: 114, 115
Liliom utca	Történelem: 12: 49
Lilliput	Irodalom: 10: 91
Limanova	Történelem: 11: 96
Linz	Földrajz: 7: 103, 110, 111; 10: 77; Történelem: 8: 144; 10: 30, 31
Lipari-szigetek	Földrajz: 9: 35
Lipcse	Földrajz: 10: 76; Történelem: 9: 103; 10: 19, 26, 85
Lipótváros	Történelem: 7: 39; 8: 58
Lippa	Történelem: 10: 58
Lippe	Földrajz: 7: 106
Lisszabon	Földrajz: 9: 24; 10: 75, 124; Irodalom: 10: 94; Történelem: 9: 82, 89, 102, 103; 10: 6, 10, 85, 154; 12: 175

Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér	Földrajz: 7: 66
Litván Nagyfejedelemség	Történelem: 9: 82; 10: 19, 26
Litvánia	Földrajz: 7: 88; 10: 82, 116; Történelem: 7: 80, 81, 134, 135; 8: 54, 55, 137; 9: 89; 11: 102, 109, 110, 135, 202, 203, 232, 264, 270; 12: 102, 103, 174
Liverpool	Földrajz: 8: 133; Történelem: 7: 192; 10: 121; 11: 202, 210
Livingstone-vízesés	Földrajz: 8: 145
Ljubljana	Földrajz: 7: 103, 111; 9: 128; 10: 48, 75, 79; Történelem: 8: 57; 12: 105
Loch Ness	Földrajz: 8: 132
Lőcse	Irodalom: 12: 93; Történelem: 9: 149; 10: 23, 44, 53, 57
Lodnon	Földrajz: 9: 75
Lodoméria	Történelem: 8: 197
Lodz	Földrajz: 10: 80; Történelem: 11: 230
Loire	Földrajz: 8: 130, 135
Lojang	Történelem: 8: 166
Lombardia	Történelem: 7: 11; 9: 69; 10: 85, 135, 156; 11: 23
London	Földrajz: 7: 91; 8: 133, 141, 206; 9: 22, 24, 84, 132, 137, 153; 10: 41, 74, 75, 76, 77, 124; Irodalom: 7: 43; 8: 157, 197, 203; 9: 13; 10: 32, 35, 43; 11: 12, 100, 107, 108, 148; 12: 43, 103, 250, 251; Történelem: 7: 20, 26, 90, 134, 137, 141, 167, 216; 8: 163, 196; 9: 82, 102, 103; 10: 6, 10, 19, 26, 34, 71, 85, 121; 11: 6, 55, 69, 85, 199, 202, 204, 210, 219, 221, 239; 12: 154
Londoni-medence	Földrajz: 8: 133, 141
Londonium	Történelem: 9: 33, 62
Los Angeles	Földrajz: 8: 163, 166, 168; 9: 132, 153; 10: 95, 97, 123; Történelem: 7: 187; 8: 152; 11: 8
Losonc	Történelem: 10: 167; 11: 121, 126, 128, 218, 246; 12: 6, 17
Lotaringia	Földrajz: 8: 131, 141; 10: 75; Történelem: 7: 12; 11: 7
Lousiana	Történelem: 10: 70; 11: 8
Loyolai Szent Ignác	Történelem: 10: 27
Lübeck	Irodalom: 12: 34, 35, 36; Történelem: 9: 103
Lublin	Történelem: 11: 230
Lüdia	Történelem: 9: 11, 14, 20
Lugos	Történelem: 10: 58
Lukács fürdő	Irodalom: 12: 175
Luleåba	Földrajz: 8: 115
Lüttich	Történelem: 9: 103
Lützen	Történelem: 10: 32
Luxembourg	Földrajz: 8: 137, 141; Történelem: 12: 178
Luxemburg	Földrajz: 7: 87, 89; 8: 136; 10: 28, 30, 82, 116, 130; Történelem: 7: 135; 8: 135, 137, 197; 11: 102, 135, 216, 264, 270; 12: 173, 174, 178
Luxor	Történelem: 9: 12
Lwow	Történelem: 11: 109
Lyon	Földrajz: 8: 135; 10: 75, 124; Történelem: 9: 102, 103; 10: 81, 85, 86
M0	Földrajz: 7: 67

M3-as [autópálya]	Földrajz: 10: 56
M3-as autópálya	Földrajz: 7: 20
M30-as autópálya	Földrajz: 7: 20
M5-ös [autópálya]	Földrajz: 10: 56
M7-es autópálya	Földrajz: 10: 62
Maas	Földrajz: 9: 142
Maastricht	Történelem: 8: 136; 12: 182
Macedónia	Földrajz: 9: 155; 10: 130; Történelem: 8: 57; 11: 76; 12: 105
Machu Picchu	Földrajz: 8: 160; Történelem: 10: 8
Macondo	Irodalom: 12: 64
Macsó	Történelem: 8: 197
Madách Imre Emlékmúzeum	Irodalom: 11: 96
Madagaszkár	Földrajz: 8: 144, 154; Történelem: 7: 16; 11: 66
Madéfalva	Irodalom: 8: 80
Madison Square Park	Földrajz: 9: 137
Madras	Történelem: 8: 165
Madrid	Földrajz: 7: 87; 8: 126, 139; 10: 41, 75, 124; Irodalom: 8: 80; 10: 18; Történelem: 7: 58, 134; 9: 82; 10: 11, 154
Magas-Tátra	Földrajz: 7: 28, 29
Magas-Tauern	Földrajz: 8: 202
Magdeburg	Földrajz: 7: 107; Történelem: 9: 103
Magna Hungaria	Történelem: 9: 112, 115, 138
Magyar Királyi Gazdasági Akadémia	Irodalom: 12: 160
Magyar Királyság	Földrajz: 7: 45; Irodalom: 7: 24, 68; 11: 115; Történelem: 7: 32, 41, 42, 50, 60, 62; 8: 198; 9: 82, 135, 139, 150, 153; 10: 22, 30, 36, 39, 42, 44, 45, 46, 47, 55, 60, 75, 76, 85, 91, 96, 97, 98, 112, 135; 11: 39, 90
Magyar Köztársaság	Történelem: 12: 116
Magyar Nagyfejedelemség	Történelem: 9: 118, 120, 121, 122, 123, 142
Magyar Nemzeti Galéria	Irodalom: 7: 29, 70, 137; 11: 60
Magyar Nemzeti Múzeum	Irodalom: 7: 90, 94, 125; 11: 94
Magyar Népköztársaság	Történelem: 12: 28
Magyar Orthodox Egyházi Múzeum	Földrajz: 7: 25
Magyar Tanácsköztársaság	Történelem: 11: 130
Magyar Tudományos Akadémia	Irodalom: 7: 91
magyar-lengyel határ	Irodalom: 7: 83
Magyar-Ukrajna	Történelem: 10: 157
Magyarhon	Irodalom: 8: 28
Magyarország	Földrajz: 7: 13, 16, 17, 20, 27, 29, 31, 33, 36, 37, 38, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 60, 64, 65, 66, 69, 70, 71, 74, 75, 77, 89, 96, 100, 101, 103; 8: 120, 130, 148; 9: 8, 22, 62, 63, 76, 82, 91, 125, 128, 129, 131, 135, 136, 143,

	155; 10: 11, 17, 19, 21, 23, 25, 30, 31, 39, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 58, 59, 65, 67, 69, 70, 71, 74, 76, 79, 82, 104, 115, 116, 123, 129, 130, 134; Irodalom: 7: 7, 22, 36, 68, 72, 88, 161, 210; 8: 6, 9, 13, 19, 69, 119, 121, 122, 123, 126, 131, 135, 139, 152, 187, 188, 190; 9: 94, 97, 118, 119, 121, 122; 10: 10, 12, 14, 15, 50, 51, 55, 57, 68, 139, 152, 154, 196, 241, 250; 11: 85, 130, 155, 157, 158, 161, 169, 172, 185, 246, 263; 12: 156, 157, 158, 219, 222, 226, 228, 230, 232, 233, 234, 235, 238, 244, 254, 255; Történelem: 7: 6, 10, 32, 33, 34, 40, 41, 42, 43, 47, 52, 56, 57, 60, 62, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 102, 104, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 127, 128, 129, 130, 134, 138, 13
Magyaróvár	Történelem: 10: 163
Maine	Történelem: 8: 152; 11: 8
Mainz	Történelem: 9: 103
Maja Birodalom	Történelem: 10: 6
Majakovszkij utca	Történelem: 8: 58
Majdanek	Történelem: 11: 230, 233, 234
Majna	Földrajz: 7: 107; Történelem: 11: 135
Majornok	Irodalom: 7: 201, 206
Majs	Történelem: 10: 37
Makaó	Történelem: 8: 168, 171; 10: 6
Makedónia	Történelem: 9: 14, 20, 25, 40
Makkoshotyka	Földrajz: 10: 119
Makó	Irodalom: 8: 35; 12: 102; Történelem: 10: 137; 11: 246; 12: 6
Makucska	Irodalom: 12: 94, 95, 96
Malajzia	Földrajz: 8: 177, 179, 187; 9: 36, 42; 10: 30, 85, 86, 91, 118; Történelem: 12: 90
Malawi	Földrajz: 9: 148; 10: 99
Maldív-szigetek	Földrajz: 8: 173; 9: 42; 10: 125, 127
Mali	Földrajz: 10: 99
Malij Trosztenec	Történelem: 11: 230
Malinovszkij fasor	Történelem: 8: 14
Malmö	Földrajz: 10: 124
Malomárok	Irodalom: 12: 209
Málta	Földrajz: 9: 155; 10: 82, 116, 130; Történelem: 8: 137; 12: 174
Manchester	Földrajz: 8: 133; 10: 75, 124; Történelem: 7: 48; 10: 121, 123, 124; 11: 202, 210
Mandzsú-medence	Földrajz: 8: 180
Mandzsuko	Történelem: 8: 171
Mandzsúria	Történelem: 7: 16; 8: 168, 171, 172, 173; 11: 200, 208, 217
Manhattan	Földrajz: 9: 137; Történelem: 8: 193
Manila	Földrajz: 8: 175, 187; 9: 153
Mantova	Irodalom: 7: 52, 56, 64; 10: 39
Máramaros	Irodalom: 12: 227
Máramaros vármegye	Irodalom: 12: 241
Máramarossziget	Történelem: 10: 132; 12: 17

Marathón	Történelem: 9: 20, 21
Marcal-medence	Földrajz: 7: 33
Margit híd	Történelem: 8: 13; 11: 60; 12: 46
Margit-sziget	Földrajz: 7: 59; Irodalom: 7: 136
Margitsziget	Irodalom: 11: 66, 86, 90; Történelem: 7: 39
Margitta	Irodalom: 8: 73
Mariana-árok	Földrajz: 8: 151
Mariana-szigetek	Történelem: 11: 208, 217
Márianosztra	Történelem: 7: 217; 12: 30
Máriapócs	Földrajz: 7: 35; 9: 135
Maribor	Földrajz: 7: 28
Marica	Földrajz: 8: 128
Marne	Történelem: 11: 79, 80
Marokkó	Földrajz: 8: 149; 9: 128; 10: 98, 99, 100, 125; Történelem: 7: 16; 11: 66, 210
Maros	Földrajz: 7: 91; Irodalom: 7: 170; 12: 233; Történelem: 8: 89; 9: 125, 128; 10: 165, 166, 169, 170; 11: 49
Marosszék	Földrajz: 7: 47
Marosújvár	Irodalom: 7: 169
Marosvásárhely	Földrajz: 7: 28, 98, 99; Irodalom: 8: 153; 10: 11; 12: 188; Történelem: 8: 80, 202; 10: 44, 53, 165, 166; 11: 39, 121, 218, 220, 235, 246; 12: 6, 17
Marosvécs	Irodalom: 8: 146; 12: 85
Marseille	Földrajz: 8: 131, 134, 135; 9: 75; 10: 75, 124; Irodalom: 11: 150; Történelem: 8: 102; 9: 82, 102, 103; 10: 81
Marshall-szigetek	Történelem: 11: 208, 217
Mártély	Földrajz: 7: 77
Martfű	Földrajz: 10: 60
Martinique	Földrajz: 8: 135
Márvány-tenger	Irodalom: 7: 78; 8: 140; 12: 81; Történelem: 9: 20
Maryland	Történelem: 8: 150; 10: 70; 11: 8
Massachusetts	Történelem: 11: 8
Massachussets	Történelem: 8: 150
Masszilia	Történelem: 9: 22
Mátészalka	Földrajz: 7: 20; 10: 60
Mátra	Földrajz: 7: 40, 41, 43, 48, 71; 9: 39; Irodalom: 11: 115
Mátraszentanna	Irodalom: 12: 194
Matterhorn	Földrajz: 7: 11
Mátyás király szobra	Irodalom: 12: 213
Mátyás király szülőháza	Irodalom: 12: 211
Mátyás király-szobor	Irodalom: 8: 122
Mátyásföld	Történelem: 11: 60, 251
Matyóföld	Földrajz: 7: 35
Mátyusföld	Földrajz: 7: 46
Mauna Kea	Földrajz: 8: 151
Mauna Loa	Földrajz: 8: 151
Mauritánia	Földrajz: 10: 99; Történelem: 11: 66

Mauritius	Földrajz: 10: 14, 100, 125, 127; Irodalom: 11: 144
Mauthausen-Gusen	Történelem: 11: 230
Mawenzi	Földrajz: 8: 203
Maya Bay	Földrajz: 10: 86, 87
Mazari-Saríf	Történelem: 12: 144
McMurdo kutatóállomás	Földrajz: 8: 200
MDP székház	Történelem: 12: 45, 54
MDP-MSZMP székház	Történelem: 8: 14
Meaux	Történelem: 11: 79
Mechelen	Történelem: 11: 230
Mecklenburg-Elő-Pomeránia	Földrajz: 7: 104
Mecklenburgi-tóvidék	Földrajz: 9: 80
Mecsek	Földrajz: 7: 13, 36, 37, 48, 71; 9: 41; Történelem: 12: 55
Medina	Történelem: 8: 176, 177; 9: 71, 72
Mediterráneum	Földrajz: 7: 88
Medves-fennsík	Földrajz: 7: 40, 41
Medvesalja	Földrajz: 7: 46
Medvevár	Irodalom: 7: 32; 9: 119
Megyer	Történelem: 7: 217
Megyeri híd	Földrajz: 10: 71
Mekka	Földrajz: 8: 175; Történelem: 8: 176, 177; 9: 71, 72, 73, 75
Melanézia	Földrajz: 8: 151
Melbourne	Földrajz: 8: 151; 10: 13; Történelem: 12: 155
Mélykút	Földrajz: 7: 12
Memento park	Történelem: 12: 37, 109
Memento-park	Történelem: 8: 8
Memphis	Történelem: 8: 152, 159
Memphisz	Történelem: 9: 12, 25
Meotisz	Irodalom: 9: 20, 21; Történelem: 9: 112, 116
Mesopotamia	Történelem: 9: 36
Messzana	Történelem: 9: 28
Metz	Irodalom: 11: 148
Mexikó	Földrajz: 8: 162, 163, 164, 165, 167; 9: 35, 151; 10: 28, 42, 91, 96, 97, 101, 105, 110, 118, 125, 135; Történelem: 7: 16, 187; 10: 8, 9; 11: 8; 12: 91
Mexikói-fennsík	Földrajz: 8: 158, 168; Történelem: 10: 8
Mexikói-öböl	Földrajz: 8: 162, 163, 169; Történelem: 10: 70; 11: 8
Mexikóváros	Földrajz: 8: 163, 167, 168; 9: 153
Mezőföld	Földrajz: 7: 33, 46
Mezőkövesd	Földrajz: 7: 35; 9: 82
Mezopotámia	Földrajz: 8: 172, 176, 177; Irodalom: 8: 201; 9: 24; Történelem: 9: 8, 9, 13, 44, 46
Mezőség	Földrajz: 7: 47; Irodalom: 8: 151; 12: 209; Történelem: 8: 74
Mezőtúr	Irodalom: 12: 241
Miami	Földrajz: 8: 163, 166; 10: 95
Mianmar	Földrajz: 8: 175

Michigan	Földrajz: 10: 123; Történelem: 8: 152
Michigan-tó	Földrajz: 8: 159; Történelem: 10: 70; 11: 8
Midway-szigetek	Történelem: 7: 144; 11: 208, 209
Mikla	Irodalom: 10: 131
Mikronézia	Földrajz: 8: 151
Mikszáth Kálmán kúria	Irodalom: 7: 200
Mikszáth Kálmán-emlékház	Irodalom: 7: 200
Milánó	Földrajz: 8: 126, 127, 139; 10: 75, 76, 77, 124; Irodalom: 7: 132; 9: 92; Történelem: 8: 197; 9: 62, 103; 10: 15, 154
Milánói Hercegség	Történelem: 10: 74
Milétoz	Történelem: 9: 14, 20, 22
Milvius híd	Történelem: 9: 58
Minnesota	Történelem: 11: 8
Minszk	Földrajz: 10: 75, 124; Történelem: 7: 134, 138; 8: 55; 10: 76; 11: 109, 110
Mirabeau-híd	Irodalom: 12: 15
Miskolc	Földrajz: 7: 20, 21, 22, 23, 24, 28, 31, 43, 65, 71, 77; 9: 8; 10: 8, 61, 64, 70, 119; Irodalom: 12: 57, 141, 233; Történelem: 7: 47, 71, 76, 217; 10: 132, 170; 11: 49, 57, 121, 126, 218, 235, 246; 12: 6, 17, 30, 55, 60
Miskolci Állat- és Kultúr-park	Földrajz: 7: 24
Miskolci Egyetem	Földrajz: 7: 24
Miskolci Galéria	Földrajz: 7: 25
Miskolci járás	Földrajz: 7: 20
Miskolci Nemzeti Színház	Földrajz: 7: 24
Miskolctapolca	Földrajz: 7: 25; 9: 82; 10: 61
Misoklc	Irodalom: 8: 135
Mississippi	Földrajz: 8: 159, 162, 168; 9: 84; Történelem: 8: 152; 10: 70; 11: 8
Mississippi-alföld	Földrajz: 8: 158
Missouri	Történelem: 8: 152; 10: 70; 11: 8
Mitrovica	Történelem: 11: 91
Mladá Boleslav	Földrajz: 7: 97; 10: 80
Moers	Földrajz: 7: 106
Moesia	Történelem: 9: 33, 36
Mohács	Földrajz: 7: 35; Irodalom: 7: 68, 120; 10: 10, 49, 138, 139, 140, 149, 230, 231; Történelem: 8: 200; 10: 37, 38, 40, 60; 12: 24
Mohácsi-sziget	Földrajz: 7: 41
Mohendzsodáró	Történelem: 8: 160
Mohos-tó	Földrajz: 9: 81
Moldova	Földrajz: 7: 89; Történelem: 8: 55; 12: 102, 103, 141
Moldva	Földrajz: 7: 46, 47, 98; 10: 80; Történelem: 8: 91, 197; 9: 147, 150, 153; 10: 23, 37, 42, 55, 58, 91, 156, 165, 169; 11: 75
Moldvai Fejedelemség	Történelem: 9: 147; 10: 76, 96, 112, 154
Mombasa	Földrajz: 10: 44
Monaco	Földrajz: 8: 115
Mongol Birodalom	Földrajz: 8: 189

Mongólia	Földrajz: 10: 88, 114; Irodalom: 9: 18; Történelem: 8: 169, 171; 9: 138; 11: 148, 208, 217; 12: 91, 102
Mongólia	Történelem: 7: 16
Monok	Történelem: 10: 133
Monor	Irodalom: 12: 102
Monreale	Történelem: 9: 92
Mont Blanc	Földrajz: 7: 79, 90; 8: 141; Irodalom: 11: 141
Mont-Saint-Michel kolostor	Történelem: 9: 86
Montana	Történelem: 8: 152
Monte Cassino	Irodalom: 9: 90; Történelem: 11: 212
Montenegró	Földrajz: 7: 89, 100; 8: 128; 9: 128; Történelem: 7: 81; 8: 57; 11: 75, 76, 79, 82, 91, 94
Montenegrói Királyság	Történelem: 7: 13
Montevideo	Földrajz: 10: 28
Montgomery	Történelem: 8: 159
Montmirail	Történelem: 11: 79
Montpellier	Történelem: 9: 89; 10: 19, 26
Montreal	Földrajz: 8: 163, 166, 168; 10: 95, 135
Mór	Történelem: 10: 165
Mórágy	Földrajz: 9: 8
Mórágy-Alsónána v.m.	Földrajz: 9: 8
Mórágyi-rög	Földrajz: 9: 39
Morávia	Történelem: 9: 69
Morgue utca	Irodalom: 10: 169, 170, 171
Móri-árok	Földrajz: 7: 41
Móricz Zs. körtér	Történelem: 8: 14, 15, 16
Móricz Zsigmond körtér	Történelem: 12: 47
Móricz Zsigmond Színház	Irodalom: 7: 50
Morva Fejedelemség	Történelem: 9: 112, 120
Morva Őrgrófság	Történelem: 8: 197
Morva-medence	Földrajz: 7: 97
Morvaország	Irodalom: 12: 66; Történelem: 7: 219; 10: 101; 11: 95, 256
Mosdós	Történelem: 11: 220
Moson	Történelem: 8: 73; 10: 163
Mosoni-Duna	Földrajz: 7: 35
Mosoni-síkság	Földrajz: 7: 33, 37
Mosonmagyaróvár	Történelem: 7: 217; 12: 30, 56
Mostar	Földrajz: 8: 129
Mostyn	Földrajz: 10: 21
Moszkva	Földrajz: 8: 122, 123, 139, 189; 9: 24, 153; 10: 41, 75, 124; Irodalom: 11: 36, 41, 53, 58; 12: 24; Történelem: 7: 58, 115, 134, 138, 141, 182, 194; 8: 11, 13, 20, 33, 46, 55; 9: 85; 10: 85, 154; 11: 118, 148, 203, 207, 210, 215, 266, 267; 12: 24, 38, 51, 61, 80, 86, 92, 93, 95, 100, 103, 115, 116, 140, 164
Moszkva tér	Történelem: 12: 55

Moszul	Történelem: 8: 178; 12: 144, 151
Motihari	Irodalom: 8: 197
Mount McKinley	Földrajz: 8: 152
Mount Pelée	Földrajz: 8: 159
Mount St. Helens	Földrajz: 8: 159, 166, 168; 9: 35
Mozambik	Történelem: 7: 16; 11: 66
Mozsor	Történelem: 8: 77
Mt. Denali	Földrajz: 8: 168
Mt. Everest	Földrajz: 8: 172
Műegyetem	Irodalom: 12: 189; Történelem: 8: 14, 69
Muhi	Történelem: 9: 138, 139, 142
Mükalé	Történelem: 9: 20
Mukden	Történelem: 8: 168, 171
Mükéné	Történelem: 9: 22
Mülheim	Földrajz: 7: 106
Mumbai	Földrajz: 8: 175, 182, 206; 9: 22, 152, 153; 10: 41; Történelem: 8: 165
München	Földrajz: 7: 106; 10: 41, 75, 76, 77, 124; Irodalom: 12: 34, 35, 36, 242; Történelem: 7: 103, 183; 8: 147; 10: 154; 11: 210, 216; 12: 55
Munkács	Földrajz: 7: 98, 108; Irodalom: 12: 219, 233; Történelem: 7: 71, 76; 8: 84; 10: 44, 53, 57, 58, 106; 11: 121, 126, 128, 218, 246; 12: 6, 17
Münster	Történelem: 10: 32
Mura	Földrajz: 7: 30, 103; Irodalom: 9: 49
Muraköz	Történelem: 7: 83
Muravidék	Földrajz: 7: 103; Történelem: 7: 83
Murmanszk	Földrajz: 8: 121, 122, 123
Murray	Földrajz: 8: 150
Műszaki Egyetem	Történelem: 8: 13; 12: 44
Müszia	Történelem: 9: 14, 20
Művész Színház	Irodalom: 11: 53; 12: 24
Művészetek Palotája	Földrajz: 7: 59
Művészeti Színház	Irodalom: 11: 58
Múzeum körút	Irodalom: 10: 152
Náblusz	Történelem: 8: 179; 12: 89
Nagaszaki	Történelem: 7: 145, 167; 11: 217, 239
Nagy Britania	Történelem: 7: 10
Nagy Britannia	Történelem: 10: 112
Nagy Medve	Földrajz: 8: 152
Nagy Reneszánsz-gát	Földrajz: 8: 145
Nagy Romlás	Irodalom: 8: 160, 161, 163, 167, 169; 12: 218
Nagy Sándor szobra	Történelem: 9: 31
Nagy Trianon palota	Történelem: 7: 83
Nagy-Artézi-medence	Földrajz: 8: 150, 154; 9: 77
Nagy-Britania	Földrajz: 8: 132
Nagy-Britannia	Földrajz: 10: 21, 24; Történelem: 7: 14, 16, 17, 18, 19, 22, 26, 56, 58, 59, 63, 79, 80, 90, 91, 102, 103, 117, 130, 134, 135, 136, 137, 139, 140, 141, 143, 145, 157, 163, 165, 166, 167, 171, 176, 177, 179, 181, 183, 191; 8:

	37, 111, 119, 121, 122, 123, 132, 137, 138, 145, 162, 163, 170, 178; 10: 70, 71, 84, 85, 87, 116, 117, 118, 122, 127, 154; 11: 6, 10, 13, 16, 17, 24, 55, 67, 70, 73, 78, 79, 81, 86, 131, 132, 136, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 208, 209, 210, 215, 221, 224, 225, 230, 241, 243, 260, 261, 263; 12: 19, 72, 81, 134, 174, 175, 180, 181
Nagy-gát	Földrajz: 8: 145
Nagy-korallzátony	Földrajz: 8: 150, 154
Nagy-Küküllő	Irodalom: 8: 139, 160
Nagy-medence	Földrajz: 9: 109
Nagy-Mohos	Földrajz: 9: 81
Nagy-Rabszolga-tó	Földrajz: 9: 80
Nagy-tavak	Földrajz: 8: 159, 163; 9: 80
Nagy-tavak vidéke	Földrajz: 8: 163
Nagy-Trianon kastély	Történelem: 11: 101
Nagy-Trianon palota	Irodalom: 12: 226
Nagy-Vízválasztó-hegység	Földrajz: 8: 150, 154; 9: 116
Nagyabony	Földrajz: 7: 48
Nagybánya	Irodalom: 12: 187, 229, 233; Történelem: 9: 149; 10: 55
Nagybecsker	Történelem: 7: 118
Nagyberezna	Történelem: 8: 84
Nagyboldogasszony-templom	Történelem: 8: 198, 199
Nagyenyed	Irodalom: 7: 93, 160, 178, 196; 8: 47, 152; 12: 85, 217; Történelem: 8: 88, 200; 11: 120
Nagyenyedi kollégium	Irodalom: 7: 163, 178, 179
Nagyfa	Történelem: 12: 30
Nagygalambfalva	Irodalom: 8: 139; 12: 208
Nagykanizsa	Földrajz: 7: 39, 65; 10: 59, 62; Történelem: 10: 163; 11: 246; 12: 6
Nagykároly	Irodalom: 7: 112, 122; 8: 10, 11; 11: 171; Történelem: 10: 132; 12: 17
Nagykárolyi vármegye-háza	Irodalom: 7: 112
Nagykőrös	Irodalom: 7: 134, 135, 136, 141, 144; 11: 76, 80, 83; Történelem: 10: 167
Nagykörút	Irodalom: 8: 39; Történelem: 7: 45; 12: 47, 49
Nagykunság	Földrajz: 7: 32, 33; Történelem: 7: 78, 217
Nagymaros	Történelem: 12: 114
Nagymogul Birodalom	Történelem: 8: 162
Nagysalló	Történelem: 10: 167, 169
Nagyszalonta	Irodalom: 7: 134, 135, 136, 137, 149; 10: 214; 11: 65, 66, 75; 12: 229; Történelem: 12: 17
Nagyszeben	Földrajz: 7: 28; Irodalom: 8: 71; Történelem: 9: 149; 10: 23, 165, 166, 169; 11: 42
Nagyszelmenc	Történelem: 8: 79
Nagyszentmiklós	Történelem: 9: 119
Nagyszőlős	Történelem: 8: 84
Nagyszombat	Földrajz: 10: 80; Irodalom: 7: 69, 77; 10: 53, 106; Történelem: 8: 200; 9: 140; 10: 27

Nagytétény	Földrajz: 10: 59
Nagyvárad	Földrajz: 7: 28, 98; 10: 48; Irodalom: 7: 32, 98; 8: 10, 11, 15, 35; 10: 52; 11: 171, 177, 243; 12: 93, 227, 229, 233; Történelem: 7: 47; 8: 201; 10: 106, 165, 166, 169; 11: 23, 46, 49, 57, 218, 220; 12: 17
Nairobi	Földrajz: 10: 44, 99
Naivasha	Földrajz: 10: 117
Naivashai-tó	Földrajz: 10: 117
Nakonxipán	Irodalom: 11: 256
Namíb-sivatag	Földrajz: 8: 145
Namíbia	Földrajz: 9: 148; 10: 99, 100, 114; Történelem: 11: 69
Nándorfehérvár	Földrajz: 7: 101; Történelem: 8: 102; 9: 152, 153; 10: 37, 58
Nanking	Földrajz: 10: 27, 89, 90; Történelem: 8: 168, 171
Nantes	Történelem: 7: 166; 9: 103; 10: 19, 26, 29, 31, 81
Nap	Földrajz: 7: 9; Irodalom: 8: 136
Nap-piramis	Történelem: 10: 8
Napoca	Történelem: 9: 43
Nápoly	Földrajz: 8: 127, 139; 9: 28; 10: 75, 76, 124; Irodalom: 7: 24, 77, 132; 9: 125; 12: 157; Történelem: 7: 11; 8: 197; 9: 82, 89, 103; 10: 74, 154; 11: 111
Nápolyi Királyság	Történelem: 8: 197; 9: 82, 146, 147, 150; 10: 19, 26, 74
Narev	Történelem: 11: 202
Narjan-Mar	Földrajz: 7: 81
Narva	Történelem: 10: 76
Narvik	Földrajz: 8: 115; Történelem: 11: 202
Nasszer-tó	Földrajz: 9: 80
Naukratisz	Történelem: 9: 22
Navarrai Királyság	Történelem: 9: 82
Naxosz	Történelem: 9: 14
Názáret	Irodalom: 9: 84; Történelem: 9: 55, 57
Nazca-lemez	Földrajz: 9: 31
NDK	Földrajz: 7: 104; 10: 82; Történelem: 7: 183, 184, 185, 194; 8: 37, 49, 50; 12: 80, 81, 86, 98, 101, 102
Neapolisz	Történelem: 9: 28
Nebraska	Történelem: 8: 152; 11: 8
Nedec	Irodalom: 11: 123, 125, 127, 128
Nedelice	Történelem: 10: 23
Nedzsd	Történelem: 8: 178
Nefelejcs utca	Irodalom: 11: 254
Negev-sivatag	Történelem: 8: 179
Nemea	Történelem: 9: 26
Nemesdomb	Irodalom: 7: 190, 194, 195
Német	Földrajz: 9: 155
Német Birodalom	Történelem: 7: 11, 103, 104, 159; 10: 56; 11: 73, 79, 80, 94, 203, 218, 219
Német Császárság	Történelem: 7: 12; 11: 7, 70, 102
Német Délnyugat-Afrika	Történelem: 11: 66, 69

Német Demokratikus Köztársaság	Történelem: 7: 184; 12: 69
Német Kelet-Afrika	Történelem: 7: 16
Német Lovagrend	Történelem: 9: 82, 89, 102, 139, 147
Német Szövetségi Köztársaság	Földrajz: 10: 28; Történelem: 7: 184; 8: 125, 135, 148
Német-Kelet-Afrika	Történelem: 11: 66
Német-középhegység	Földrajz: 7: 95, 105; 9: 116
Német-római Birodalom	Irodalom: 8: 114; Történelem: 9: 82, 89, 144, 147, 149, 150, 152; 10: 19, 26, 28, 32, 75, 93, 97
Német-Római Császárság	Történelem: 8: 177, 197; 9: 70, 75, 102, 125, 128, 129, 133; 10: 126, 136
Németalföld	Történelem: 10: 29, 96
Németalföldi Királyság	Történelem: 10: 112
Némethon	Irodalom: 8: 26
Németkeresztúr	Történelem: 10: 23
Németország	Földrajz: 7: 60, 87, 89, 95, 104, 105, 106, 107, 110, 111; 8: 126, 136, 218, 222; 9: 113, 151; 10: 11, 21, 23, 25, 30, 40, 48, 75, 76, 82, 89, 110, 116, 120, 123, 129; Irodalom: 8: 80, 146; 10: 173; 12: 11, 130, 156; Történelem: 7: 14, 16, 17, 18, 19, 22, 26, 56, 57, 58, 59, 63, 79, 80, 81, 90, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 114, 117, 119, 130, 134, 135, 136, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 149, 150, 154, 155, 163, 165, 166, 171, 176, 178, 180, 183, 184, 203, 204; 8: 7, 50, 90, 119, 135, 143, 147, 148, 170, 172, 190, 195, 203; 10: 11, 121, 126; 11: 5, 7, 10, 11, 17, 20, 54, 55, 67, 71, 72, 74, 78, 79, 82, 83, 86, 88, 95, 102, 107, 109, 135, 136, 189, 191, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 209, 210, 213, 216, 218, 220, 221, 224, 225, 227, 228, 229, 230, 231, 241, 246, 248, 264, 265, 270; 12: 6, 7, 11, 80, 102, 108, 130, 142, 174, 178, 180
Németújvár	Történelem: 10: 23
Nemzet Múzeum	Történelem: 10: 125
Nemzeti Kaszinó	Történelem: 7: 36; 10: 140
Nemzeti Múzeum	Földrajz: 7: 59; Irodalom: 7: 87, 132; Történelem: 10: 130, 158; 12: 159
Nemzeti Színház	Földrajz: 7: 59; Irodalom: 7: 132; 11: 55, 156, 166, 167, 250; 12: 57, 201; Történelem: 10: 158
Nemzetközi Bíróság	Földrajz: 8: 137
Nepál	Földrajz: 10: 30, 42; Történelem: 8: 162, 164
Népliget	Történelem: 7: 39
Népszínház	Irodalom: 11: 50, 101
Neuengamme	Történelem: 11: 230
Neuilly	Történelem: 11: 135
Neusidler See	Földrajz: 7: 73
Néva	Irodalom: 11: 22, 24
Nevada	Történelem: 8: 152; 11: 8
New Hampshire	Történelem: 8: 150, 152; 10: 70; 11: 8
New Haven	Földrajz: 9: 132
New Jersey	Történelem: 8: 150; 11: 8
New Orleans	Földrajz: 8: 162, 163, 166; 9: 22, 24, 83, 84, 155; 10: 95, 97; Történelem: 8: 152; 11: 8

New York	Földrajz: 8: 163, 166, 206; 9: 22, 24, 57, 119, 132, 153; 10: 41, 74, 94, 95, 123, 135; Történelem: 7: 33, 91, 97, 187, 192; 8: 150, 152, 157, 196; 10: 70, 119, 121, 124; 11: 8, 24; 12: 84, 113, 136
New York City	Földrajz: 9: 132
New York palota	Irodalom: 12: 209
New York-i Értéktőzsde	Földrajz: 8: 162
New York-i tőzsde	Történelem: 7: 97
Newark	Földrajz: 9: 132
Newcastle	Földrajz: 10: 75
Nha Trang	Történelem: 12: 87
Niagara-vízesés	Földrajz: 8: 159
Nicaragua	Földrajz: 10: 30; Történelem: 11: 68
Nicea	Történelem: 9: 58
Niger	Földrajz: 8: 145; 9: 98; 10: 30, 99; Történelem: 11: 66
Nigéria	Földrajz: 8: 145, 146, 148; 9: 137, 148, 150, 151, 155; 10: 30, 98, 99, 118; Történelem: 7: 16; 11: 66
Nijmegen	Földrajz: 10: 76
Nikaia	Történelem: 9: 147
Nikápoly	Történelem: 9: 150, 152, 153
Nikla	Irodalom: 7: 100, 101; 10: 130, 131
Nikolajev	Történelem: 11: 225
Nílus	Földrajz: 7: 9; 8: 145, 146, 195; 9: 73, 102; Irodalom: 8: 201; 9: 75; Történelem: 8: 177, 189; 9: 12, 25, 44; 11: 66, 71
Nílus-delta	Földrajz: 9: 10
Ninive	Irodalom: 9: 77; 11: 214
Nis	Történelem: 9: 153
Nizza	Földrajz: 10: 76; Történelem: 10: 81
Nógrád	Földrajz: 7: 72; Történelem: 8: 94; 10: 37, 42
Nógrád megye	Irodalom: 7: 198; 11: 95, 113; Történelem: 12: 60
Nógrád vármegye	Földrajz: 7: 77; Irodalom: 7: 200
Nógrádi-medence	Földrajz: 7: 41
Norcium	Történelem: 9: 33, 36
Normandia	Földrajz: 7: 91; Történelem: 7: 143, 171; 9: 86, 122; 10: 81; 11: 213, 240, 258
Norvég Királyság	Történelem: 9: 82, 89; 10: 19, 26
Norvég-tenger	Történelem: 11: 202
Norvégia	Földrajz: 7: 78, 87, 88; 8: 116, 117, 118, 119, 138, 153, 200; 9: 75, 155; 10: 30, 130; Történelem: 7: 58, 80, 134, 136, 179, 181; 8: 125, 190; 11: 102, 202, 204, 261, 264, 270; 12: 141
Norvéiga	Történelem: 8: 137
Nosovice	Földrajz: 10: 80
Noszvaji templom	Irodalom: 7: 207
Notre Dame	Irodalom: 7: 18; 10: 172; Történelem: 9: 77, 93, 94
Notting Hill	Történelem: 8: 111
November 7. tér	Történelem: 8: 58
Novgorod	Történelem: 9: 85, 103; 10: 76

Novgorodi Fejedelemség	Történelem: 9: 82
Novo Mesto	Földrajz: 10: 80
Novohrad	Földrajz: 7: 72
Novoszibirszk	Földrajz: 9: 24
Nowa Huta	Földrajz: 7: 97, 111
NSZK	Földrajz: 7: 87, 104; 10: 82; Történelem: 7: 184, 185, 194; 8: 37, 40, 135, 196; 11: 261; 12: 72, 80, 81, 83, 90, 101, 102, 110, 112, 130, 146, 173
Nürnberg	Irodalom: 7: 36; 10: 20; Történelem: 7: 134, 153, 183; 9: 103; 10: 32; 11: 242
Nyárád	Történelem: 10: 37
Nyárádtő	Történelem: 11: 220
Nyaszaföld	Történelem: 11: 66
Nyék	Irodalom: 10: 189
Nyékládháza	Földrajz: 7: 20
Nyergesújfalu	Irodalom: 12: 102
Nyihahák országa	Irodalom: 10: 92
Nyíregyháza	Földrajz: 7: 20, 21, 57, 65, 77; 10: 8, 59; Irodalom: 8: 58; 11: 252; Történelem: 7: 71, 76; 10: 132; 11: 126, 128, 218, 246; 12: 6, 17
Nyíregyházi Állatpark	Földrajz: 7: 35
Nyírség	Földrajz: 7: 32, 33, 47; 9: 40
Nyitra	Történelem: 9: 125, 128, 130, 139; 10: 47, 106
Nyizsnyij Novgorod	Földrajz: 8: 123; 10: 75
Nyizsnyij-Novgorod	Történelem: 10: 76
Nymburk	Irodalom: 12: 66
Nyugat Európa	Történelem: 9: 79
Nyugat-Afrika	Földrajz: 10: 14, 99
Nyugat-ázsiai-ősföld	Földrajz: 8: 150, 154
Nyugat-Balkán	Földrajz: 8: 128
Nyugat-Berlin	Történelem: 7: 183, 184, 194; 11: 216, 259; 12: 80, 81, 100, 101
Nyugat-Dunántúl	Földrajz: 7: 71, 74, 75, 77; 10: 60, 62, 64, 65, 66, 69
Nyugat-Európa	Földrajz: 7: 55, 85, 88, 89, 90; 8: 114, 129, 130, 131, 141; 9: 67, 107, 123, 132; 10: 14, 17, 36, 116, 125, 130; Irodalom: 8: 80; 9: 118; 10: 106, 178; 11: 169, 170; 12: 85, 147; Történelem: 7: 138, 180, 182; 8: 27, 30, 34, 39, 60, 143, 145, 146, 149; 9: 8, 68, 70, 81, 123, 134, 149; 10: 13, 16, 116, 123, 155; 11: 17, 37, 54, 88, 220, 260; 12: 33, 83, 84, 85, 90, 95, 148
Nyugat-Galícia	Történelem: 11: 136
Nyugat-Kína	Földrajz: 8: 180
Nyugat-Közép-Európa	Földrajz: 7: 89
Nyugat-Németország	Történelem: 8: 24; 12: 59
Nyugat-Pakisztán	Történelem: 8: 164
Nyugat-Pannónia	Történelem: 9: 119
Nyugat-Poroszország	Történelem: 11: 136
Nyugat-Szahara	Földrajz: 10: 99
Nyugat-Szibéria	Történelem: 7: 94
Nyugat-Szibériai-alföld	Földrajz: 8: 172
Nyugat-Virginia	Történelem: 8: 152

Nyugati Frank Birodalom	Történelem: 9: 122
Nyugati Gót Királyság	Történelem: 9: 67
Nyugati pályaudvar	Történelem: 7: 39, 86; 8: 80; 10: 142; 11: 60, 251; 12: 45, 54
Nyugati-Alpok	Földrajz: 7: 102
Nyugati-Fríz-szk.	Földrajz: 9: 142
Nyugatrómai Birodalom	Irodalom: 7: 6; 9: 90; 12: 50, 51; Történelem: 9: 67, 70
Ob	Földrajz: 8: 173; 9: 111
Oberhausen	Földrajz: 7: 106
Óbuda	Irodalom: 7: 232, 236; 10: 12; Történelem: 7: 36; 9: 42, 82, 89, 139; 10: 141; 11: 60, 61, 237, 251
Óbudai Hajógyár	Történelem: 7: 36
Óceánia	Földrajz: 8: 151; 9: 152; 10: 30, 98, 113, 116; Irodalom: 12: 250, 251; Történelem: 12: 147
Öcsöd	Irodalom: 8: 48, 49, 50; 12: 102
Odera	Földrajz: 7: 97; 8: 115; 10: 78; Történelem: 7: 102, 179, 181; 9: 139, 147; 11: 73, 79, 80, 94, 109, 135
Odessza	Földrajz: 7: 91, 99; 10: 124; Történelem: 11: 69, 148
Ófalu	Történelem: 11: 60, 251
Ogügié	Irodalom: 10: 247
Ogyessza	Történelem: 10: 121
Ohio	Történelem: 8: 152; 10: 70
Ohridi-tó	Földrajz: 9: 80
Ojos del Salado	Földrajz: 8: 159
Ökocentrum	Földrajz: 10: 68
Ökörmező	Történelem: 8: 84
Oktogon	Történelem: 12: 49
Oláhország	Irodalom: 12: 228
Olasz Királyság	Történelem: 11: 73, 91, 94
Olasz Szomália	Történelem: 11: 66
Olaszhon	Irodalom: 8: 26
Olaszország	Földrajz: 7: 78, 87, 100; 8: 125, 126, 127, 139, 140; 9: 113, 128, 131, 151, 155; 10: 14, 23, 28, 48, 76, 77, 82, 83, 89, 104, 116, 129; Irodalom: 7: 213; 9: 104; 10: 177, 182; 11: 218; 12: 12, 13, 147, 157, 233; Történelem: 7: 11, 16, 22, 58, 60, 61, 79, 81, 83, 84, 90, 98, 99, 102, 103, 104, 117, 130, 134, 137, 140, 141, 142, 154, 157, 166, 171, 179, 181; 8: 41, 119, 125, 135, 137, 170, 190; 11: 6, 10, 11, 17, 44, 67, 71, 80, 86, 94, 100, 102, 112, 131, 132, 191, 196, 200, 202, 204, 205, 206, 207, 209, 210, 212, 216, 218, 221, 225, 228, 230, 242, 261, 264, 270; 12: 136, 146, 173, 174
Olbia	Történelem: 9: 22
Old Trafford	Földrajz: 8: 133
Olese	Történelem: 9: 103
Olim	Történelem: 11: 227
Olmütz	Irodalom: 12: 188; Történelem: 8: 144; 9: 139
Olt	Történelem: 9: 153
Olümpia	Történelem: 9: 14, 26, 44, 47
Olümposz	Irodalom: 9: 28, 29, 30; Történelem: 9: 47, 48

Olympiaberg	Történelem: 8: 147
Omán	Földrajz: 8: 185; 10: 29, 92; Történelem: 8: 180, 181
Ónod	Irodalom: 8: 72; Történelem: 10: 91, 93
Ontairo-tó	Történelem: 10: 70; 11: 8
Ontario-tó	Földrajz: 8: 159
Operaház	Földrajz: 7: 59; Történelem: 11: 61
Oradour	Történelem: 11: 240
Orange	Történelem: 10: 19, 26; 11: 66
Öreg híd	Földrajz: 8: 129; 10: 80
Öreg-tó	Földrajz: 7: 35
Oregon	Történelem: 8: 152; 11: 8
Orleans	Történelem: 11: 210
Ormánság	Földrajz: 7: 46
Örmény-magasföld	Történelem: 8: 178; 9: 9
Örményország	Történelem: 8: 54, 55; 11: 148; 12: 102, 144, 153
Ormospuszta	Történelem: 7: 217; 12: 30
Orosháza	Földrajz: 10: 60
Orosz Birodalom	Történelem: 7: 61; 8: 145, 202; 10: 76, 112, 154; 11: 73, 75, 76, 79, 80, 92, 102
Orosz Cárság	Történelem: 10: 19, 26
Orosz Fejedelemségek	Történelem: 9: 89, 102, 139, 150
Oroszország	Földrajz: 7: 89, 99, 107; 8: 120, 122, 123, 139, 177, 179; 9: 24, 67, 75, 151; 10: 17, 23, 30, 89, 91, 102, 103, 110, 116; Irodalom: 7: 184; 10: 167, 176, 178, 182; 11: 36, 40; 12: 12, 13; Történelem: 7: 7, 13, 16, 17, 18, 56, 57, 58, 59, 63, 64, 65, 74, 87, 90, 92, 96, 135, 138, 166, 177; 8: 55, 125, 137, 143, 146, 170, 171, 177, 178, 190; 9: 114; 10: 58, 87, 93, 97, 106, 113, 134; 11: 12, 18, 55, 67, 69, 70, 71, 72, 75, 78, 79, 82, 86, 92, 94, 102, 104, 106, 112, 123, 203, 215, 224, 226, 263; 12: 102, 103, 104, 130, 136, 140, 141, 142, 153, 164
Orsa	Irodalom: 7: 194
Őrség	Földrajz: 7: 38, 68
Őrségi Nemzeti Park	Földrajz: 7: 73
Orsova	Történelem: 9: 153; 10: 58
Országáz	Irodalom: 8: 6
Országház	Földrajz: 7: 58, 59; 10: 63; Történelem: 8: 13, 14; 12: 47, 116, 117, 159
Országos Széchenyi Könyvtár	Irodalom: 7: 5, 9
Orthez	Történelem: 10: 19, 26
Őrvidék	Földrajz: 7: 45, 103; Irodalom: 8: 119; Történelem: 7: 83; 8: 95
Orvosi kar	Történelem: 10: 158
Osaka	Földrajz: 9: 153
Oslo	Földrajz: 8: 115; 9: 8; 10: 75, 124; Történelem: 7: 134; 11: 202; 12: 153
Osnabrück	Történelem: 10: 32
Ostffyasszonyfa	Irodalom: 7: 122, 123; 10: 213
Ostrava	Földrajz: 7: 97, 111; 10: 80
Oszaka	Földrajz: 8: 178; 10: 85, 87

Oszétia	Történelem: 12: 153
Oszmán Birodalom	Irodalom: 11: 165; Történelem: 7: 13, 16, 59, 81, 178; 8: 145, 176, 177, 178, 180, 182, 190; 9: 150, 151, 152, 153; 10: 6, 7, 19, 22, 23, 26, 36, 37, 39, 42, 47, 57, 58, 74, 76, 85, 91, 96, 106, 108, 112, 127, 134, 154, 165, 169, 170, 172; 11: 6, 12, 23, 66, 68, 73, 74, 75, 76, 80, 81, 83, 94, 102, 108, 109
Oszmán Szultánság	Történelem: 9: 82, 147, 150
Oszmán-Török Birodalom	Történelem: 7: 58
Osztrák Császárság	Irodalom: 7: 122, 136, 155, 199, 215; Történelem: 7: 32, 41; 8: 202; 10: 85, 165, 169; 11: 23, 39, 49
Osztrák örökös tartományok	Irodalom: 7: 103, 115
Osztrák-Magyar Monarchia	Földrajz: 9: 22; Irodalom: 11: 64, 164; Történelem: 7: 11, 13, 18, 41, 46, 52, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 67, 68, 73, 81, 84, 87, 90; 8: 88, 170, 202, 203, 204; 11: 10, 11, 14, 21, 28, 29, 30, 34, 37, 39, 49, 55, 64, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 83, 86, 87, 90, 91, 93, 94, 95, 102, 113, 115, 120, 136
Osztrák-Németalföld	Történelem: 10: 75, 81, 108
Osztrogozsszk	Történelem: 11: 226
Otrantói-szoros	Történelem: 7: 108; 11: 96
Ottawa	Földrajz: 8: 163, 166, 168; 10: 95
Ouagadougou	Földrajz: 7: 11
Óvár	Történelem: 10: 23
Óváros	Történelem: 10: 43
Ovetari kápolna	Irodalom: 9: 123
Oxford	Irodalom: 7: 12; 10: 32; Történelem: 9: 89
Ozaly	Irodalom: 7: 77
Ózd	Földrajz: 10: 70; Történelem: 8: 38; 12: 128
Ozora	Történelem: 10: 163
Pacifikus-lemez	Földrajz: 9: 31
Padova	Irodalom: 7: 12; 9: 119, 123; 10: 20; Történelem: 9: 89; 11: 120
Pahn Thiet	Történelem: 12: 87
Pakisztán	Földrajz: 8: 132, 177, 182; 9: 151, 155; 10: 30, 92; Történelem: 8: 160, 165; 12: 140, 144, 153
Pákozd	Történelem: 10: 163, 174; 11: 22
Paks	Földrajz: 7: 35, 62; 10: 62
Palais-Royal	Irodalom: 10: 78, 80
Palatinus-domb	Történelem: 9: 29, 40
Palau	Földrajz: 10: 127
Palazzo Schifanoia	Irodalom: 7: 37
Palermo	Földrajz: 10: 76, 124; Irodalom: 7: 132; Történelem: 9: 103; 10: 154
Palesztina	Történelem: 8: 178, 179; 9: 54, 60, 72; 11: 108
Pálhalma	Történelem: 7: 217; 12: 30
Pallag	Irodalom: 12: 160
Pallavicini-kastély	Történelem: 11: 220
Pálma-sziget	Földrajz: 8: 184
Palócföld	Irodalom: 11: 113, 114

Palota	Történelem: 10: 37
Palotaszálló	Földrajz: 10: 61; Irodalom: 12: 115
Palsztina	Történelem: 7: 178; 11: 210, 231
Panama	Földrajz: 10: 23, 42
Panama-csatorna	Földrajz: 8: 158; Történelem: 7: 20; 11: 68
Panamai-földsoroz	Földrajz: 8: 158
Pangea	Földrajz: 9: 114, 115
Panmindzson	Történelem: 7: 186
Pannon-tenger Múzeum	Földrajz: 7: 25
Pannonhalma	Földrajz: 9: 135; Irodalom: 7: 16; Történelem: 9: 139, 142; 10: 23
Pannonhalmi apátság	Irodalom: 7: 16
Pannonhalmi Bencés Fő-apátság	Földrajz: 7: 73
Pannónia	Irodalom: 7: 19, 31, 32, 39, 72, 107; 9: 20, 120, 121, 122, 123; Történelem: 9: 33, 34, 36, 40, 42, 44, 62, 64, 65, 119, 135
Pápa	Földrajz: 7: 35; Irodalom: 7: 22, 123, 155; 8: 137; 12: 147, 204; Történelem: 8: 200; 10: 19, 23, 26; 12: 43
Pápai Állam	Történelem: 7: 11; 9: 69, 82, 84, 89, 147; 10: 19, 26, 74, 96, 112; 11: 6
Pápai Református Kollégium	Irodalom: 7: 154; 8: 144
Pápua Új-Guinea	Földrajz: 9: 148; 10: 118
Paradicsom	Irodalom: 9: 70, 71, 94, 104, 105; 10: 95; 11: 99; 12: 32, 64
Paraguay	Földrajz: 10: 28
Parajd	Földrajz: 7: 47; Irodalom: 8: 47; 12: 85
Parajdi sóbánya	Földrajz: 7: 47
Parana	Földrajz: 8: 159, 167
Paraná-alföld	Földrajz: 8: 158
Páris	Történelem: 9: 91
Párizs	Földrajz: 8: 134, 135, 141; 9: 24, 83, 132, 153; 10: 41, 75, 76, 77, 124, 135; Irodalom: 7: 12, 18, 124; 8: 10, 11, 13, 15, 48, 49, 157, 191, 197; 9: 108, 109; 10: 29, 65, 78, 94, 171, 172, 173, 177; 11: 20, 33, 35, 98, 100, 106, 144, 148, 171, 173, 174, 177, 186; 12: 11, 15, 17, 20, 55, 61, 99, 102, 160, 250; Történelem: 7: 12, 58, 72, 79, 90, 103, 118, 127, 134, 136, 141, 178, 193; 8: 86, 107, 145, 197, 203; 9: 77, 82, 89, 94, 103; 10: 6, 19, 26, 29, 32, 34, 78, 79, 81, 85, 86, 87, 121, 154; 11: 6, 55, 79, 80, 95, 103, 109, 131, 187, 202, 204, 210, 230; 12: 6, 85, 135, 180
Párizsi-medence	Földrajz: 9: 77
Párkány	Történelem: 8: 83; 10: 47, 57
Parlament	Irodalom: 7: 199; Történelem: 8: 14, 17, 53; 11: 117, 125; 12: 45, 46, 47
Parthenón	Történelem: 8: 120; 9: 23
Parthus Birodalom	Történelem: 9: 33, 36
Parti-hegység	Földrajz: 9: 109
Partium	Földrajz: 7: 89, 98, 99, 111; Irodalom: 11: 171; 12: 187; Történelem: 7: 83; 8: 73; 10: 166; 12: 17
Passau	Földrajz: 9: 83
Patmosz	Irodalom: 9: 87

Pátra	Földrajz: 10: 124
Páty	Történelem: 7: 169
Pázmány Egyetem	Irodalom: 12: 141
Pázmány Péter Tudosmányegyetem	Irodalom: 8: 188; 11: 193; 12: 177, 204
Pearl Harbor	Történelem: 7: 140, 141, 144; 11: 208, 209, 258
Pécs	Földrajz: 7: 21, 28, 39, 48, 68, 73, 77; 10: 48, 62, 64; Irodalom: 7: 32; 8: 25, 137; 9: 119, 120; 11: 193; 12: 147, 233; Történelem: 7: 47, 71, 76, 122, 150; 8: 130, 131; 9: 42, 89, 125, 128, 133; 10: 35, 37, 42, 47, 58, 106, 163, 169; 11: 39, 49, 57, 120, 121, 126, 128, 186, 218, 235, 246; 12: 6, 17, 55
Pecszerszka Lavra	Történelem: 9: 86
Peging	Földrajz: 8: 180
Peking	Földrajz: 8: 180, 189; 9: 22, 24, 132, 153; 10: 88, 89, 90, 91, 120; Történelem: 8: 167, 168, 171, 183; 12: 104
Peloponnészosz	Történelem: 9: 15, 17, 20
Pelsőc	Irodalom: 7: 225
Pennine	Földrajz: 8: 130, 133
Pennsylvania	Történelem: 8: 150, 152; 10: 70
Pentagon	Történelem: 12: 136
Perecseny	Történelem: 8: 84
Pergamon	Történelem: 9: 26
Perszepolisz	Történelem: 9: 25
Perth	Földrajz: 8: 151
Peru	Földrajz: 8: 160; 9: 75; 10: 96, 114, 125; Történelem: 7: 16, 187; 10: 8; 11: 69
Perugia	Irodalom: 9: 92
Perzsa	Történelem: 10: 40
Perzsa Birodalom	Történelem: 9: 17, 24
Perzsa-öböl	Földrajz: 8: 173, 176, 184, 185, 188; 10: 93; Történelem: 8: 177, 182; 9: 9, 25; 11: 108; 12: 92
Perzsia	Irodalom: 12: 217, 221; Történelem: 7: 16; 8: 162, 177, 178; 9: 115, 116, 138; 11: 68, 99
Pest	Földrajz: 7: 74, 75, 76; 10: 60, 63, 65, 66, 69; Irodalom: 7: 98, 102, 114, 122, 123, 129, 131, 132, 136, 194, 198, 199, 211, 217; 8: 10, 39; 10: 12, 139, 141, 154, 186, 188, 189, 213, 233, 237; 11: 66, 95, 96, 113, 129, 140, 171; 12: 17, 102, 130, 238, 241; Történelem: 7: 36; 8: 94; 9: 125, 128; 10: 37, 44, 47, 53, 106, 140, 141, 142, 147, 149, 153, 154, 158, 161, 163, 167, 172; 11: 6, 23, 50, 55, 60, 61, 193, 251; 12: 49
Pest megye	Földrajz: 10: 54
Pest vármegye	Földrajz: 7: 77; 10: 60, 70
Pest-Buda	Irodalom: 7: 103, 115, 122, 136, 155, 199, 215; Történelem: 7: 32, 36; 8: 87; 10: 141, 142, 152, 158, 159, 163, 170
Pesthidegkút	Történelem: 11: 60, 251
Pesti Egyetem	Irodalom: 10: 249
Pesti Magyar színház	Irodalom: 7: 90; 10: 152, 160, 186, 187, 249; Történelem: 10: 130
Pesti Német Színház	Irodalom: 10: 152, 249

Pesti városháza	Történelem: 10: 158
Pesti-síkság	Földrajz: 7: 58
Pestszentlőrinc	Történelem: 11: 60, 251
Pestújhely	Történelem: 11: 60, 251
Péterffy Sándor utcai kórház	Történelem: 12: 45, 54
Péterfy Sándor utcai kórház	Történelem: 8: 14
Pétevár	Irodalom: 11: 22, 23, 25, 36, 37, 39; Történelem: 7: 58; 11: 72, 78, 103
Pétevár	Történelem: 10: 37, 169
Pétfürdő	Földrajz: 7: 65
Petőfi Színház	Irodalom: 7: 55; 11: 48; 12: 54
Petőfi-emlékház	Irodalom: 10: 220
Petőfi-szobor	Irodalom: 10: 221; Történelem: 8: 13, 69
Petronas-ikertornyok	Földrajz: 10: 86
Petropavlovsk-Kamcsatszkij	Földrajz: 8: 122
Pharszolosz	Történelem: 9: 32
Phenjan	Történelem: 7: 186
Philadelphia	Földrajz: 9: 132; Történelem: 8: 152; 10: 70, 72
Philippi	Történelem: 9: 35
Phlegethon	Irodalom: 9: 106
Phnom Penh	Történelem: 12: 87
Phu Cat	Történelem: 12: 87
Piac tér	Földrajz: 10: 64
Piac utca	Irodalom: 8: 135
Piarista Gimnázium	Irodalom: 8: 188; 10: 154
Piave	Történelem: 11: 94
Piemont	Történelem: 11: 111
Pilis	Földrajz: 7: 41; Történelem: 7: 217; 12: 30
Pilsudski tér	Történelem: 12: 99
Pilvax kávéház	Irodalom: 7: 132, 133; Történelem: 10: 158
Pince-hegy	Földrajz: 9: 8
Piquette Avenue	Történelem: 8: 191
Pireneusok	Földrajz: 8: 124; 9: 116; Történelem: 9: 31
Pirenneusi-félsziget	Földrajz: 7: 88; 8: 124
Pirenneusok	Földrajz: 8: 130
Pireusz	Földrajz: 9: 75
Pirot	Történelem: 9: 153
Pisa	Történelem: 9: 103
Piski	Történelem: 10: 165, 166
Pitesti	Földrajz: 10: 80
Pittsburgh	Földrajz: 10: 95
Plaszow	Történelem: 11: 230
Plataiai	Történelem: 9: 20
Pleiku	Történelem: 12: 87

Plitvicei-tavak	Földrajz: 9: 80
Ploiești	Földrajz: 7: 99
Plymouth	Földrajz: 9: 85
Plzen	Földrajz: 7: 97, 111; 10: 80
Pnűx	Történelem: 8: 116, 121
Pó	Földrajz: 8: 124; 9: 73; Irodalom: 9: 117; Történelem: 9: 28; 11: 23, 94
Pó-alföld	Földrajz: 7: 79, 91; 8: 127
Podgorica	Földrajz: 8: 129; 9: 128; Történelem: 8: 57
Podolin	Irodalom: 11: 252
Poitiers	Történelem: 9: 71, 73, 75
Pokol	Irodalom: 9: 62, 104, 105, 106, 107
Póla	Történelem: 7: 126
Polinézia	Földrajz: 8: 151
Polock	Történelem: 9: 103
Pomeránia	Történelem: 7: 11; 10: 32
Pompeji	Földrajz: 9: 35; Történelem: 9: 36
Popcatépetl	Földrajz: 9: 35
Popocatépetl	Földrajz: 7: 11; 8: 159, 168
Poprádi-tó	Földrajz: 9: 80
Porosz Királyság	Történelem: 10: 85, 112, 154; 11: 6
Poroszló	Földrajz: 10: 68
Poroszország	Irodalom: 7: 36; Történelem: 7: 12, 27; 8: 145; 10: 74, 75, 76, 80, 96, 103, 106, 110, 134, 155; 11: 7, 70
Port Arthur	Történelem: 8: 171
Port Guinea	Történelem: 11: 66
Portland	Történelem: 8: 152; 11: 8
Porto	Földrajz: 10: 75, 124; Történelem: 9: 103
Porto Alegre	Földrajz: 10: 45
Portugál Királyság	Történelem: 9: 82, 89; 10: 19, 26, 74, 85, 96, 112, 154; 11: 73
Portugália	Földrajz: 9: 128; 10: 48, 82, 116, 129; Történelem: 7: 16, 58, 80, 134, 179, 181; 8: 137; 10: 6, 10; 11: 67, 102, 261, 264, 270; 12: 174, 175
Posen	Történelem: 11: 136
Possilipo	Irodalom: 12: 157
Potsdam	Történelem: 11: 216, 265
Poznan	Földrajz: 10: 80; Történelem: 8: 13; 11: 136; 12: 43
Pozsony	Földrajz: 7: 28, 91, 96, 97, 111; 10: 48, 74, 75, 80, 124; Irodalom: 7: 93, 98, 103, 105, 122, 132; 10: 114, 249; 12: 229, 233, 236; Történelem: 7: 47, 71, 76, 179, 219; 8: 73; 9: 121, 125, 128, 139, 149; 10: 32, 37, 44, 47, 53, 60, 91, 138, 158, 167, 169; 11: 23, 42, 49, 57, 121, 126, 128, 218, 246; 12: 6, 17, 52
Pozsonyi Egyetem	Történelem: 10: 138
Pozsonyi út	Irodalom: 12: 240, 241
Pozsonyligetfalu	Történelem: 11: 256
Prado	Földrajz: 8: 127
Prága	Földrajz: 7: 96, 97, 111; 9: 17; 10: 74, 75, 81, 124; Irodalom: 7: 25; 11: 100, 105, 106, 107, 108; 12: 30, 66; Történelem: 7: 11, 37, 41, 102, 182; 8:

	33, 50, 56, 197; 9: 89; 10: 19, 26, 135, 136, 154, 163; 11: 11, 83, 230, 240, 266; 12: 85, 86, 116
Práter utca	Történelem: 12: 49
Prduhoe Bay	Földrajz: 8: 152
Premysl	Irodalom: 12: 236
Préri	Földrajz: 8: 158, 162
Pripjaty	Történelem: 12: 97
Pristina	Földrajz: 8: 129; 9: 128; Történelem: 8: 57
Providence	Földrajz: 9: 132
Prügy	Irodalom: 8: 92
Przemysl	Történelem: 11: 92
Ptolemais	Történelem: 9: 54
Puerto Real	Földrajz: 10: 21
Pula	Történelem: 12: 105
Pülosz	Történelem: 9: 14
Purgatórium	Irodalom: 9: 62, 105, 107
Puszan	Történelem: 7: 186; 8: 168
Pusztakamarás	Irodalom: 8: 150, 153; 12: 217
Pusztanyék	Irodalom: 7: 114, 115, 116; 10: 188
Pusztaszer	Irodalom: 8: 13, 14, 65; 11: 175
Putung	Földrajz: 10: 27
Quartier St. Roch	Irodalom: 10: 171
Quebec	Földrajz: 10: 27
Queens	Földrajz: 9: 137
Queensboro híd	Földrajz: 9: 137
Rába	Földrajz: 7: 35, 36; Történelem: 9: 125, 128; 10: 106, 163, 165, 167, 169
Rábaköz	Földrajz: 7: 33, 46
Rábca	Földrajz: 7: 35
Rácegrespuszta	Irodalom: 12: 100
Ráckeve	Történelem: 10: 23, 55
Rádió tér	Történelem: 12: 45, 54
Radna	Történelem: 9: 139
Raetia	Történelem: 9: 33, 36
Raguza	Történelem: 8: 197; 9: 103
Raguzai Köztársaság	Történelem: 8: 197
Rahó	Történelem: 8: 84
Rajna	Földrajz: 7: 89, 105, 106, 107; 8: 115, 130, 141; 9: 142; Történelem: 7: 80, 179, 181; 8: 85; 10: 32, 74, 75, 154; 11: 73, 79, 80, 135, 202, 206, 210, 216
Rajna	Földrajz: 8: 130
Rajna-vidék	Történelem: 7: 103
Rajna-vidék-Pfalz	Földrajz: 7: 104
Rákóczi út	Irodalom: 10: 152
Rákóczi utca	Földrajz: 7: 12
Rákosi Mátyás Vas- és Fémművek	Történelem: 12: 33

Rákospalota	Történelem: 11: 60, 251
Rám-szakadék	Földrajz: 7: 43
Ráma	Történelem: 8: 197
Ramsar	Földrajz: 10: 135
Randstad	Földrajz: 8: 137, 141
Ravenna	Irodalom: 12: 50; Történelem: 9: 63, 67
Ravensbrück	Történelem: 8: 92; 11: 230, 237
Reckligshausen	Földrajz: 7: 106
Recsk	Történelem: 7: 217, 218; 12: 30, 32, 40
Református Kollégium	Irodalom: 10: 141; 12: 85, 160, 208; Történelem: 12: 8
Református Kollétium	Földrajz: 7: 35
Református Nagytemplom	Földrajz: 7: 35
Regéc	Földrajz: 10: 119
Regensburg	Történelem: 8: 197; 9: 102
Reims	Irodalom: 7: 8; Történelem: 9: 94
Resicabánya	Irodalom: 12: 233
Resicbánya	Történelem: 11: 49
Retyezát	Földrajz: 7: 29
Réunion	Földrajz: 8: 135
Reval	Történelem: 9: 103; 10: 76
Révkomárom	Földrajz: 7: 97
Rhode Island	Történelem: 8: 150
Rhodézia	Történelem: 11: 66, 70
Rhodosz	Történelem: 9: 14, 47
Rhone	Földrajz: 8: 130
Richmond	Irodalom: 10: 169, 170; Történelem: 8: 152; 11: 8
Riga	Földrajz: 10: 75, 124; Történelem: 8: 55; 9: 103; 10: 76; 11: 230
Rigómező	Történelem: 9: 150
Rijád	Földrajz: 10: 29
Rijeka	Földrajz: 7: 101, 109, 110, 111; Történelem: 7: 108; 12: 105
Rijksmuseum	Irodalom: 10: 88; Történelem: 12: 155
Rimaszombat	Irodalom: 7: 199, 215; Történelem: 10: 132; 11: 121, 218, 246; 12: 6, 17
Rio de Janeiro	Földrajz: 8: 161, 164, 165, 167, 168; 9: 153; 10: 97, 135
Rio de Oro	Történelem: 11: 66
Rio Muni	Történelem: 11: 66
River Rouge	Történelem: 8: 191
Riviéra	Földrajz: 8: 135
Rodézia	Történelem: 7: 16
Rodope	Földrajz: 9: 116
Rodostó	Irodalom: 7: 78, 79, 80, 81, 82; 8: 140, 141; 10: 64, 65, 66; Történelem: 10: 95
Rókus Kórház	Történelem: 11: 56
Róma	Földrajz: 7: 35; 8: 127, 139; 10: 28, 61, 75, 76, 124; Irodalom: 7: 8, 47, 67, 69, 77, 215; 8: 68, 155, 165; 9: 28, 58, 66, 90, 116, 123; 10: 49, 52, 76, 78, 97; 11: 100, 104, 158, 160, 161; 12: 15, 50, 51, 147; Történelem: 7: 11, 58,

	98, 122, 134, 168; 8: 104, 143, 197; 9: 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 44, 49, 55, 56, 57, 59, 61, 62, 63, 65, 67, 68, 75, 76, 82, 84, 85; 10: 14, 15, 19, 25, 26, 85; 11: 6, 14, 110, 111, 187, 205, 230; 12: 6, 68, 175, 182
Római Birodalom	Irodalom: 7: 7; 9: 59, 90; 11: 136; Történelem: 7: 178; 8: 168; 9: 28, 35, 44, 53, 62, 63, 69, 83, 84, 103, 127; 11: 111
Római Katolikus Főgimnázium	Irodalom: 12: 208
Romáina	Történelem: 8: 50, 77, 81; 12: 72
Román Királyság	Történelem: 7: 13, 61; 11: 42, 76, 79, 80, 91
Román-alföld	Földrajz: 7: 99, 111
Romána	Irodalom: 8: 139
Románia	Földrajz: 7: 65, 87, 89, 98, 99, 100, 110, 111; 8: 128, 139; 9: 128; 10: 48, 49, 74, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 116; Irodalom: 7: 78, 102, 169; 8: 10, 43, 45, 47, 81, 82, 85, 119, 140, 146, 152, 153, 160; 10: 141; 11: 65, 171; 12: 187, 227, 230, 233; Történelem: 7: 41, 58, 61, 71, 72, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 102, 114, 116, 117, 118, 119, 134, 135, 138, 139, 142, 143, 151, 154, 159, 179, 181, 217; 8: 46, 49, 50, 57, 72, 73, 78, 79, 80, 81, 84, 89, 125, 144; 9: 86, 114; 11: 39, 45, 49, 71, 75, 77, 81, 82, 94, 95, 100, 102, 109, 128, 131, 196, 202, 203, 206, 210, 212, 215, 218, 220, 224, 226, 228, 230, 231, 233, 242, 246, 247, 248, 264, 270; 12: 6, 17, 30, 101, 105, 114
Romhány	Történelem: 10: 91
Rondabugyrod	Irodalom: 9: 106
Rondella	Irodalom: 10: 152
Roosevelt tér	Történelem: 8: 58
Rostalló	Földrajz: 10: 119
Rostock	Földrajz: 7: 107; Történelem: 10: 19, 26
Rosztov	Földrajz: 10: 75; Történelem: 7: 134, 138; 11: 148
Rotterdam	Földrajz: 7: 81, 91; 8: 130, 131, 136, 137, 198; 9: 75, 142; 10: 75, 124; Történelem: 7: 167; 10: 16, 17; 11: 202, 239
Rouen	Irodalom: 11: 34
Rovaniemi	Földrajz: 8: 117
Royal szálló	Történelem: 8: 14
Rozgony	Történelem: 9: 144, 145
Rozsnyó	Történelem: 11: 126, 128, 218; 12: 17
Ruhr	Földrajz: 7: 106
Ruhr Múzeum	Földrajz: 10: 123
Ruhr-vidék	Földrajz: 7: 95, 106, 111; 8: 141; 10: 75, 76, 77; Történelem: 11: 135
Rüsselheim	Földrajz: 10: 76
Saar-vidék	Földrajz: 7: 104; Történelem: 11: 134, 135
Sachsenhausen	Történelem: 11: 230
Sacramento	Földrajz: 10: 41
Ság	Földrajz: 7: 32, 33; 9: 39
Sagrada Familia	Földrajz: 8: 127
Saigon	Történelem: 7: 193; 12: 87, 88
Saint Louis	Történelem: 8: 152; 11: 8

Saint Sulpice-templom	Irodalom: 11: 20
Saint-Germain	Történelem: 11: 135
Sajó	Földrajz: 7: 20, 21, 43; Történelem: 9: 138
Sajóbábony	Történelem: 7: 217; 12: 30, 32
Salamanca	Történelem: 9: 89
Salamon-szigetek	Történelem: 11: 208, 217
Salgó	Földrajz: 7: 40, 41
Salgótarján	Földrajz: 7: 77; Történelem: 8: 22; 11: 121; 12: 60, 78, 128
Salói Köztársaság	Történelem: 11: 212
Salt Lake City	Földrajz: 8: 168; 10: 95; Történelem: 8: 152; 11: 8
Salvador	Földrajz: 9: 148
Salzburg	Földrajz: 10: 126; Történelem: 10: 165; 11: 229
San Francisco	Földrajz: 7: 8; 8: 162, 166, 206; 10: 95; Történelem: 7: 187; 8: 152; 11: 8, 262
San Gimignano	Földrajz: 9: 131
San Lorenzo-bazilika	Történelem: 9: 108
Sándor-palota	Történelem: 7: 160
Sanghaj	Földrajz: 8: 180, 181; 9: 8, 132, 152, 153; 10: 27, 41, 88, 89, 90, 91; Történelem: 8: 171
Sant'Ignazio templom	Irodalom: 10: 49
Santa Chiara-templom	Irodalom: 9: 116
Santa Fe	Történelem: 8: 152
Santiago	Földrajz: 8: 167
Santiago de San Compostela	Történelem: 9: 103
Santos	Földrajz: 8: 165
Sao Paulo	Földrajz: 8: 165, 167; 9: 153; 10: 16, 41, 96, 97
Sao Tome és Principe	Földrajz: 10: 127
Saratoga	Történelem: 10: 71
Sárbogárd	Történelem: 12: 43
Sárga-folyó	Földrajz: 8: 173, 180, 181; Történelem: 8: 166, 168, 171; 11: 208, 217
Sárga-tenger	Történelem: 8: 168
Sárköz	Földrajz: 7: 46
Sármellék	Földrajz: 7: 67
Sáros	Történelem: 10: 145
Sárospatak	Földrajz: 10: 61, 119; Irodalom: 7: 22, 98; 8: 92; 10: 114, 250; 11: 245; Történelem: 8: 200; 10: 19, 26, 34, 91
Sárospataki Református Kollégium	Irodalom: 11: 129, 131
Sárrét	Földrajz: 7: 47
Sárszentlőrinc	Irodalom: 7: 122; 10: 213
Sárvár	Földrajz: 7: 65, 71; 9: 82; 10: 62; Történelem: 9: 144; 10: 23
Sátoraljaújhely	Földrajz: 10: 119; Történelem: 10: 153; 12: 19, 55
Savannah	Történelem: 8: 150, 152; 11: 8
Savaria	Történelem: 9: 42, 44
Savoyai Hercegség	Történelem: 10: 74

Schleswig-Holstein	Földrajz: 7: 104
Schwechat	Történelem: 10: 163, 165
Scitia	Irodalom: 7: 72
Scotia-lemez	Földrajz: 9: 31
Scsucsje	Történelem: 11: 226
Seattle	Földrajz: 8: 166
Sedan	Történelem: 7: 11; 11: 6
Segesvár	Irodalom: 7: 122, 124; 8: 124; 10: 208, 214; Történelem: 10: 44, 53, 169, 171
Selmec	Irodalom: 7: 200
Selmecbánya	Irodalom: 7: 122, 123, 199, 225; Történelem: 8: 144; 9: 149; 10: 55; 11: 186
Selmencbánya	Irodalom: 10: 213
Semmelweis Ignác Szobra	Történelem: 11: 56
Sengette	Földrajz: 8: 131
Senjang	Földrajz: 10: 88, 89, 90
Senki szigete	Irodalom: 10: 239, 241, 244
Sepsiszentgyörgy	Történelem: 11: 39, 218
Serves	Történelem: 11: 135
Severn	Földrajz: 9: 84
Sevilla	Földrajz: 10: 75, 124; Irodalom: 10: 167; Történelem: 9: 73, 89; 10: 10
Seychelle-szk.	Földrajz: 10: 125, 127
Shannon	Földrajz: 9: 106
Siena	Történelem: 9: 89
Sierra Leone	Földrajz: 10: 99; Történelem: 11: 66
Sierra Nevada	Földrajz: 9: 109
Siklós	Földrajz: 7: 39; Irodalom: 10: 58; Történelem: 10: 42
Simontornya	Irodalom: 8: 191; 12: 99; Történelem: 10: 58
Sínai-hegy	Irodalom: 9: 75; Történelem: 9: 51, 53
Siófok	Földrajz: 7: 31, 71; 10: 62; Irodalom: 8: 117; 11: 262; Történelem: 7: 71, 76; 11: 246; 12: 6, 17
Siófok	Földrajz: 7: 71
Sixtus-kápolna	Történelem: 12: 68
Skandinavía	Földrajz: 7: 88
Skandináv-félsziget	Földrajz: 8: 116, 117, 138
Skandináv-hegység	Földrajz: 8: 116, 138; 9: 116
Skandinávia	Földrajz: 9: 67
Skócia	Földrajz: 8: 131, 132, 133; 9: 116; 10: 75; Irodalom: 10: 169; Történelem: 8: 122; 10: 66
Skót Királyság	Történelem: 9: 82, 89
Skót-felföld	Földrajz: 8: 133
Slav. Brod	Történelem: 12: 105
Sobibor	Történelem: 11: 230, 233, 234
Sokoróalja	Földrajz: 7: 46
Solfatara-kráter	Földrajz: 9: 35
Solferino	Történelem: 7: 11; 11: 6

Sólyomkő	Történelem: 9: 144
Sömjén	Irodalom: 7: 101
Somló	Földrajz: 7: 32, 33; 9: 39
Somme	Történelem: 11: 85
Somogy	Földrajz: 7: 39; Irodalom: 10: 125; Történelem: 8: 94; 9: 124
Somogy vármegye	Földrajz: 7: 77; Irodalom: 7: 98
Somogyvár	Földrajz: 7: 39; Történelem: 9: 125, 128
Somoskő	Földrajz: 7: 40, 41
Sopiane	Történelem: 9: 42
Sopron	Földrajz: 7: 38, 56, 68, 71; 9: 24; 10: 49, 59; Irodalom: 7: 101, 122, 123; 8: 137; 10: 130; Történelem: 7: 49, 71, 76, 85; 9: 103, 125, 128, 139, 149; 10: 23, 55, 57; 11: 23, 96, 121, 126, 128, 186, 218
Soproni-hegység	Földrajz: 7: 36, 37, 48
Sorbonne	Irodalom: 9: 90; 11: 13; 12: 99, 102, 160
Soroksár	Földrajz: 10: 59
Sós-porta	Irodalom: 7: 204
Sós-tó	Földrajz: 9: 80
Spalato	Történelem: 9: 102, 125, 128
Spanyol Királyság	Történelem: 8: 177; 10: 19, 26, 74, 85, 96, 112; 11: 73
Spanyol Őrgrófság	Történelem: 9: 68
Spanyol-Németalföld	Történelem: 10: 74
Spanyolhon	Irodalom: 8: 26
Spanyolország	Földrajz: 8: 125, 126, 139; 9: 155; 10: 21, 23, 75, 82, 116, 129, 130; Irodalom: 7: 65; 8: 80; 10: 167; 12: 60; Történelem: 7: 16, 58, 80, 134, 179, 181; 8: 125, 137, 145, 155, 176; 9: 22; 10: 6, 10, 11, 33, 34, 56, 71, 102; 11: 67, 68, 102, 210, 230, 238, 264, 270; 12: 136, 174, 175, 180
Spárta	Irodalom: 9: 44; 11: 165; Történelem: 8: 120; 9: 14, 15, 20, 21, 27
Speyer	Történelem: 9: 93, 94; 10: 19, 26
Split	Földrajz: 7: 101, 109, 111; Történelem: 12: 105
Sportcsarnok	Történelem: 8: 32
Springfield	Földrajz: 9: 132
Squaw Valley	Földrajz: 8: 168
Srí Lanka	Földrajz: 9: 36; 10: 125
St. Louis	Földrajz: 8: 168; 10: 94
St. Maloi-öböl	Földrajz: 8: 131
St. Nazaire	Földrajz: 10: 21
Stájerország	Irodalom: 7: 213
Stetin	Történelem: 7: 182; 11: 266
Steyr	Földrajz: 7: 103
Stockholm	Földrajz: 9: 132; 10: 75, 76, 124, 135; Irodalom: 10: 112; Történelem: 7: 58, 134; 9: 103
Stockton	Történelem: 10: 118
Strasbourg	Földrajz: 10: 28, 83, 124; Történelem: 12: 177, 178
Stratford upon Avon	Irodalom: 10: 32
Stromboli	Földrajz: 8: 124; 9: 35
Stuttgart	Földrajz: 10: 75, 76; Irodalom: 12: 160; Történelem: 7: 183

Stutthof	Történelem: 11: 230
Styx	Irodalom: 7: 164
Sugovica	Földrajz: 7: 35
Sümeg	Irodalom: 12: 93; Történelem: 8: 38
Suriname	Földrajz: 8: 136; Történelem: 12: 155
Svájc	Földrajz: 7: 87, 89, 102, 103, 110, 111; 9: 113, 155; 10: 22, 25, 40, 77, 126, 127, 129, 130; Irodalom: 8: 26, 133, 184; 10: 94; 12: 34, 49, 60, 157; Történelem: 7: 11, 36, 64, 102, 134, 135; 8: 114, 119, 137, 143, 190; 10: 21, 32; 11: 11, 79, 80, 94, 102, 104, 135, 189, 202, 206, 210, 216, 228, 230, 238, 264, 270; 12: 145, 174
Svéd Királyság	Történelem: 9: 82, 89, 102; 10: 19, 26, 74, 76, 85, 112, 154; 11: 6
Svédhon	Irodalom: 8: 26
Svédország	Földrajz: 7: 87, 88; 8: 116, 118, 138, 140; 9: 136, 155; 10: 82, 116, 123, 130; Történelem: 7: 58, 80, 134, 138, 179, 181; 8: 137, 190; 10: 32, 76, 93; 11: 102, 202, 238, 261, 264, 270; 12: 81, 90, 174
Sydney	Földrajz: 8: 150, 151; 9: 132; 10: 41
Syria	Történelem: 9: 36, 65
Syria-Palaestina	Történelem: 9: 54
Szabad Nép Székház	Történelem: 8: 14; 12: 45, 54
Szabadka	Földrajz: 7: 28, 100; Irodalom: 8: 31; 11: 50, 218; 12: 226, 227, 233; Történelem: 7: 47; 11: 42, 49, 57, 120, 121, 218; 12: 17
Szabadság híd	Történelem: 12: 157
Szabadság tér	Történelem: 7: 112; 8: 52; 11: 197
Szabadság út	Földrajz: 7: 10
Szabadszállás	Irodalom: 7: 122; 10: 213
Szabolcs-Szatmár-Bereg	Történelem: 8: 94
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	Földrajz: 7: 20
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	Földrajz: 7: 77
Szaguny	Történelem: 11: 226
Szahalín-sziget	Irodalom: 11: 53
Szahara	Földrajz: 8: 144, 145, 148, 149; 9: 102; 10: 98, 101, 130; Történelem: 9: 33, 36; 12: 147
Száhel-öv	Földrajz: 8: 148, 149; 9: 99, 100, 101, 146; 10: 101
Szajna	Földrajz: 8: 130; 9: 73; Történelem: 7: 179, 181; 10: 32; 11: 73, 79, 80, 202
Szokolca	Irodalom: 8: 35
Szalamisz	Történelem: 9: 20
Szalkszentmárton	Irodalom: 10: 220
Szaloniki	Történelem: 11: 230
Szalonta	Irodalom: 11: 65; Történelem: 7: 85
Szamara	Földrajz: 10: 75; Történelem: 9: 71; 10: 76
Szamarkand	Földrajz: 8: 189
Szambul	Irodalom: 11: 254
Szamos	Földrajz: 7: 35; 9: 79; Történelem: 7: 111
Szamoshát	Földrajz: 7: 47

Szan	Történelem: 11: 202
Szarajevó	Földrajz: 8: 129; 9: 128; Történelem: 7: 13, 41, 57, 58; 8: 57, 177; 11: 79, 80, 100; 12: 105, 107
Szaratov	Történelem: 10: 76
Szárd Királyság	Történelem: 7: 11; 10: 96, 112, 113; 11: 6
Szárd-Piemonti Királyság	Történelem: 7: 11
Szardínia	Földrajz: 8: 124; Történelem: 8: 197; 9: 28; 10: 74
Szársomlyó	Földrajz: 7: 39
Szarvas	Történelem: 11: 126, 128; 12: 17
Szász-Anhalt	Földrajz: 7: 104
Szászföld	Történelem: 9: 134
Szászország	Földrajz: 7: 104; Történelem: 9: 69
Szatmár	Földrajz: 7: 35, 68; Irodalom: 7: 103; Történelem: 8: 73; 9: 125, 128
Szatmár vármegye	Irodalom: 8: 92
Szatmárcseke	Földrajz: 7: 20, 21, 22, 23, 24, 25, 35; Irodalom: 7: 103, 112, 113; 10: 141, 151
Szatmárcsekei református temető	Irodalom: 7: 112
Szatmárcsekei temető	Irodalom: 7: 113
Szatmárnémeti	Földrajz: 7: 28; Irodalom: 8: 43; 11: 252; 12: 89, 233; Történelem: 7: 71, 76; 11: 49, 218
Szaúd-Arábia	Földrajz: 8: 176, 184, 185, 188; 9: 128; 10: 14, 21, 29, 30, 92, 93, 114, 128; Történelem: 8: 179, 180, 181, 182; 9: 74; 12: 89, 91, 144, 145
Száva	Földrajz: 7: 30, 89, 109, 110; 8: 128; Irodalom: 12: 233; Történelem: 9: 145, 153; 10: 37, 42, 44, 47, 91; 11: 23, 49, 91, 121, 218, 246; 12: 6, 17
Százhalombatta	Történelem: 12: 69
Szczecin	Földrajz: 7: 97, 109; 10: 78; Történelem: 7: 182; 11: 266
Szeben	Történelem: 9: 139, 153; 10: 44, 53
Szeccessió háza	Irodalom: 11: 31
Széchenyi István tér	Történelem: 8: 58
Széchenyi utca	Földrajz: 7: 20; 10: 64
Szécsény	Irodalom: 8: 72; Történelem: 10: 47
Szecsuan	Irodalom: 12: 42, 43
Szeged	Földrajz: 7: 14, 21, 28, 30, 31, 35, 64, 71, 77, 91; 9: 28, 80, 83; 10: 59, 60, 61, 63, 71, 133; Irodalom: 7: 57, 115, 199, 215, 225; 8: 25, 31, 35, 36, 48, 49, 55, 60, 75; 11: 105, 107, 132, 193, 218, 256; 12: 102, 130, 256; Történelem: 7: 47, 49, 71, 73, 76, 113, 122; 8: 130, 131; 9: 133, 139, 140, 153; 10: 37, 55, 58, 165, 169, 170; 11: 36, 39, 57, 92, 121, 126, 128, 186, 218, 235, 246; 12: 6, 17
Szegedi Tudományegyetem	Földrajz: 10: 63
Székelyföld	Földrajz: 7: 29, 91, 98; 9: 35; Irodalom: 7: 124; 8: 147, 149; 12: 76; Történelem: 7: 155; 8: 73, 84; 11: 120, 220, 247
Székelykő	Földrajz: 7: 47
Székelykocsárd	Irodalom: 12: 89
Székelyudvarhely	Földrajz: 7: 91, 98; Irodalom: 8: 47, 80, 85, 139; 12: 93, 208

Székelyszombor	Irodalom: 8: 80
Székesfehérvár	Földrajz: 7: 21, 28, 35, 77; 10: 59, 61, 64; Irodalom: 7: 115; 10: 188; 11: 140, 164; 12: 93, 201; Történelem: 7: 169; 8: 36, 198, 199, 200; 9: 124, 127, 139, 142; 10: 42, 163; 11: 218, 235, 246; 12: 6, 43
Szekszárd	Földrajz: 7: 77; Irodalom: 8: 23, 25; 11: 193; Történelem: 10: 37, 131; 12: 55
Szekszárdi borvidék	Földrajz: 7: 39
Szekszárdi-dombság	Földrajz: 7: 36
Szeldzsuk Emírségek	Történelem: 9: 147
Szeldzsuk Szultánság	Történelem: 9: 82, 89
Szeldzsuk Török Szultánság	Történelem: 9: 102
Szelidi-tó	Földrajz: 7: 33; 9: 80
Szelmenc	Történelem: 8: 79
Szemere	Földrajz: 10: 119
Széna tér	Történelem: 7: 170; 8: 15, 20, 69; 12: 45, 49, 50, 54, 55, 61
Szencsen	Földrajz: 10: 41, 91
Szenegál	Történelem: 11: 66
Szent Anna-tó	Földrajz: 9: 80; Irodalom: 10: 245
Szent Erzsébet-dóm	Történelem: 10: 95
Szent Erzsébet-székesegyház	Irodalom: 8: 123
Szent Erzsébet-templom	Történelem: 9: 92
Szent Ferenc-bazilika	Irodalom: 7: 16
Szent György-hegy	Földrajz: 7: 40; 9: 39
Szent István bazilika	Földrajz: 7: 59
Szent István völgyhíd	Földrajz: 7: 42
Szent Lőrinc-folyó	Földrajz: 8: 159, 166; Történelem: 10: 8, 70
Szent Márk tér	Földrajz: 8: 125
Szent Márk-templom	Földrajz: 7: 100
Szent Mihály-templom	Földrajz: 7: 47; Irodalom: 8: 122; Történelem: 11: 221
Szent Péter bazilika	Irodalom: 11: 157, 158
Szent Péter székesegyház	Irodalom: 11: 160
Szent Péter tér	Irodalom: 10: 49
Szent Péter-bazilika	Irodalom: 7: 69; Történelem: 10: 17, 19
Szent Péter-székesegyház	Irodalom: 8: 155
Szentendre	Földrajz: 10: 56
Szentendrei-sziget	Földrajz: 7: 41
Szentes	Földrajz: 9: 28; Történelem: 7: 71, 76; 11: 127
Szentföld	Történelem: 7: 178; 9: 54, 110, 136
Szentgotthárd	Földrajz: 7: 64, 65; Történelem: 11: 220
Szentimre	Történelem: 9: 153
Szentpétervár	Földrajz: 7: 91; 8: 122, 123, 139, 152; 10: 75, 124; Irodalom: 7: 181, 194; 11: 22, 23; Történelem: 8: 55; 10: 76
Szepesség	Irodalom: 12: 227
Széphalom	Irodalom: 7: 89; 10: 111, 112

Szépművészeti Múzeum	Irodalom: 7: 70; 11: 60; Történelem: 7: 45
Szerb Fejedelemség	Történelem: 9: 82, 89, 139, 147, 150; 10: 156, 169
Szerb Királyság	Történelem: 7: 13; 8: 197; 9: 144
Szerb Köztársaság	Történelem: 12: 105
Szerb Vajdaság	Történelem: 11: 43
Szerb-Horvát-Szlovén Királyság	Földrajz: 7: 100; Irodalom: 8: 119; 12: 233; Történelem: 7: 71, 80, 81, 82, 83, 85, 116, 118; 11: 102, 121, 128, 133, 196, 264
Szerb-Vajdaság	Történelem: 10: 162
Szerbia	Földrajz: 7: 89, 100, 101, 110, 111; 8: 128; 9: 128, 155; 10: 25, 48, 49, 79, 81; Irodalom: 8: 31, 62; 11: 154, 191, 218; 12: 219; Történelem: 7: 13, 41, 57, 58, 60, 61, 81, 154; 8: 57, 72, 77, 79, 81, 137; 9: 42, 86, 133, 149, 152; 10: 134; 11: 39, 49, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 82, 87, 91, 94, 95, 99, 100, 131, 230; 12: 106
Szerdahelyi-patak	Földrajz: 7: 13
Szereda	Irodalom: 8: 82
Szerencs	Földrajz: 10: 134
Szeret	Földrajz: 7: 11
Szeretet-minisztérium	Irodalom: 12: 251
Szerméség	Történelem: 9: 133
Szevasztopol	Földrajz: 10: 124
Szfinx	Irodalom: 8: 133
Sziám	Történelem: 8: 162, 164; 11: 68
Szibéria	Földrajz: 8: 173, 174, 177; 9: 24, 110; Irodalom: 11: 39; 12: 236; Történelem: 7: 94, 95
Szicília	Földrajz: 8: 124; 9: 35; Történelem: 7: 11, 141; 9: 28, 70, 92, 141; 11: 212
Szicíliai és Nápolyi Királyság	Történelem: 7: 11
Szicíliai Kettős Királyság	Történelem: 11: 6
Szicíliai Királyság	Történelem: 8: 197; 9: 82, 89; 10: 19, 26, 74, 112
Szicíliai-Nápolyi Királyság	Történelem: 11: 6
Szidón	Történelem: 9: 51, 54, 102
Szigetköz	Földrajz: 7: 32, 46
Szigetvár	Irodalom: 7: 65, 67, 68, 73, 74, 75, 76, 77; 10: 54, 58; Történelem: 10: 43, 58, 59, 60; 11: 121, 126, 128; 12: 17
Szigliget	Földrajz: 7: 69
Sziklás-hegység	Földrajz: 8: 158, 163
Szilágyság	Földrajz: 7: 47; Irodalom: 11: 171
Szilézia	Irodalom: 11: 154; Történelem: 7: 11; 9: 139; 10: 96, 101; 11: 136
Sziléziai Hercegség	Történelem: 8: 197
Szilícium-völgy	Földrajz: 8: 162, 166; 10: 95
Szingapúr	Földrajz: 8: 177, 178, 179, 187; 9: 132; 10: 29, 41, 85, 86, 88; Történelem: 11: 209; 12: 90
Színháztörténeti- és Színművészeti Múzeum	Földrajz: 7: 25
Színművészeti Főiskola	Irodalom: 12: 208
Szinva	Földrajz: 7: 20, 21

Szinva terasz	Földrajz: 7: 25
Szír-darja	Földrajz: 9: 109
Szíria	Földrajz: 8: 185; 10: 93; Történelem: 8: 178, 179; 9: 51, 72; 10: 10; 11: 210; 12: 89, 144, 145
Szittyaország	Irodalom: 9: 20
Szivasz	Történelem: 9: 103
Szkítia	Irodalom: 7: 72; 9: 21; Történelem: 9: 117
Szklabonya	Irodalom: 7: 198, 199; 11: 113, 118
Szkopje	Földrajz: 8: 129; 9: 128; 10: 124; Történelem: 8: 57
Szlavónia	Földrajz: 7: 46; Történelem: 8: 86, 197; 9: 125, 128; 10: 98, 156, 157
Szlovák Köztársaság	Történelem: 11: 48
Szlovák-karszt	Földrajz: 7: 43, 73
Szlovákia	Földrajz: 7: 65, 72, 87, 89, 96, 97, 110, 111; 10: 48, 49, 74, 75, 78, 79, 80, 81, 82, 104, 116, 119; Irodalom: 7: 198; 11: 95, 125; Történelem: 7: 104, 138, 139, 154, 156, 204; 8: 56, 72, 75, 79, 81, 83, 137, 143, 144; 10: 157; 11: 48, 122, 134, 202, 206, 207, 210, 216, 218, 219, 224, 230, 233, 246; 12: 6, 100, 108, 174, 180, 184
Szlovénia	Földrajz: 7: 65, 88, 89, 100, 102, 103, 110, 111; 8: 139; 9: 128; 10: 48, 49, 79, 81, 82, 116; Történelem: 7: 81; 8: 56, 57, 72, 73, 79, 81, 143; 9: 42; 12: 105
Szmirna	Történelem: 9: 103
Szmolenszk	Irodalom: 7: 194; Történelem: 7: 134
Szob	Történelem: 7: 217; 12: 30
Szobmathely	Irodalom: 8: 137
Szoborpark Múzeum	Történelem: 8: 8
Sződemeter	Irodalom: 7: 102, 103, 104; 10: 141
Szófia	Földrajz: 8: 129; 10: 75, 124; Történelem: 7: 182; 9: 103, 153; 11: 266
Szolnok	Földrajz: 7: 31, 35, 48, 77; 10: 59, 61; Történelem: 7: 71, 76, 86; 9: 125, 128; 10: 42, 58, 132, 165, 167, 169; 11: 126, 127, 128, 218, 246; 12: 6, 17, 43, 58
Szőlős	Történelem: 10: 171
Szolyva	Történelem: 8: 84; 11: 256, 258
Szomália	Földrajz: 9: 155; 10: 99
Szombathely	Földrajz: 7: 14, 15, 21, 31, 38, 77; 10: 62; Irodalom: 12: 147; Történelem: 7: 71, 76, 150; 9: 42; 10: 37; 11: 121, 235; 12: 43
Szőrény	Történelem: 8: 197
Szőrényvár	Történelem: 9: 153
Szőul	Földrajz: 8: 177; 9: 132; 10: 41, 120; Történelem: 7: 186; 8: 168, 171
Szovjet-Oroszország	Történelem: 7: 80, 81; 11: 102, 109
Szovjetunió	Földrajz: 7: 86, 96; 8: 123, 153, 177; Irodalom: 8: 190, 197; 12: 242, 250; Történelem: 7: 92, 93, 96, 98, 102, 105, 115, 117, 130, 134, 135, 138, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 148, 156, 160, 163, 166, 167, 170, 171, 173, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 185, 186, 187, 188, 189, 194, 200, 203, 206, 207, 209, 215, 216, 217; 8: 10, 11, 20, 33, 34, 37, 39, 44, 45, 50, 53, 54, 55, 79, 95, 136, 147, 148, 171, 175, 178, 190, 203; 11: 17, 106, 148, 200, 201, 202, 203, 206, 207, 208, 210, 211, 215, 216, 217, 224, 225, 226, 228, 230, 241, 246, 253, 254, 256, 258, 260, 263, 264, 267, 270; 12:

	16, 17, 18, 24, 25, 30, 42, 43, 52, 54, 55, 61, 63, 69, 70, 72, 81, 85, 87, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 102, 103, 104, 107, 108, 118, 130, 140, 141, 153
Szt. Lőrinc-folyó	Földrajz: 9: 107
Sztálin tér	Történelem: 8: 14
Sztálin Vasmű	Történelem: 12: 33
Sztálin-szobor	Történelem: 7: 195, 213; 8: 14, 15
Sztálingrád	Történelem: 7: 134, 141, 171; 11: 210, 211, 258
Sztálinváros	Történelem: 12: 24, 33, 40
Sztára	Történelem: 10: 163
Sztüx	Irodalom: 9: 32, 106
Szudán	Földrajz: 8: 144; 9: 148; 10: 99; Történelem: 11: 66
Szudéta-vidék	Történelem: 7: 104; 8: 143; 11: 218
Szüéné	Történelem: 9: 12
Szuez	Földrajz: 8: 206; Történelem: 11: 212; 12: 89
Szuezi-csatorna	Földrajz: 8: 144; Történelem: 8: 20, 179; 11: 66; 12: 53
Szuezi-öböl	Történelem: 8: 179; 12: 89
Szuhakálló	Történelem: 7: 217; 12: 30
Szumátra	Földrajz: 8: 172; 9: 36, 42
Szürakuszai Pülosz	Történelem: 9: 22, 28
Szúsza	Történelem: 9: 25
Szvév Királyság	Történelem: 9: 67
Táborfalva	Történelem: 12: 118
Tádzs Mahal	Történelem: 8: 162
Tádzsikisztán	Földrajz: 10: 30, 42; Történelem: 8: 55; 11: 148; 12: 102, 144
Taganrog	Irodalom: 11: 53
Tagaste	Irodalom: 9: 92
Tajjjüan	Földrajz: 9: 106
Tajo	Földrajz: 8: 124
Tajpej	Földrajz: 10: 41
Tajvan	Földrajz: 8: 177, 178, 179, 187; 10: 85, 86, 88; Történelem: 8: 173; 11: 208, 217; 12: 82, 139, 153
Takla-Makán	Földrajz: 8: 173
Talasz	Történelem: 9: 71
Tallinn	Földrajz: 10: 75, 124; Történelem: 8: 55
Tamási	Földrajz: 7: 65
Tambov	Történelem: 10: 76
Tampere	Földrajz: 7: 81
Tana	Történelem: 9: 103
Tanaisz	Történelem: 9: 22
Tanganyika-tó	Földrajz: 8: 145; 9: 80
Tannenberg	Történelem: 11: 79, 80
Tannu Tuva	Történelem: 8: 171
Tanzánia	Földrajz: 9: 151; 10: 30, 98, 99
Tápióbicske	Történelem: 10: 167, 169
Tápiómente	Földrajz: 7: 46
Tapolca	Földrajz: 7: 69; Történelem: 10: 163

Tapolcai-medence	Földrajz: 7: 18, 41, 42, 69; 9: 39
Tapolcai-tavasbarlang	Földrajz: 7: 42
Tarasz	Történelem: 9: 22, 28
Tardona	Irodalom: 7: 155
Tasken	Történelem: 8: 55
Taskent	Történelem: 11: 148
Tasmánia	Földrajz: 8: 154
Tata	Földrajz: 7: 35
Tatabánya	Földrajz: 7: 77; Történelem: 7: 217; 12: 30, 55
Tatai-árok	Földrajz: 7: 41
Tatár-hágó	Történelem: 8: 74
Tatarino	Történelem: 11: 226
Tate Britain	Irodalom: 10: 43
Tátra	Történelem: 7: 127
Taurosz-hegység	Történelem: 9: 9
Távol-Kelet	Irodalom: 12: 147; Történelem: 11: 200, 217
Tbiliszi	Történelem: 8: 55
Técső	Történelem: 8: 84
Téglás	Földrajz: 7: 65
Teherán	Földrajz: 8: 174
Tel Aviv-Jaffa	Történelem: 12: 89
Tel-Aviv	Földrajz: 8: 185
Tel-Aviv Jaffa	Történelem: 8: 179
Telefonpalota	Irodalom: 12: 209
Teleki-kastély	Irodalom: 7: 127; 10: 224, 225
Teleki-vulkán	Földrajz: 8: 145, 154
Temes	Történelem: 9: 131
Temes megye	Irodalom: 11: 154
Temesköz	Történelem: 10: 43
Temesvár	Földrajz: 7: 28, 99, 111; 10: 48; Irodalom: 8: 71, 75; 11: 154; Történelem: 7: 47, 48, 62; 8: 79, 144; 9: 86, 133, 153; 10: 23, 42, 58, 106, 110, 136, 169, 171; 11: 23, 57, 98; 12: 6, 17, 100
Temze	Földrajz: 8: 115, 130; 9: 84
Tennessee	Történelem: 8: 152; 10: 70
Teotihuacán	Történelem: 10: 8
Terror Háza Múzeum	Történelem: 12: 31, 56
Teskánd	Földrajz: 7: 67
Tethys-óceán	Földrajz: 9: 115
Texas	Történelem: 8: 152; 11: 8
Thaiföld	Földrajz: 8: 175, 177, 179, 187, 206; 9: 36, 42; 10: 85, 86, 87, 91, 118, 125; Történelem: 7: 193; 11: 68, 208, 217; 12: 87, 136
Thaszosz	Történelem: 9: 14
The Theatre	Irodalom: 10: 35
Théba	Irodalom: 9: 30, 33, 52, 53, 57; Történelem: 9: 12
Theresianum	Történelem: 10: 105
Thermopülai-szoros	Történelem: 9: 20

Thesszália	Történelem: 9: 14, 20
Thesszáliai Fejedelemség	Történelem: 9: 82, 147, 150
Thesszaloniki	Földrajz: 8: 126
Theszaloniki	Földrajz: 10: 124
Thrákia	Történelem: 9: 14
Thule	Földrajz: 9: 155
Tiberias-tó	Történelem: 8: 179
Tiberis	Történelem: 9: 28, 32, 54
Tibet	Földrajz: 8: 172, 175, 181; Történelem: 8: 164, 168, 189
Tien-san	Földrajz: 8: 172
Tienanmen tér	Történelem: 12: 104
Tiencsin	Földrajz: 8: 180, 181; 10: 88, 89, 90
Tiflis	Történelem: 9: 103
Tigris	Földrajz: 8: 173, 177; Történelem: 9: 9, 25, 51; 11: 108
Tihany	Földrajz: 7: 42, 69; Irodalom: 7: 11; 10: 122, 124
Tihanyi apátság	Irodalom: 7: 11
Tihanyi-félsziget	Földrajz: 7: 40, 41, 42
Tihanyi-öböl	Irodalom: 10: 122
Tiltott város	Történelem: 8: 169
Tirana	Földrajz: 8: 129; 10: 124; Történelem: 8: 177
Tirrén-tenger	Történelem: 9: 28, 36, 65; 11: 6
Tisza	Földrajz: 7: 17, 21, 22, 24, 25, 29, 33, 35, 43, 44, 77, 91, 109, 110; 9: 79, 130; Irodalom: 7: 108, 225; 8: 36, 37, 55; 11: 137, 177, 178, 179, 257, 258; 12: 230, 233; Történelem: 7: 33, 75, 76, 78, 179, 181; 8: 73, 89; 9: 64, 125, 128, 133, 139, 147, 150, 153; 10: 32, 37, 40, 42, 44, 47, 53, 91, 106, 112, 132, 139, 154, 165, 166, 167, 169, 170; 11: 23, 49, 73, 79, 80, 94, 95, 121, 127, 246; 12: 6, 9, 17, 43
Tisza	Történelem: 11: 218
Tisza-part	Földrajz: 7: 25
Tisza-tavi Ökocentrum	Földrajz: 7: 35
Tisza-tó	Földrajz: 7: 35, 68, 71; 9: 80; 10: 63, 68, 69
Tiszaadony	Földrajz: 9: 130
Tiszaalpár	Történelem: 9: 135
Tiszabecs	Földrajz: 7: 20
Tiszacsécse	Földrajz: 7: 20; Irodalom: 8: 92; 11: 245, 246
Tiszadob	Történelem: 11: 58
Tiszafüred	Földrajz: 10: 68
Tiszagyulaháza	Történelem: 12: 48
Tiszhát	Irodalom: 7: 141; 8: 4
Tiszalök	Földrajz: 7: 62; Történelem: 7: 217; 12: 30, 32
Tiszántúl	Földrajz: 7: 53; 9: 40, 53, 63, 67; Irodalom: 8: 119; Történelem: 7: 61, 72, 78, 108, 160; 8: 199; 10: 43, 92, 139, 165; 11: 81, 126, 127, 220, 247
Tiszaújváros	Földrajz: 7: 20, 65; Történelem: 8: 36
Tiszavasvári	Földrajz: 10: 60
Togo	Földrajz: 9: 98; Történelem: 11: 66
Tokaj	Földrajz: 7: 43; 10: 61; Irodalom: 7: 108; Történelem: 10: 55, 165

Tokaji borvidék	Földrajz: 7: 40
Tokaji-hegység	Földrajz: 7: 40, 41
Tokió	Földrajz: 8: 174, 175, 177, 178; 9: 24, 132, 153; 10: 41, 85, 87, 120; Történelem: 7: 167; 10: 6; 11: 205, 239
Tökölyanum	Történelem: 10: 158
Tólápa	Történelem: 7: 217; 12: 30
Toledo	Történelem: 9: 103
Tolna	Történelem: 8: 94; 9: 125, 128
Tolna vármegye	Földrajz: 7: 77; Irodalom: 10: 188
Tolnai-dombság	Földrajz: 7: 36, 37
Toulouse	Földrajz: 8: 135
Tolsztoj Múzeum	Irodalom: 11: 42
Tomi	Irodalom: 9: 66
Tompa utca	Történelem: 12: 50
Tonga	Földrajz: 10: 42
Torda	Történelem: 10: 23, 31; 11: 247; 12: 6
Torda-hasasdék	Irodalom: 7: 162, 169
Tordai-hasadék	Földrajz: 7: 47; Irodalom: 7: 162
Torino	Földrajz: 8: 127, 139; 10: 76
Torja	Földrajz: 9: 35
Torockó	Földrajz: 7: 47
Torockó vidéke	Földrajz: 7: 47
Torockói-hegység	Irodalom: 7: 162
Török Birodalom	Földrajz: 8: 129; Irodalom: 7: 68, 109, 122; Történelem: 9: 153
Török utca	Irodalom: 11: 167
Törökbálint	Földrajz: 10: 60
Törökország	Földrajz: 8: 136, 176, 184; 10: 92, 93, 125; Irodalom: 7: 67, 78, 80, 81, 82, 86; 8: 75, 140, 141; 10: 64, 66, 67, 167; Történelem: 7: 63, 79, 80, 82, 117, 134, 179, 181; 8: 55, 137, 178, 180, 181; 11: 108, 109, 135, 148, 206, 210, 231, 261, 264, 267, 270; 12: 91, 144, 145, 164
Torontálroszi	Történelem: 11: 257
Toronto	Földrajz: 8: 163, 166; 9: 132; 10: 41, 95; Történelem: 12: 23
Torquay	Irodalom: 8: 201
Toulon	Történelem: 10: 81
Toulouse	Földrajz: 10: 21, 75; Történelem: 9: 89
Tours	Történelem: 9: 103
Tóvidék	Irodalom: 12: 166
Trákia	Történelem: 9: 20
Transz-antarktiszi-hegység	Földrajz: 8: 152
Transzjordánia	Történelem: 8: 178, 179; 11: 108, 210
Trantó	Irodalom: 10: 52
Trapezunt	Történelem: 9: 103
Trapezunti Császárság	Történelem: 9: 82, 89, 150
Trau	Történelem: 9: 130, 139
Treblinka	Történelem: 11: 230, 231, 233

Trencsén	Történelem: 9: 125, 128, 144; 10: 91
Trenton	Földrajz: 9: 132
Trevi-kút	Irodalom: 9: 28
Trianon	Irodalom: 8: 119, 126, 160; 10: 12; 11: 167, 205; 12: 21, 75, 77, 219, 226, 227, 228, 229, 230; Történelem: 7: 79; 11: 135
Trident	Irodalom: 10: 52
Trieszt	Földrajz: 8: 127, 139; 9: 75; 10: 76; Irodalom: 12: 175; Történelem: 7: 182; 11: 71, 94, 95, 266
Trieszti-öböl	Irodalom: 12: 175, 176
Tripoli	Történelem: 8: 177
Tripolisz	Történelem: 9: 102, 103
Trója	Irodalom: 9: 32, 33, 37, 38, 39, 42, 63; Történelem: 9: 14, 25
Tromsø	Földrajz: 7: 91
Trondheim	Történelem: 11: 202
Trópusi-Afrika	Földrajz: 8: 146, 149
Tsukuba	Földrajz: 9: 135
Tübingen	Történelem: 10: 19, 26
Tuilerák	Történelem: 10: 86
Tunézia	Földrajz: 8: 149; 9: 129; 10: 99, 100, 125; Történelem: 11: 212
Tunisz	Történelem: 8: 177; 9: 103; 11: 6, 210
Túr	Földrajz: 7: 21, 24
Túr-csatorna	Földrajz: 7: 21
Turáni-alföld	Földrajz: 8: 172; 9: 109
Turfán	Történelem: 8: 168
Türingia	Földrajz: 7: 104
Túristvándi	Földrajz: 7: 35
Türkmenisztán	Történelem: 8: 55; 11: 148; 12: 102, 144
Turócszentmárton	Történelem: 8: 89; 11: 122
Türosz	Történelem: 9: 9, 25, 51, 54
Tuvalu	Földrajz: 9: 155
Tűzoltó utca	Történelem: 8: 14, 15; 12: 49
Tűztorony	Földrajz: 7: 38
Tver	Történelem: 10: 76
Tychy	Földrajz: 10: 80
Tyernovoje	Történelem: 11: 226
Tyrrheni-tenger	Irodalom: 12: 159
Udvarhelyszék	Földrajz: 7: 47
Uffizi képtár	Földrajz: 8: 127
Uganda	Földrajz: 10: 99; Történelem: 11: 66
Uguruay	Történelem: 8: 190
Új-Granda	Történelem: 10: 70
Új-Guinea	Földrajz: 8: 151
Új-Hebridák	Földrajz: 9: 32
Új-Mexikó	Történelem: 8: 152; 11: 8
Új-Spanyolország	Történelem: 10: 70
Új-Zéland	Földrajz: 8: 132, 151, 153; 9: 24; 10: 84, 125; Irodalom: 7: 242, 243

Új-Zrinyivár	Irodalom: 10: 54
Újbabloni Birodalom	Történelem: 9: 50, 52
Újdelhi	Földrajz: 8: 182; Történelem: 8: 183
Újépület	Irodalom: 7: 191, 194
Újlak	Történelem: 9: 144; 10: 37
Újpest	Irodalom: 11: 193; Történelem: 7: 47; 11: 57, 60, 251; 12: 55
Újszínház	Irodalom: 11: 167; 12: 94
Újvár	Történelem: 9: 125, 128
Újváros	Történelem: 10: 43
Újvidék	Földrajz: 7: 28, 46, 100; 10: 48; Történelem: 8: 89; 11: 121, 218, 222, 258; 12: 17, 105
Újvidéki Egyetem	Irodalom: 12: 219
Újvidéki Színház	Irodalom: 12: 219
Ukrajna	Földrajz: 7: 89, 98, 99, 110; 9: 128; 10: 48, 49; Irodalom: 7: 184; 12: 219, 242; Történelem: 8: 45, 55, 72, 79, 81, 82, 83, 137; 9: 86, 114; 11: 110, 148; 12: 102, 103, 104, 108, 141, 153
Ukrán Népköztársaság	Irodalom: 12: 24
Ukrjana	Földrajz: 7: 111; 8: 120
Üllő	Földrajz: 10: 54
Üllői út	Irodalom: 12: 97; Történelem: 8: 14; 12: 47, 49
Uluru	Földrajz: 8: 150
Ung	Történelem: 7: 83
Ungvár	Földrajz: 7: 28, 98, 108; 10: 48; Irodalom: 12: 93, 97, 219; Történelem: 8: 84; 10: 132; 11: 218
Universitäts Bibliothek	Irodalom: 7: 11
Ur	Történelem: 9: 9, 51
Urál	Földrajz: 8: 120, 121, 139, 172; 9: 114, 116; Történelem: 7: 163; 8: 143; 9: 112, 113, 114, 115; 11: 255
Uriv	Történelem: 11: 226
Üröm	Történelem: 11: 60, 251
Uruguay	Földrajz: 10: 28; Történelem: 8: 195
Uruk	Történelem: 9: 9
USA	Földrajz: 7: 55, 86; 8: 161, 162, 163, 165, 179; 9: 75, 132, 137, 148, 151; 10: 10, 11, 17, 21, 23, 24, 28, 30, 31, 36, 74, 84, 88, 89, 91, 94, 95, 96, 97, 104, 105, 110, 116, 118, 119, 123; Történelem: 7: 163; 11: 215; 12: 90, 138
Utah	Történelem: 8: 152; 11: 8
Utrecht	Irodalom: 9: 108
Üzbegisztán	Földrajz: 10: 30; Történelem: 8: 55; 11: 99, 148; 12: 102, 144
Uzsoki-hágó	Földrajz: 7: 29; Történelem: 7: 60
V. kerület	Irodalom: 12: 258
Vác	Földrajz: 10: 60; Történelem: 9: 125, 128, 138; 10: 55, 142, 167, 169
Váci utca	Földrajz: 7: 70
Vádi-Halfa	Történelem: 8: 189
Vág	Földrajz: 7: 97; Irodalom: 11: 127
Vajdahunyad	Irodalom: 12: 233; Történelem: 7: 45; 11: 49

Vajdahunyad vára	Földrajz: 7: 47; Irodalom: 8: 122
Vajdaság	Földrajz: 7: 46, 89, 100, 111; 10: 25, 79; Történelem: 8: 79; 10: 157
Vajdaság Autonóm Tartomány	Földrajz: 7: 46
Vajgaocsiao	Földrajz: 10: 27
Vál	Irodalom: 11: 140
Válaszút	Irodalom: 8: 146; 12: 160
Valdaj-hátság	Földrajz: 8: 121
Valencia	Földrajz: 9: 75; 10: 75, 124; Történelem: 9: 103
Valéria kávéház	Történelem: 12: 49
Vallónia	Földrajz: 8: 136, 141; 10: 75
Valóc	Történelem: 8: 84
Vámoscsalád	Földrajz: 7: 57
Van	Földrajz: 7: 11
Vancouver	Földrajz: 8: 166, 168
Vanuatu	Földrajz: 10: 127
Vár	Történelem: 7: 170; 8: 14; 10: 43
Várad	Irodalom: 7: 32; 9: 123, 124; Történelem: 8: 201; 9: 133; 10: 23, 37, 44, 53, 55, 59, 91; 11: 220
Váránaszi	Földrajz: 8: 182
Varasd	Történelem: 10: 23, 44, 53, 163
Vármegyeháza	Történelem: 10: 158
Várna	Történelem: 9: 153
Várnegyed	Földrajz: 7: 58, 73; Történelem: 7: 39
Városház tér	Földrajz: 10: 64
Városháza	Földrajz: 10: 64; Történelem: 10: 137
Városi Galéria	Irodalom: 11: 75
Városliget	Történelem: 7: 39, 45, 213; 8: 14, 69; 12: 45, 54
Várpalota	Történelem: 7: 217; 12: 30
Varsó	Földrajz: 7: 96, 97; 10: 80, 124; Irodalom: 12: 242; Történelem: 7: 102, 148, 167, 168, 182, 185, 194; 8: 20, 33, 68, 147; 10: 76, 85, 121; 11: 11, 79, 80, 109, 110, 202, 210, 231, 239, 241, 266; 12: 53, 54, 80, 86, 99, 104, 120
Varsói Nagyhercegség	Történelem: 10: 85
Várszínház	Irodalom: 10: 152; 12: 68
Vártemplom	Irodalom: 12: 85
Várvidék	Történelem: 7: 83
Vas	Történelem: 8: 94
Vas vármegye	Földrajz: 7: 77; Irodalom: 7: 101
Vásárcsarnok	Földrajz: 7: 59
Vasi-hegyhát	Földrajz: 7: 36
Vaskapu	Irodalom: 10: 239; Történelem: 10: 127
Vaskapu-szoros	Történelem: 8: 202
Vasvár	Irodalom: 7: 77; 10: 55; Történelem: 10: 47
Vatikán	Irodalom: 11: 158
Vauquer-panzió	Irodalom: 11: 13

Velem	Földrajz: 7: 12
Velence	Földrajz: 8: 125, 127, 139; 9: 73; 10: 76, 127; Irodalom: 7: 77; 9: 119; Történelem: 7: 11; 8: 103, 178, 197; 9: 82, 103, 107, 110, 132, 147; 10: 6, 10, 15, 19, 26, 58, 74, 135, 154, 156, 163; 11: 6, 94
Velencei Királyság	Történelem: 9: 147
Velencei Köztársaság	Történelem: 8: 197; 9: 89, 147, 150; 10: 106
Velencei-hegység	Földrajz: 7: 40; 9: 39
Velencei-tó	Földrajz: 7: 40, 68, 71; 9: 80; 10: 64; Történelem: 7: 127
Velenec	Történelem: 9: 103
Vendée	Történelem: 10: 81
Venezuela	Földrajz: 8: 131, 162, 165, 167; 10: 96; Történelem: 7: 16; 8: 190
Vercellik	Történelem: 9: 89
Verdun	Történelem: 11: 80, 85
Verecke	Irodalom: 8: 5, 13, 14, 65; 11: 173, 174, 175
Vereckei-hágó	Földrajz: 7: 29; Irodalom: 8: 13; Történelem: 9: 120, 138, 142
Verespatak	Történelem: 9: 37, 43
Vermont	Történelem: 8: 152; 11: 8
Verona	Irodalom: 7: 44, 46, 56, 59; 9: 120; 10: 37
Versailles	Földrajz: 7: 35; Irodalom: 7: 67; 10: 77; 12: 226; Történelem: 7: 12, 52, 80, 83, 117, 134; 10: 11, 27, 34, 78; 11: 131, 135
Versec	Irodalom: 11: 154
Versece	Irodalom: 8: 75
Vértes	Földrajz: 7: 40, 41, 42; 9: 41; Történelem: 9: 129
Veszprém	Földrajz: 7: 42, 77; Irodalom: 7: 55; 8: 70; 11: 48; 12: 54; Történelem: 8: 94; 9: 125, 128; 10: 42, 163; 11: 238; 12: 55
Veszprém vármegye	Földrajz: 7: 77; Irodalom: 12: 204
Vesztfália	Irodalom: 10: 95; Történelem: 10: 30, 31
Vezúv	Földrajz: 7: 11; 8: 124; 9: 28, 35
Viadukt	Földrajz: 7: 42
Vicenza	Történelem: 9: 89
Vichy	Történelem: 11: 202, 204, 210
Vichy-Franciaország	Történelem: 11: 202, 206, 210, 234
Vicksburg	Történelem: 8: 152; 11: 8
Vidin	Történelem: 9: 153
Vietnám	Földrajz: 9: 75; 10: 85, 88, 91, 101, 125; Történelem: 7: 174, 193; 8: 34; 11: 68; 12: 80, 87, 88, 108
Vígszínház	Irodalom: 11: 167
Viktória-tó	Földrajz: 8: 145; 9: 80
Viktória-vízesés	Földrajz: 8: 145
Világ mozi	Irodalom: 8: 50
Világkereskedelmi Központ	Történelem: 8: 157
Világos	Irodalom: 7: 194; Történelem: 10: 169, 171, 174
Vilinius	Földrajz: 10: 75
Villach	Földrajz: 10: 76
Villány	Földrajz: 7: 71, 72

Villányi borvidék	Földrajz: 7: 39
Villányi-hegység	Földrajz: 7: 36, 37, 39, 72
Villefranche-sur-Mer	Földrajz: 8: 135
Vilnius	Földrajz: 10: 124; Történelem: 8: 55; 10: 76; 11: 110, 202, 230
Vindobona	Történelem: 9: 42
Vinh	Történelem: 12: 87
Vinson Massif	Földrajz: 8: 152
Virginia	Történelem: 8: 150, 152; 10: 70
Virginiai Egyetem	Irodalom: 10: 169
Visconsin	Történelem: 8: 152
Visegrád	Földrajz: 9: 24; Irodalom: 7: 24; Történelem: 9: 144; 10: 37, 42
Visegrádi palota	Irodalom: 7: 24
Visegrádi vár	Földrajz: 10: 49
Visegrádi-hegység	Földrajz: 7: 40, 41, 43; 9: 39
Visegrádi-szoros	Földrajz: 7: 41
Visó	Történelem: 7: 111
Visztula	Földrajz: 7: 97; 8: 115; Történelem: 7: 102, 179, 181; 9: 139, 147; 10: 75; 11: 79, 80, 109, 202
Vizsoly	Irodalom: 7: 22; 9: 72; 10: 10, 11
Vlagyivoszto	Földrajz: 8: 122; 9: 106; Történelem: 8: 171; 11: 72, 148
Volga	Földrajz: 8: 121, 123, 138, 139; 9: 108; Történelem: 7: 141; 8: 55; 9: 63, 115; 11: 206, 210, 211
Volgográ	Földrajz: 7: 81; 8: 123, 198; 9: 106
Voltur	Történelem: 11: 6
Voronyes	Történelem: 10: 76
Voronyezs	Történelem: 11: 226
Vörös-tenger	Földrajz: 8: 145, 184; 9: 30; Történelem: 8: 177, 179; 9: 12; 11: 108
Vörösmarty Színház	Irodalom: 11: 164; 12: 201
Vörösmarty-emlékmű	Irodalom: 10: 188
Vöröstorony-szoros	Történelem: 10: 165, 166
Vörösvári út	Irodalom: 7: 232
Vucsang	Történelem: 8: 168
Vuhan	Földrajz: 8: 175, 181; 10: 27, 89, 90
Vuková	Történelem: 12: 105, 106
Wake-szigetek	Történelem: 11: 208, 217
Wales	Földrajz: 8: 132, 133; Irodalom: 7: 94; Történelem: 9: 89; 10: 56
Wall Street	Földrajz: 8: 162
Wallingford	Irodalom: 8: 201
Wannsee	Történelem: 11: 232, 233, 234
Wartburg	Történelem: 10: 19, 26
Washington	Földrajz: 8: 163, 166; 9: 132; Történelem: 7: 90, 180, 182, 187; 8: 33, 123, 125, 152, 158, 173; 11: 8, 209, 225, 226, 260; 12: 52, 83, 106, 136
Washington D.C.	Földrajz: 10: 94, 95, 123
Wass kúria	Irodalom: 12: 166
Waterloo	Történelem: 10: 84, 87
Watt-tenger	Földrajz: 9: 142

Wattignies	Történelem: 10: 81
Weimar	Irodalom: 10: 97, 100; Történelem: 11: 107
Weiss Manfréd-gyár	Történelem: 11: 53
Weissenburg	Történelem: 10: 81
Wekerle-telep	Történelem: 11: 60, 61, 251
Wekerletelep	Irodalom: 8: 71
Wellington	Földrajz: 7: 14; 8: 151; 9: 24
Weser	Földrajz: 8: 115; 9: 142
Westerbork	Történelem: 11: 230
Wisconsin	Történelem: 12: 155
Witten	Földrajz: 7: 106
Wittenberg	Irodalom: 10: 10, 29; Történelem: 10: 19, 22, 26
Wolfsburg	Földrajz: 10: 76
Woodstock	Történelem: 7: 192; 12: 84
Worcester	Földrajz: 9: 132
World Trade Center	Történelem: 12: 136
Worms	Történelem: 10: 19, 20, 26
Wroclaw	Történelem: 9: 103
Württemberg	Történelem: 11: 7
Yale	Földrajz: 10: 94
Yellowstone Nemzeti Park	Földrajz: 8: 159; 9: 35
Yorktown	Történelem: 10: 71
Ypern	Történelem: 11: 80, 85
Zadar	Földrajz: 7: 101; Történelem: 12: 105
Zágon	Irodalom: 7: 78, 81, 82; 8: 140, 141; 10: 64
Zágráb	Földrajz: 7: 28, 100, 101; 8: 129; 9: 128; 10: 48, 75, 79; Történelem: 7: 71, 76; 8: 57; 9: 130, 139; 10: 106; 11: 23, 83; 12: 105, 107
Zagrosz-hegység	Történelem: 9: 9, 10
Zagubica	Irodalom: 8: 62
Zagyva	Földrajz: 7: 35, 48
Záhony	Földrajz: 7: 35; 9: 24; 10: 59, 63; Történelem: 12: 130
Zala	Történelem: 8: 94
Zala vármegye	Földrajz: 7: 77
Zalaegerszeg	Földrajz: 7: 39, 65, 77; 10: 62; Történelem: 7: 150; 11: 218; 12: 60
Zalai-dombság	Földrajz: 7: 36, 37
Zalakaros	Földrajz: 7: 39, 71; 9: 82; 10: 62
Zalavár	Történelem: 9: 125, 128
Zambézi	Földrajz: 8: 145; 9: 98
Zambia	Földrajz: 10: 30, 99, 114; Történelem: 11: 70
Zára	Történelem: 9: 125, 128, 130, 144
Zaragoza	Történelem: 9: 82
Zemplén	Történelem: 10: 145; 12: 19
Zemplén megye	Történelem: 10: 133
Zempléni-hegység	Földrajz: 7: 40, 41
Zeneakadémia	Irodalom: 8: 9
Zengg	Történelem: 9: 125, 128

Zenta	Földrajz: 7: 100; Történelem: 10: 58
Ziget	Irodalom: 7: 75
Zilah	Irodalom: 8: 10, 11, 21, 22; 11: 171; Történelem: 12: 17
Zimbabwe	Földrajz: 9: 148; 10: 30, 99; Történelem: 11: 70
Zirc	Földrajz: 7: 42; Történelem: 10: 27; 12: 23
Zlatá ulička	Irodalom: 12: 33
Zöldfa utca	Irodalom: 7: 211
Zollverein Szénbánya	Földrajz: 10: 123
Zólyom	Irodalom: 7: 36; 10: 20; Történelem: 10: 57; 11: 126, 128; 12: 17
Zólyomi vár	Irodalom: 7: 35
Zsablya	Történelem: 8: 77
Zselici Tájvédelmi Körzet	Földrajz: 7: 72
Zselicség	Földrajz: 7: 46
Zsolna	Földrajz: 10: 80; Irodalom: 11: 126
Zsolnay Kulturális Negyed	Földrajz: 7: 39
Zsujcsin	Történelem: 8: 171
Zugspitze	Földrajz: 7: 105
Zuidoost	Földrajz: 10: 76
Zürich	Földrajz: 7: 103; 9: 132; 10: 41, 75, 77, 124, 126; Irodalom: 12: 11, 34
Zürichi-tó	Földrajz: 9: 80